

**Parlamentul —
ca studentul:**
*Vine vara,
ia vacanța!
Vine toamna,
ia restanța?*

SALA
DE
LECTURĂ

Flacăra

**SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ȘI
CULTURAL**
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) ● Nr. 30 ● Miercuri 25 iulie ● Ediție internațională : 25 VII — 1 VIII 1990

Privind înapoi cu minie

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Întilniri de toate gradele

Deasupra orașelor zboară obiecte misterioase care perturbă comunicațiile radio, se mișcă după traiectorii imprevizibile, fac să dispară aparatele trimise în căutarea lor.

În lanurile de grâu se văd urmele lăsate de aterizarea unor nave necunoscute. Zeci de oameni povestesc cu lux de amănunte despre întilniri cu ființe fabuloase.

În câte un colț al planetei se mai descoperă cite o construcție bizară, iar specialiștii se căznesc în van să explice cum de-au reușit cei din antichitate, cu slaba lor înzestrare tehnică, să le ridice.

Tot mai des sintem vizitați de necunoscuți care se interesează de noi ca și cum ar dori să afle cum evoluează viața în laboratorul lor instalat pe Pământ.

Sau poate că, de fapt, nu ne supraveghează nimeni nici actele mărețe și nici ororile, ci doar spaimele din noi nasc, la acest sfârșit de secol, nălucile unei alte civilizații, mai bună, mai înțeleaptă decît a noastră, care ne va veni în ajutor la un moment dat.

E ca și cum am transfera altora povara luării unor hotăriri importante în legătură cu destinul umanității.

Dar știm, prea bine știm, în sinea noastră, că e zadarnic s-așteptăm izbăvirea din altă parte.

GEORGE ARION ■

*Sub același
soare,
pe-același
pământ*

— pagina 3 —

Concluzia e aceeași
tovarășe director :

**Comerțul
de stat
și-a trăit
traiful!**

— pagina 5 —

Un vers pentru
neliniștea noastră :

**„O,
țară tristă:
plină
de humor”**

— paginile 8-9 —

**Un țap
ispășitor :
halba**

VREȚI BERE
MULTĂ, RECE,
INSPUMATĂ,
LA STICLĂ,
LA CUTIE,
LA HALBĂ,
LA ȚAP ?

Citiți
paginile 6-7
ale revistei
noastre.

Clasa intermediară la putere?

Cuvintele sînt realități mai acute decît ceea ce numim de obicei realitate. Ca să înțelegem cit de neadevărată a devenit teoria că societatea numără trei clase — muncitori, țărani, intelectuali — e destul să ne uităm în patria lui Marx: în Germania nu mai există sate, ci localități. Dacă nu mai sînt sate, e clar că nici săteni nu mai sînt. În țările cu economii foarte dezvoltate, nimeni nu-și mai pierde timpul cu împărțirea oamenilor în clase; e o treabă care nu folosește la nimic.

La noi, termenii sînt adeseori utilizați nu pentru că ar putea să ajute la ceva, ci fiindcă ni s-au înfipt în creier. Ca să-i scoatem de acolo e nevoie de tot atîta efort cît a trebuit să-i fixăm. Populația urbană majoritară e, de fapt, o clasă intermediară, tot atît de greu de definit ca pîinea intermediară. Cit despre țărani, cînd vorbim despre ei, sîntem obligați să facem mențiunea „țărani bătrîni”. Tinerii de la țară au plecat, aproape toți, la oraș, dar prin asta nu au devenit orășeni. Și nu puteau să devină întrucît more parte din ei ocupă orașe ori cartiere care nu sînt altceva decît aglomerări de blocuri cu un minim de funcții urbane și ocelea instituție precară.

Această clasă intermediară încă neșezată într-o mîncă e la putere tocmai fiindcă e neșezată. Incontrolabilul e o forță. Ea lucrează în fabrici dar meseria e un fapt lipsit de relevanță în întregul traiului de fiecare zi și, în foarte multe cazuri, în întregul existenței. O ocupație nu-i totuna cu o profesiune. Deși nu are conștiința unei profesiuni și, deci, a unui loc stabilit cu necesitate în cadrul social, clasa intermediară se știe apărută de ideea că e „clasă muncitoare”. Directorul tehnic al unei mari uzine îmi spunea că și într-un sistem-pilot, unde n-ar trebui să găsești decît oameni cu o calificare certă, cu o orientare, în profesiune și în viață, clară, afli un număr neliniștitor de mare de nefixați. Nu de mult, la întreprinderea „1 Mai” din Ploiești un funcționar de la serviciul cadre acuza flotația forței de muncă între cauzele esențiale ale productivității scăzute. La Sibiu, la o uzină profilată pe piese de schimb, mișcarea angajaților e atît de mare încît principala preocupare a conducerii nu e producția, ci stabilizarea forței de muncă. „Situația e ciudată, ca să nu-i zic altfel — mi se destăinuia directorul. În loc să umble, muncitorul după mine să-l angajez, olerg eu după el și-l rog să rămînă. Mă zbat să obțin locuințe, plănuim cantine și îmbunătățirea condițiilor de muncă, ne batem capul cum să-l atragem, să-l convingem că e bine să se fixeze. El însă preferă să caute; noi, de asemenea, căutăm, cînd soluția e atît de simplă. Din cei cinci mii de angajați, pot realiza planul cu numai două sau trei mii, dacă-i plătesc mai bine. Dacă împart salariile celor două mii, la care pot ușor să renunț, la cei trei mii pe care-i opresc. Numai că eu nu am cum să fac asta. Muncitorul poate să părăsească uzina cînd are chef, dar dacă eu, directorul, îl dau afară pe unul singur fiindcă e puturos se cheamă că lovesc în clasa muncitoare. Să te ferească Dumnezeu să lovești în clasa muncitoare! Cînd e să-mi ceară, orice neisprăvit are dreptul s-o facă în numele clasei muncitoare. Eu trebuie să mă ocup de fiecare în parte, iar fiecare om în parte mi se adresează ca fiind în suși poporul. Dacă însă renunț la serviciile unui inginer, nu se simte lezată toată intelectualitatea. Adevărul e că nu eu conduc uzina; uzina

mă conduce pe mine”.

Și nici nu trebuie să căutăm prea departe ca să demonstrăm că criza profundă a economiei românești e rezultatul unei crize a autorității. Dacă un redactor șef al unei publicații vrea să-i desfacă unui ziarist contractul de muncă pentru că acesta ori nu poate, ori nu vrea să lucreze (sau, cazul cel mai frecvent, nu se supune disciplinei grupului), nu poate deoarece, brusc, ziaristul în cauză devine „clasă muncitoare”. Recalcitrant, ca intelectual, omul e aproape intangibil ca om al mîncii. Ca ziarist, el face caz de semnătura sa, de talent, de clauza protecției profesiunii; retras strategic pe poziția de „om al muncii”, licheaua „își apără pîinea”, luptă „să nu rămînă pe drumuri”, își amintește că are copii și, în general, vine cu argumentele sacre ale „clasei intermediare”.

Discuțiile despre iminența șomajului suferă pentru că nu se spune limpede că singura soluție pentru ieșirea din impas e șomajul. În economiile bazate pe piața liberă ceea ce se tranzacțiază nu sînt mărfurile, ci forța de muncă care se oferă individual în niște parametri atenți definiți. (În muzeele de artă apusene, personalul care asigură paza în săli e constituit din bătrînici de mult pensionare. Pentru treaba pe care o au de făcut e nevoie de cineva care să poată sta citeva ceasuri într-un scaun). Ca să sperî în creșterea calificării unei armate de lucrători trebuie ca fiecare din aceștia să poată efectiv răspunde rigorilor unui program de ameliorarea calificării. Mai simplu spus: să știe să scrie și să citească bine, nu să recunoască doar literele. Nî se amintește mereu de Japonia, dar nu se spune apăsător că muncitorul japonez e permanent cuprins într-un sistem de învățătură direcționat și, mai ales, controlat.

Singura metodă pentru definirea potențialului „clasei intermediare” e aceea care interesează, de fapt, asigurarea unei autorități reale, prin legi ferme ale muncii, conducerilor instituțiilor de stat urbane și rurale. „Conducerea colectivă”, „controlul colectiv”, „decizia colectivă” nu sînt concepte ale unui tip de coordonare a muncii fiindcă sînt ineptii. (Un mare șef de stat european, vestit pentru calitatea legilor instaurate, se conducea în elaborarea și impunerea acestora de următorul principiu: cînd ținea ca legile sale să devină repede fapt, le încredința unui singur om; cînd voia ca acestea să nu poată fi niciodată aplicate, alcătuia un colectiv).

Zilele trecute, la televiziune, reprezentantul unui sindicat cerea cu agresivitate, într-un limbaj împiedicat, marcat evident de prejudecata dreptului absolut al clasei muncitoare schimbarea „directorului și a cliii lui”. Îl cunosc foarte bine pe directorul respectiv. E un inginer destoinic, care a venit în întreprindere ca stagiar și știe despre ea cam tot ce poate ști un om. Așa-zisa grevă anunțată țării de neșcolitul lider sindical se cheamă — chiar și în legile noastre — șantaj.

Sînt sigur că, legănați cu iluzia rolului pe vecie conducător al clasei muncitoare, mulți oameni vor citi strîmb acest articol. E dreptul lor. Are fiecare dreptul să gîndească tot ce vrea. Opinia nu-i un delict. Numai să nu-mi ceară socoteală „în numele unor colective” deoarece nu cred în scrisul colectiv. Scrisul, vorbitul, gînditul sînt, de cînd lumea, privilegii individuale.

TUDOR OCTAVIAN ■

„Dreptate, libertate — ne înfrățești Pe axa Timișoara — București”

Mitingurile și marșurile studențești din București (13 iulie a.c.), Timișoara (19 iulie) și iar București (sîmbătă 21 și duminică, 22 iulie 1990), au demonstrat, încă o dată, că în fața unui șuvoi de explozivă tinerețe, unor idealuri cîntite, în fața unui dialog amînat, tineretul studios nu ezită să iasă în stradă, în special după dramaticele evenimente de la mijlocul lunii iunie din Capitală. Ce au solicitat inițial studenții? În primul rînd organizațiile studențimii din București, Timișoara, Ploiești, au solicitat un dialog cu președintele ales al țării, dl. Ion Iliescu, în prezența presei și a televiziunii. Li s-a refuzat această doleanță. Ce au solicitat mai apoi? Un post liber de TV, întrucît TVR (așa-zis liberă), numai liberă nu este.

Acum ei solicită eliberarea imediată și necondiționată a lui Marian Munteanu, președintele Ligii studenților. De asemenea, solicită eliberarea elevilor și studenților, a celorlalți manifestanți închiși, inclusiv a lui Nica Leon și Dumitru Dincă. Ei, acești tineri admirabili, nu sînt niște „îngeri slinoși”, așa cum i-a numit o anumită presă. Dar ei s-au săturat, realmente, așa cum ne-am săturat noi înșine, de minciună, de corupție, de comunism și nomenclaturism care dețin poziții privilegiate și acum.

DORIN SĂLĂJAN ■

Fotografii de SILVIU STAN ■

Operațiunea Satele Românești continuă

ATELIERELE DEMOCRAȚIEI

Este al treilea număr al revistei noastre în care dedicăm un spațiu amplu „Atelierelor democrației”.

Dar, pentru că în această ultimă săptămînă telefoanele și scrisorile primite la redacție ne-au arătat că încă nu este foarte clar pentru toată lumea ce își propun aceste „atelieri”, ne-am hotărît să vă oferim cîteva informații lămuritoare.

Ni se pare important să ne oprim, cîteva clipe, asupra contextului în care ele se vor desfășura. Le vom înțelege, astfel, mai bine rostul și vom putea, fiecare în parte, și toți împreună, să contribuim la succesul lor.

Într-o perioadă în care mulți dintre cei care ne-au aplaudat frenetic în decembrie, socotindu-ne eroii Europei, sînt azi mai departe de noi ca oricînd, venirea în România, în cadrul „Atelierelor democrației” a sute de țărani și primari, sute de ziaristi și reprezentanți ai tuturor asociațiilor și organizațiilor guvernamentale interesate de

România — care, după revoluție, au desfășurat o amplă activitate de ajutorare a țării noastre — este o șansă extraordinară.

„De la tutelă la parteneriat”, ideea sub care comunele europene care au adoptat sate românești doresc să continue colaborarea cu acestea este de o importanță vitală pentru satul românesc, „atelierelor” fiind prima expresie a acestei noi etape, deschisă, de altfel, încă în primele luni ale acestei veri, cînd săteni români au fost invitați în diverse comune europene.

Pînă în decembrie 1989, cei cîteva tineri ziaristi care au declanșat „Operațiunea Satele Românești” au reușit să mobilizeze sute de mii de oameni care, la rîndu-le, au impus guvernelor lor să ia atitudine împotriva politicii de distrugere a satelor românești. Da, atunci cînd noi toți am tăcut sau ne-am revoltat în șoaptă, confesîndu-ne unui prieten, atunci cînd sătenii români au privit muți de durere casele prăbușindu-li-se

sub lama buldozerului, atunci ei au vorbit pentru noi, în presa scrisă, la radio, la televiziune, în apeluri adresate lumii, în moțiuni de protest. Iar dacă de noi, pe care ne strivise în atîția ani de umilință și sărăcie, lui Ceaușescu nu îi păsa, pe ei, oricît ar fi vrut-o, nu a putut să-i ignore.

Cîți dintre noi știm că datorită lor, datorită acestor minunați prieteni din întreaga Europă, Ceaușescu a fost nevoit să dea înapoi, să se angajeze că nu va mai demola?

Oare vom ști vreodată cîte case, cîte biserici, cîte școli au scăpat astfel de la distrugere?

La începutul primului nostru an liber, cele dintîi convoaie sosite în satele românești au semănat unui Moș Crăciun de basm, aducînd daruri de preț. În sate uitate de lume, copii au mîncat bomboane și ciocolată de cea mai fină calitate, au îmbrăcat hăinuțe și ghețe elegante, călduroase.

Prieteni au plecat apoi, și s-au întors cu cărți, rechizite, caiete, medicamente, aparatură medicală, mașini de salvară, computere și mașini de scris, semințe selecționate, tauri de prăsilă și tractoare.

A fost o etapă necesară, ea însă nu poate continua la nesfîrșit într-un singur sens. Parteneriatul se vrea o colaborare reală, un dialog continuu, de pe poziții egale, într-o lume a democrației.

Toți acești oameni care au venit către noi s-au născut în democrație. Și totuși, nu o dată i-am auzit spunînd că relația lor cu sătenii români este un fervent, o cale de căutare și descoperire de noi modalități de perfecționare a propriei vieți democratice.

Iată de ce „Atelierile democrației” la București nu se doresc și nici nu vor fi niște lecții despre democrație susținute cu tonul superior al atotștiutorului.

În cadrul celor trei secțiuni 1. Societatea civilă, 2. Drepturile omului, 3. Viața asociativă și relațiile reciproce (în domeniul învățămîntului, culturii, sănătății, mediului înconjurător), țărani, primari, muncitori, intelectuali și studenți români, vor dezbate, împreună cu delegații ale locuitorilor comunelor europene care au adoptat sate româ-

nești, delegații conduse de primari și alte oficialități, cîteva dintre problemele fundamentale ale lumii contemporane, în care democrația este, trebuie să fie cel dintîi și cel mai de preț bun.

Repetăm, nu va fi vorba de „lecții” savante, ci de discuții deschise, în care exemplul practic nu va putea și nu trebuie să fie ignorat, discuții ale căror concluzii se doresc un îndreptar al colaborării viitoare dintre satele românești și satele europene, ca parteneri egale.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Informații la zi

Revista „Flacăra” pune la dispoziția tuturor celor interesați de participarea la „Atelierile democrației” posibilitatea de a se informa pe larg asupra problematicii atelierelor.

Vă puteți adresa, așadar, Revistei „Flacăra”, zilnic, între orele 10—16, la telefon 17 47 63.

În numărul viitor, vă vom prezenta, pe larg, temele ce se vor dezbate în cele trei secțiuni anunțate deja.

Vă vom anunța, de asemenea, locul și programul desfășurării „Atelierelor democrației”, ca și modalitatea practică de înscriere ca participanți.

În zilele de 18 și 19 iulie a avut loc o acțiune cel puțin deocamdată inedită. În județele Covasna și Harghita s-a deplasat un grup de lucru, de informare și dialog, format din d. Doru Viorel Ursu, ministru de interne, d. Victor Babiuc, ministru de justiție, d. Virgil Măgureanu, directorul Serviciului Român de Informații, senatori, deputați, consilieri ai președintelui României și ai primului ministru, d. general Vasile Dan, reprezentant al Procuraturii României, d. Mihai Gheorghiu, vicepreședinte al Ligii studenților. Au fost invitați ziaristi din presa centrală și locală.

La întâlnirile care au avut loc în orașele Sf. Gheorghe, Ig. Secuiesc, Mircurea Ciuc și Odorheiu Secuiesc au participat bineînțeles reprezentanți ai organelor locale, ai partidelor și cultelor, ai unor întreprinderi, ai unor instituții fundamentale ale statului. După exprimarea d. Virgil Măgureanu, au fost invitați să participe lideri de opinie.

Sub același soare, pe-același pământ

Întâlnirile, extrem de asemănătoare între ele, au ridicat câteva probleme privitoare la conviețuirea normală — singura soluție — a cetățenilor români de naționalitate română și maghiară în aceste zone unde maghiarii sînt foarte numeroși, zone care au fost caracterizate a fi fost pînă acum fierbînt. Întrebările la care s-a încercat să se dea răspunsuri, și în mare parte s-a reușit au fost: Ce trebuie făcut ca în aceste puncte fierbînt să se ajungă la temperatura normală? După dispariția dictaturii comuniste care a creat tensiuni și nemulțumiri tuturor categoriilor sociale, care a învrăjbit nu numai românii cu maghiarii, ci și românii cu românii și maghiarii cu maghiarii, strădanile de normalizare au mers în direcția dorită sau dimpotrivă? Se poate spera la emanciparea unei etnii prin neglijaarea drepturilor celeilalte? Care sînt interesele comune ale tuturor cetățenilor români din aceste locuri? Cum se poate dezamorsa starea de nesiguranță pe care o învece atît românii cît și maghiarii în viața de zi cu zi, care sînt perspectivele unei victii sociale fi-rești, ale posibilităților de afirmare profesională a fiecărui cetățean?

S-au adus din partea partidelor, pantilor explicatii aspectelor apărute de la 22 decembrie și pînă acum. Vom încerca să redăm atmosfera discuțiilor fără să mai facem referiri la unele evenimente relatate în presă din toate unghiurile (și interesele?) posibile, cu argumente nu întotdeauna logice ci mai de grabă repetate cu obstinație pînă la a fi invitate pe de rost. Vrem nu vrem, va trebui să sesizăm argumentarea subredă a unorra dintre ele, călcarea sau ignorarea legilor statului în anumite situații, să înțelegem seama de cifre relevante, de evidente, chiar dacă ele sînt contestate de una din părți sau prezentate „un pic” altfel de o elocință care se crede infailibilă.

De unde s-a pornit? Care au fost etapele semnificative? S-a pornit, bineînțeles, în 22 decem-

bric, cînd fără să fie justificate de „necesitatea revoluționară” s-a comis asasinarea unor persoane cu funcții în vechiul aparat dictatorial. Că era mai bine din toate punctele de vedere că acestea să fie neutralizate și judecate ulterior, e prea firziu s-o mai spunem. Pe lîngă cele câteva regretabile întîmplări de acest gen, s-a răspîndit mulțime de zvonuri despre „atrocități” pe care s-a pedalat fără nici o bază reală. Răspîndite pe cale orală sau prin presă, ele au creat stare de panică și nesiguranță în rîndul populației și chiar reacții necontrolate. Suspiciunea s-a instaurat. Amenințările, voalate sau directe, si-au făcut și ele efectul. Vechia și generala stare de insatisfacție nu s-a mulțumit doar cu explicația simplă și care, spunem noi, ar fi trebuit să fie evidentă că a fost generată de 40 de ani de dictatură comunistă, care a dus la sărăcirea materială și mai ales morală a tuturor, români și maghiari.

A doua etapă s-a petrecut în ianuarie cînd unii lideri maghiari au hotărît cu dela ei putere și în graba cea mai mare să separe învățămîntul pe toate treptele — de la grădiniță, pînă la universitate. S-a pus problema împărțirii localurilor (și așa insuficiente), ideea școlilor mixte (români-maghiari) fiind inacceptabilă acelor reprezentanți ai minorității conlocuitoare.

Deși legea prevede un cadru delimitat pentru astfel de acțiuni, argumentînd necesitatea depolitizării denumirilor școlilor (și a străzilor), în Sf. Gheorghe, 24 de școli au căpătat denumiri maghiare. Profesorii care predau în limba română diferite materii s-au văzut efectiv înălțurați. Maghiarii susțin că nu l-au alungat nimeni și că au profitat de ocazie să plece în locurile natale sau unde aveau interese și ca să fie primiți s-au erijat în postura de izgoniți. În județul Harghita, au „profitat” de această situație 84 profesori de română și istorie și 89 de matematică, fizică, chimie, limbi străine, biologie și geografie. Au plecat și doi de sport și unul de muzică, deși bănuim că aceste

discipline utilizează limbaj internațional. Acest exod, exprimat în cifre și fără comentarii de prisos, să recunoaștem că era de natură să contrarieze pe români. Reprezentanții maghiari susțin, așa au hotărît, că plecarea lor nu a făcut altceva decît să normalizeze o situație. În ultimii 3 ani, din 500 de profesori, doar 20 au fost maghiari. Nu cunoaștem proporția pe naționalități a absolvenților de universități, dar s-o recunoaștem, cu toată dictatura care a fost, că nu li s-au trimis acolo poliști, ci profesori.

Cifre precum cele de mai sus, la care mai adăugăm doar una (60 de cadre didactice care au plecat în ultimele luni dintr-un orașel ca Odorheiu Secuiesc) trebuie să dea de gîndit. Dacă ele au plecat din orașe resedintă de județ sau orașe cu un grad de confort acceptabil să-și caute de lucru oriunde în altă parte, și n-au fost doar stagieri, ci și oameni care lucrau aici de 10—20 de ani, cu rostul lor, înseamnă că au avut un motiv serios s-o facă.

Evenimentele din 15—20 martie sînt cunoscute — violente, profanări de monumente ale eroilor, de biserici ortodoxe, steaguri ungurești arborate pe unde s-a putut. Starea de tensiune a crescut. Românii s-au simțit în pericol. Maghiarii la fel. Au strigat de i-a auzit toată Europa. Cine i-ar fi putut amenința pe aceștia din urmă? Cei 14 la sută din românii din Harghita și 30 la sută din Covasna? S-au gîndit că vin județele Botosani sau Dolj aici să le periclitaze liniștea, siguranța, viața? Așteptau guvernul să-i protejeze. Acesta e drept că ar fi trebuit să facă mai mult pentru românii din zonă care s-au simțit abandonati în propria țară. Guvernul ar fi putut interveni cu poliție și armată mai hotărît, dar ce comentarii s-ar fi făcut pe această temă?

Întrebarea este de ce aceste incidente au avut loc în județele în care maghiarii sînt în majoritate și nu în celelalte. De ce

acolo maghiarii nu se simt cu nimic amenințați?

O exagerare semnalată în aceste întîlniri a fost dorința insistență de folosire exhaustivă a limbii maghiare, vorba românească fiind considerată de unii o trădare, o lipsă de patriotism. Școala în limba maghiară la toate nivelele, așa cum o preconizează cu hotărîre deja aplicată, avînd o oră-două de Română pe săptămînă, cum învățăm noi limba rusă prin anii '50, va avea o singură urmare: crearea unei enclave de autoizolare maghiară în România. Ori cineva nu-și dă seama de această consecință, lucru greu de bănuț pentru că este urmarea celei mai simple logici, ori o urmărește cu toții? Se urmărește să se ajungă la impunerea condiției că dacă vrei să te stabilești sau măcar să treci prin Covasna sau Harghita să știi ungurește? Nu cumva, așa cum se întîmplă în toate țările din lumea asta, obligația cetățeanului unei țări este să știe limba țării în care trăiește?

Doi dintre vorbitori au avut nevoie de traducători pentru a fi înțeleși, alți citiva, care prin munca lor sînt obligați să aibă legături cu țara, vorbeau românește mai mult decît poticnit. Asta să însemne dorința lor de europenizare, să nu fie capabili să se facă înțeleși nici în județele vecine? Refuzul de a învăța limba țării în care trăiește este de neconceput în toată lumea. Cetățenia americană se obține după un examen de engleză care nu este o formalitate. Ar putea fi angajat cineva în Franța, Germania, Spania fără să știe limbile respective? Poate doar în munci necalificate. Așa cum spunea Attila Verestei, senator de Harghita, scopul conviețuirii românilor cu maghiarii este crearea de valori comune.

Care este situația astăzi? O stare de neîncredere, de tensiune se mai face simțită. Greutățile în aprovizionarea tehnico-materială, revendicările, problemele din economie o vor men-

ține și ea va putea fi explicată de unii drept urmare a conflictelor interetnice. În Covasna, construcția de locuințe este nulă de la începutul anului. Construcții din zonă lucrează în Ungaria!

Oamenii simpli, cei mulți adică, vor liniște. Spiritele sînt agitate de extremiști și de o parte și de alta, a căror acțiune trebuie contracarată. Cui li folosește această stare de agitație, această imagine deformată a României în străinătate?

Poliția din Mircurea Ciuc a fost atacată și devastată de 20 de declassați în timp ce o mie-două de oameni îi priveau. Cine era în spatele lor și de ce n-au fost făcuți în timp util înofensivi? Neliniștea, nesiguranța, anarhia nu pot conveni decît unui număr restrîns de pescuitori în ape tulburi, în nici un caz majorității. Sîntem convinși de asta.

Perioada prea lungă de recuzări, de procese de incompetență, cărora le-au căzut victime mulți din cei care au stat în calea dorinței de mîrire a unor, abili în a-și asigura ascensiunea, ar fi cazul să se încheie. Rezolvarea problemelor economice ar duce după sine și rezolvarea celorlalte.

Se poate comenta mult pe aceste teme, însă înainte de toate legea trebuie respectată și aplicată. O lege privind minoritățile naționale credem că ar trebui cit mai grabnic pusă în discuție. Un Minister pentru problemele naționale ar putea analiza în cunoștință de cauză, cu obiectivitate și simțul măsurii și cu rezultate acceptabile pentru toate părțile problemele care se ivesc, le-ar putea preveni înainte de a deveni acute.

În sfîrșit, un dialog permanent trebuie să aibă loc între părți pentru că numai astfel se vor cunoaște, înțelege și respecta. Cea mai eficientă măsură ar fi ridicarea nivelului de cultură al tuturor, însă asta, din păcate, cere timp și eforturi. Pînă atunci să ne rezumăm la respectarea legilor care sînt și care vor mai fi.

OPREA GEORGESCU

Iliescu și studenții!

Versiunea oficială dezmințe interesul particular pentru soarta lui Marian Munteanu despre care, se afirmă în telegrama președintelui, s-a discutat în contextul mai larg al problematicei studențimii ale cărei „condiții de muncă și viață” se pare că frămîntă astăzi guvernul.

Specificarea aceiași ilustre și mult-iubite personalități politice că dialogul cu reprezentanții Ligii Studenților din Universitatea București a avut loc la cererea lor disimulează gravitatea ultimelor evenimente și neagă implicit sentimentul de culpă și de directă responsabilitate a autorităților care n-ar fi trebuit să se rușineze a recunoaște că sînt în egală măsură preocupate de clarificări.

Convorbirea cu Mugur Vasiliu, unul din cei patru interlocutori ai puterii, ne oferă amănunte interesante despre această întîlnire.

Dl. Iliescu a purtat dezbaterea acompaniat de doi consilieri personali al căror rol se pare că a fost acela de a tempera, prin semne discreete pe sub masa rotundă, vehemența și revolta imprumutate pe alocuri de replicile tinerilor. Subiectul principal al discuției a fost totuși situația trecută și prezentă a lui Marian Munteanu, alesul președinte al României exprimîndu-și îndoielile cu privire la starea sănătății acestuia care n-ar fi fost atît de traumatizat încît să „se lase pus în ghips”. Argumentul lui Mugur Vasiliu, aflat împreună cu colegul său în dimineața de 14 iunie, s-a redus la indicarea semnelor de cusături pe care le are pe față și cranju, lesne de observat și cu ochiul liber.

În spiritul încetățenitei tradiții a perplexității politice, dl. Iliescu a fost surprins de faptul că, după 30 de zile, Marian Munteanu nu a putut

lua legătura cu avocatul său și că nu-i sînt permise vizitele familiei, susținînd că, după informațiile sale, acesta beneficiază de toate drepturile cuvenite.

Deși inițial a lansat aser-

ținea că videocasetta primită spre vizionare este nu o probă în apărarea liderului arestat, ci un capăt de acuzare, pe parcursul dialogului a pîrîrî dispus să accepte punctul de vedere al studenților, încurajîndu-i cu asigurarea că justiția e dreaptă și că va urmări legalitatea desfășurării anchetei.

Cu toate că a recunoscut necesitatea angajării politice a studențimii și obligativitatea întîlnirilor dintre aceasta și președintele statului „în orice tip de societate”, dl. Iliescu și-a dojenit interlocutorii pentru participarea la demonstrația din Piața Universității. În mod surprinzător, însă, a fost de acord cu studenții, care l-au reproșat obstinația cu care a refuzat dialogul, iar în legătură cu zvonurile care au circulat despre Piața Universității a admis că există o campanie de presă exagerată de ambele părți.

Asupra evenimentelor din 13—15 iunie, dl. Iliescu părea să aibă el însuși informații trunchiate sau denaturate, de aceea s-a insistat în ideea că

nimeni în afară de mineri nu a participat la devastarea Universității și a rămas fără replică regretul exprimat de studenți față de reacția bucurăstărilor care aplaudau atrocitățile din 14 și 15 iunie.

Discutîndu-se despre marșul din 13 iulie, președintele a fost nevoit să aprecieze pozitiv comportarea civilizată a manifestanților, declarîndu-se totuși nemulțumit de unele lozinci scandate (probabil destabilizatoare) îndemnuri: „Să fie judecat / Cine i-a chemat”, „Să fie pedepsit / Cine a mulțumit”.

Asigurarea celor patru că vor continua acțiunile de protest pentru Marian Munteanu n-a fost întîmpinată cu un entuziasm deosebit, ci doar cu reținere diplomatică.

Tonul general al discuției a fost destins, iar în final dl. Iliescu a afirmat că dialogul rămîne deschis. Rînilor „tineretii noastre democrații”, adăugăm noi, aidoma.

OLTEA MUTULESCU
Fotografie de
EDUARD CONSTANTINESCU

O cenușăreasă a văzduhului?

De jos, e minunat. Privești cum avionul mic și cochec zboară la firul ierbii, lansind în urma lui, ca într-un grațios balet aerian, pulbera albă care acoperă câmpul, dealurile și pădurile. Și ești absolut uluit cind pilotul pe care-l invidiai în secret coboară trist și obosit și-ți spune că peste o săptămână face grevă.

— De ce? — l-am întrebat, pe aeroportul din Caransebeș, pe Gheorghe Tolovici, pilot comandant la aerobaza Craiova, în cadrul aviației utilitare.

— Fiindcă aviația utilitară a ajuns cenușăreasă văzduhului. Fiindcă e tratată ca o indeletnicire marginală, ușoară, ineficientă. Nimeni nu intră într-un avion utilitar, să vadă în ce condiții lucrăm și să ne întrebe ce „avantaje” avem de pe urma muncii noastre.

Intru eu. Cabina e strimțată, iar aerul irespirabil din cauza mirosului puternic de substanțe chimice. Un aer toxic. Avionul e un AN 2, chinuit pe toate arăturile, poienile și viroagele în care a trebuit să aterizeze, cu agrafe în locul unor butoane de bord. Funcționează, totuși? Da, mai funcționează. Aviației de la „utilitară” se ferește de reparații capitale, fiindcă o asemenea reparație durează cam opt luni și costă 1400000 le. Un avion nou costă 2400000 lei. În locul cîrpeilor repetate, ar fi preferabilă cumpărarea unor avioane noi. Dar cine îi ascultă?

— Știi cît face toată treaba asta în U.R.S.S.? — mă întreabă ceilalți membri ai

echipajului, comandantul de aeronavă Constantin Bunoiu, tehnicianul de zbor Vasile Ilinca și conducătorul auto Florin Dirlă: 400000 lei valută și 40 de zile de reparații. Se compară?

Nu se compară. Așa cum imaginea reală a pilotului de „utilitară” începe să nu se mai „compare” cu ceea ce ne imaginăm noi despre ei. N-ajung acasă cu săptămîni-le și, cind ajung, sint musafiri. Veți spune, poate că au mulți bani. N-au. Pilotul comandant Gheorghe Tolovici are exact 3290 lei. Dar dacă depășesc orele de zbor? Dacă le depășesc, pot ajunge (asta, însă, foarte rar) pînă la 4450 lei, sumă de la care nu li se mai acordă alocația pentru copii. „Ca și cum, dacă zburăm mai mult, copiii noștri dispar. Sau, muncind mai mult, n-am avea voie să cîștigăm mai mult ca să le cumpărăm o jucărie sau o ciocolată în plus”. Ora de zbor se plătește cu 30 de lei.

Iată de ce, pe 1 mai, întreg personalul aeronavigant al întreprinderii de aviație utilitară București a făcut grevă. A cerut ca revendicările să fie prezentate prin intermediul televiziunii și al citorva cotidiene centrale. N-au fost. Întreprinderea a promis că-i va ajuta, iar cei 300 de oameni cu locul de muncă în cer au înțeles că fără ei nu se poate și s-au întors la avioane, la substanțe chimice, la decolare din familie și de pe aeroport, la lupta cu văzduhul pînă la o altă aterizare, mereu așteptată, dar mereu pusă sub semnul întrebării. RADU CIOBOTEA

AVEȚI RĂBDARE LA TUTUN!

Domnul VICTOR SURDU, președintele Partidului Democrat Agrar, a făcut unui redactor al Agenției Rompres următoarea declarație:

„Contractul încheiat cu firme occidentale pentru import de tutun este deosebit de avantajos pentru statul român. Fiindcă industria tutunului înregistrează un deficit de materie primă din producție proprie.

Tutunul importat, așa după cum arată analizele de laborator, este liber de orice noxe, speculațiile în acest sens fiind neavenite. De aceea, implicarea numelor și funcțiilor unor specialiști și demnitari în această așa-zisă „afacere a tutunului”, descrisă în unele ziare, ne abținem să o considerăm de-a dreptul tendențioasă.

Sperăm ca programul aprobat de guvern cu privire la modernizarea producerii, pregătirii și industrializării tutunului — program ce se derulează cu firmele „Delta-Fina” din Italia, „Universal” din S.U.A., și altele din Spania — să nu aibă de suferit din cauza acestor speculații.

După părerea mea, acțiunea de a importa tutun se înscrie în demersurile generale ale țării de a-și apropia cît mai mulți parteneri externi în dezvoltarea relațiilor comerciale avantajoase economiei românești, de a primi sprijin concret în rețenologizarea diverselor sectoare ale industriei naționale”.

FEDERALIZAREA INFORMAȚIEI

— Dumneavoastră, domnule director adjunct Olimpu Naicu, credeți că mai există oameni cărora să fie nevoie să li se demonstreze importanța informației tehnice sau economice?

— Da, în mod sigur, există. Și chestiunea e dacă își va mai putea găsi cineva prea mult timp ca să le explice asta. N-avem cum să progresăm dacă în fiecare zi o să stăm să învățăm alfabetul.

— Știu că una dintre tristețile, ca să zic așa, ale celor de-aici, de la Institutul Național de Informare și Documentare, este că mulți dintre cei ce lucrează în economia națională nici nu știu adresa acestui institut.

— E adevărat. Ani de zile ne-am luptat cu morile de vînt. Nu putem trece însă cu vederea că a existat și o categorie de oameni care și-au iubit prea mult meseria încît ei, ca specialiști, să nu caute ca pe diverse căi, inclusiv prin colaborarea cu institutul nostru, să se țină cît de cît la curent cu o par-

te din noutățile apărute pe plan mondial în domeniul lor. Astfel, mult-puținul pe care-l oferea institutul nostru i-a ajutat pe acești oameni să nu se rupă complet de lume. În această privință, la rîndul nostru am făcut și noi ce-am putut. Fiindcă morile de vînt erau de mai multe feluri. Și cum, în geanta fetei lui Ceaușescu, atunci cind a fost arestată, s-au găsit — dacă nu mă înșel — 90000 de dolari, poate n-ar strica să spunem că institutul nostru i se alocu, anual, 45000. Atît se cheltuia ca românii să afle și ei cam ce mai înseamnă „progresul tehnic și științific”.

— Acum, în cazul că numărul celor doritori să se informeze ar crește, ar avea ei ceva mai mult de aflat?

— Fondurile au crescut la peste 400000 de dolari în acest an, deci posibilitățile institutului sint mult mai mari.

— Știu că ați dus lupte grele, ca să zic așa, pentru ca institutul acesta să aibă și el un calculator!

Între aceste două substanțive comune s-ar părea că nu există absolut nici o apropiere, așa că alăturarea lor se potrivește ca nuca în perete. Dar în „Iepoca de aur” cel ce dorea să-și stabilească domiciliul în orașul Oradea ar fi constatat cu nespuse uimire că între acele două cuvinte există chiar o strînsă legătură de care depinde însuși destinul său. Datorită prețurilor infernale de mici și a neajutorării țăranilor producători, malefica procesiune a achiziționării de animale pentru abatoare se țira ca melcul. Probabil că și prin alte locuri „luminata conducere superioară de partid” a dat următoarea dispoziție: cei care doresc să-și stabilească domiciliul în frumosul oraș de pe Crișul Repede au obligația să predea un porc de peste 100 de kilograme la achiziții. Așa că porcul a ajuns să fie în România un fel de animal sfînt ca vaca în India. Putea să desferece porțile închise ale unui oraș.

Dar ca să cumperi porcul de pe piață îți trebuiau 70 de lei pentru kilogramul de carne vie. Tot în istoria porcului ceaușist intra și următoarea dispoziție: cind făceai nuntă trebuia să se aplice cu strictețe regula „kilogramul și tacimul”. Dacă aveai, să zicem 400 de invitați la o nuntă, trebuia nici mai mult nici

mai puțin să predai statului porci în greutate de 400 de kilograme.

Țăranii făceau tăieri clandestine de viței și porci sub pedeapsa cu închisoare. Cel mai renumit „abator” clandestin din Bihor era în satul Nimăiești unde solidaritatea extraordinară a sătenilor în fața organelor de miliție și curajul lor nemăsurat de a înfrunta nedreptatea și diabolii-

Porcul și buletinul

cele legi dictatoriale au fost popularizate și pe postul de radio „Europa Liberă”.

Să vedem cum se prezintă acum lucrurile după revoluție. Nu se mai taie viței la Nimăiești pentru că prețul cărnii de porc a scăzut pe piața Teiușului și a Oradei de la 70 de lei kg la 30 de lei kg. În aceste condiții țăranii preferă să livreze de bună voie și nesiliți de nimeni statului porci grași de peste 100 de kilograme. Tot așa preferă să livreze achizițiilor și vite pentru care se oferă următoarele prețuri: calitatea I — 25 lei kg, calitatea a II-a — 20 lei kg, iar pentru tineret bovin, 27 lei kg.

De la sapă la sapă de... lemn

cătărioară. Am muncit la C.A.P. amar de vreme, pînă m-am bolnăvit, iaca, de-o boală de piele, mi-or ieși niște bube — și-am fost internat la spital în Galați. Nu am nici o pensie, un ceva de-a trăi, că nu puteam să fac volumul de 120 de zile lucrătoare pe an, era o normă prea mare și, la optzeci de ani, nu mă mai țin puterile. Cum am ieșit din spital, pămîntul o fost împărțit, și mie mi-o venit numa' 20 de arii. Da' ce să fac io cu 20 de arii, cind io am avut pămînt frumos, măcar 60 de arii să-mi deie, pămîntul meu, ce mi se cuvine, cu care am intrat pe vremuri în colectiv. Am fost la domnul Sevastre, președintele C.A.P.-ului Blînzii și tot nu a vrut să-mi deie nimic”.

Popușoi cît oi vedea cu ochii

O singură întrebare am avut să-i pun moșului: „Mai

„Urmările benefice ale ridicării prețurilor la achiziții se întrevăd abia acum” spune inginerul șef al Întreprinderii de Industrializare a Cărnii Bihor, domnul Ioan Piroș. Chiar în ziua scrierii acestor rînduri urmau să sosească reprezentanții comerțului din oraș care vor efectua predarea unităților unde se vinde carne populației întreprinderii producătoare.

Producția medie zilnică a Întreprinderii de Industrializare a Cărnii Oradea se situează în jurul a 90 de tone carne vită și 38 de tone de preparate din carne (salam, cîrnați). În depozitele unității se mai găsește carne importată din țările Pieței Comune: 850 t carne vită și 400 t carne de porc ce urmează a fi livrate către populație.

Din data de 16 iulie va începe o nouă pagină în „istoria” frămîntată a aprovizionării populației orădene cu carne. Unitățile care desfac carnea intră în subordinea directă a fabricilor producătoare. Să vedem ce surpriză ne va rezerva această măsură pentru că aprovizionarea cu carne în Oradea, fără a fi dezastruoasă ca în alte locuri, totuși a avut prilejul să schioapete în unele unități.

PAȘCU BALACI

aveți putere să muncii pămîntul ăsta tot?” Și omul mi-a răspuns din întreg sufletul său de palmas obosit: „Da, îl muncesc, să mi-l deie ca să pot trăi, să măsoare și să-mi deie dreptul meu, chiar de-o mai intra și altul să-l prășească”. „Și ce ai de gînd mata să pui pe el?” „Porumb. Popușoi (cum se spune la noi), popușoi cît oi vedea cu ochii”. Omul meu își știa socoteala lui una și bună: dreptul său. Veche știință a dreptului său, din tată în fiu: pămîntul. Asta era legea lui — și, poate, dacă va da Dumnezeu țăranilor, va fi și de-acum. A plecat gîrbovit din redacție, mormîind cu îngrijorare: „Și cind o să mi-l dea?” „O să ți-l dea, moșule, fi liniștit, peste vreo două-trei săptămîni, o să vadă și d-nul Sevastre cartea aceasta pe care i-o trimitem noi.” „Da, dar pînă atunci se-ncpea prășitul și intră oamenii pe el la prășit, ș-apoi cum să mi-l dea prășit de alții?”. Și silueta lui, depărtîndu-se, tîrșindu-și picioarele atinse de timpuriile varice ale birocrăției.

MIHAIL GĂLĂȚANU

nica vechile sindicate. — S-ar pune, totuși, problema că la un moment dat INID-ul nu și-ar mai găsi rostul pe piața informațiilor?

— Pericolul e numai aparent. Eistă o mulțime de servicii pe care le putem face. Bunăoară, o evidență a competențelor, care ar cuprinde oameni de știință sau cei mai buni cercetători, pe domenii. Dacă are cineva nevoie de o comisie de experți, ce face? Preferă să întrebe în dreapta și în stînga, să colinde marile centre sau marile instituții culturale, ori să vină aici și să obțină rapid informația care-l interesează? O asemenea informație, în treacărt fie zis, se vinde ca piinea caldă.

— Da, dar să ne închipuim că un asemenea serviciu poate fi obținut de la un alt centru de informare, public sau particular.

— Atunci va conta prețul, promptitudinea și calitatea serviciului prestat. În privința asta, lucrurile sint clare. Dar să dăm un alt exemplu: toată lumea se plînge de mai mult timp, că nu știe ce și unde se fabrică în România. Deci trbuie un ghid al uni-

Fotografii de ELENA GHERA

Concluzia e aceeași, tovarășe director:

Comerțul de stat și-a trăit traiul!

Am primit la redacție, în urma articolului nostru „Comerțul de stat și-a trăit traiul”, un răspuns din partea Direcției Generale Comerciale pentru Mărfuri alimentare, Alimentație Publică și Ambalaje (ținând de M.C.I.) semnat de directorul general Blăjan Nicolae.

Prin ton și formulare răspunsul se înscrie între acele puneri la punct tovarășești primite de-a lungul anilor de mai toate redacțiile care îndrăzniseră să mai spună câte ceva despre tarele comerțului de stat.

Ce ne reproșează tovarășul director general?

1. Faptul că modul în care am pus noi problemele este „tendențios și nu contribuie la îmbunătățirea activității în comerț și la buna desfășurare a aprovizionării populației”. Cităm în continuare: „lucrătorii din comerț fac eforturi deosebite pentru asigurarea fondului de marfă necesar pentru aprovizionarea și servirea populației la nivelul cerințelor și așteptărilor consumatorilor”. Și dacă aceste deosebite eforturi se încapăținează să nu dea roade iar cumpărătorul reacționează în consecință în fața magazinelor vegnic goale, faptul „se datorează în principal neînvățării integrale a cantităților de mărfuri alimentare contractate cu industria alimen-

tară și neasigurării la timp a mijloacelor de transport”. Nu-i așa că sună ca înainte? Pentru că acum întreaga presă demonstrează săptăminal că măcar în privința cărnii refuzurile comerțului sînt constante și ele se datorează în primul rînd, degradării instalațiilor frigorifice. Dar aici povestea e mult mai veche. Aceste instalații nu funcționează în totalitate de ani buni. E drept, pe atunci, nici insistențele comerțului nu erau cine știe ce, pentru că n-ar fi folosit: nu era carne.

Nu insistăm. Decizia guvernului privind trecerea unităților alimentare (carne, lapte, legume etc) la producător vorbește singură despre rezultatele acestor eforturi și a unui monopol care a „săturat” o țară întreagă. Sigur, se puteau găsi soluții și în cadrul actual, așa cum amintim la un moment dat, dar asta se numea cirpeală. Și parcă s-a terminat cu cizmăria, nu-i așa?

Iată însă că ne dați și dreptate, e drept din virtut limbii: „desigur mai există și situații ca cea prezentată, dar față de asemenea manifestări trebuie luată atitudine pe loc de cetățeni și reprezentanții presei, fără a arunca cu noroi într-un sector de activitate”.

Cine aruncă, de fapt, cu noroi tovarășe director, cine constată neregula sau cine se comportă în modul descris de noi și acceptat de dv? Oricum generalizarea vă aparține și procedeul exprimă un mai vechi obicei al instituției criticate. Noi n-am spus că întregul comerț se comportă astfel, ci că proliferarea unor astfel de situații, cum au fost cele relatate, demonstrează limpede degradarea unui sistem de a face comerț.

Spuneți: „stilul colorat (în care e redactat articolul nostru, n.n.) nu aduce nici un aport (sic!) la creșterea conștiinței unor lucrători nedisciplinați și în nici un caz la buna funcționare a comerțului, din contră, incită la nemulțumire și rea credință”.

Tovarășe director, potrivit unei obișnuințe mai vechi în presă, aici ar fi trebuit să lăsăm un spațiu liber pentru ca toată lumea să poată ride în voie. În sfîrșit, facem doar precizarea că treaba presei este să informeze și nu „să aducă un aport”, iar sporirea conștiinței propriilor lucrători vă revine ca sarcină de serviciu. N-am auzit ca, să spunem, ziarul *Le Monde* să fi încercat să dreagă conștiința comercianților din Paris. Sună și caraghios. În rest, îl lăsăm pe cititor să aprecieze

cine anume îl incită, noi sau magazinele goale? Și unde se află și reaua credință.

2. Citim în răspunsul dv.: „...cu privire la așa numitul război al salatei îl invităm pe dl. ziarist să analizeze cu mai multă maturitate și profunzime problemele specifice comerțului cu legume și fructe”.

Analiza matură și profundă în această problemă revine celor ce conduc sectorul. Presa, între care și revista noastră (o pagină întreagă la care nici pînă azi n-ați răspuns) a relatat cum au decurs ostilitățile. Concluziile erau cam aceleași. Colecția acestor publicații, inclusiv a noastră, vă poate familiariza cu ele. Și, vă asigurăm, nu vă avantajează. Ele sînt în spiritul deciziei guvernului, pe care o aminteam la început, decizie pe care o contestați, pentru că desface structuri profitabile pentru unele funcții. Dacă doriți, revenim cu detalii semnificative.

PUNCTUL 3. E ultimul și se referă la chestiunea de fond a articolului incriminat: respingerea nejustificată (și neargumentată), după multe avizări obținute, a documentației înaintate de Întreprinderea Zarea, privind omologarea unei noi băuturi răcoritoare, *Fructi-zarea*.

Afirmăm printre altele: „Noul sortiment este inferior produselor existente în fabricație: Brifcor, Pepsi-Cola, Lămiță, suc natural de struguri cu aromă de zmeură”.

Pînă la urmă tot fac loc hohotelor de ris. Care produse, tovarășe director? Unde sînt? Poate ajung numai pînă la cabinetul dv. Și dacă am

invoca amintirile, cu ce ar fi mai brează celebra lămiță sau suc de struguri cu aromă de altceva decît produsul natural propus de Zarea? Întreb din nou: care produse? Să fie vorba cumva de cele pe care le cumpără bișnițarii, la suprapreț, din comerțul de stat și ni le revind nouă cu alt suprapreț. Din aceste „eforturi” conjugate lămița se vinde cu 10 lei, berea cu 25-30, iar Pepsi-ul deloc, că nu-l vede nimeni. Este evident și aici „aportul adus” de comerț în eforturile...

Repetăm: Zarea realiza un produs deloc mai prost decît cele care ar fi trebuit să existe (propriile analize sînt o dovadă), la un preț convenabil și în cantități care ar fi făcut posibil accesul la această băutură și pentru muritorul de rînd. În plus erau puse la treabă niște tehnologii și se dădea de lucru unor oameni.

În finalul scrisorii urmează angajamentele de rigoare ca și cînd nimic nu s-a schimbat în țara asta. Apelul de a fi alături de dv. „în efortul...” e chiar mișcător. Aici am avut o ezitare: glumiți sau vă bateți joc de noi. Vă luăm, totuși în serios, și răspunsul este „un nu hotărît”. Nu vrem să fim părtași la întreținerea unei instituții, a unui monopol, care, spre satisfacția majorității, este pe cale să dispară, dat la o parte de viață. Rămînem așadar la concluzia anterioară: comerțul de stat și-a trăit traiul!

RAZVAN BARBULESCU

tăților de producție, al produselor și al serviciilor industriale. Am încercat și pînă acum să facem așa ceva, dar întreprinderile noastre uitau, în general, să ne trimită cite un exemplar din „literatura de firmă” a lor: prospecte, cataloage etc. În cazul că n-aveau asemenea tipărituri, ar fi fost de ajuns fișa produsului nou, dar nici pe-asta n-am prea primit-o.

Așa se explică de ce la Institutul Național de Informare și Documentare al României s-au strîns mai multe date despre produsele industriei bulgărești decît ale celei românești. Pur și simplu pentru că bulgarii vă trimiteau „literatură de firmă” iar românii nu. E adevărat?

— Este, din păcate. Dacă pînă acum ofeream gratuit, întreprinderilor, această posibilitate — la urma urmei — de a-și face reclamă, de acum încolo vom percepe o taxă a cărei mărime rămîne de stabilit. Va fi, poate, de 10.000, poate de 15.000 de lei, pentru cei interesați. Cine vrea să producă, în continuare, și crede că va putea face asta fără ca lumea să știe ce produce el, treaba

lui!

— Dar mai există și alte posibilități de reclamă iar acel ghid, despre care vorbiți, nu l-ar putea face și alții?

— Bine, dar în felul acesta putem vorbi despre oricare dintre serviciile oferite de INID și nu cred că e cazul să presupunem că în absolut toate, oricît ar fi concurența de aspră, noi vom fi cel mai puțin competitiv. Și vă mai dau, ca exemplu, faptul că noi putem oferi cercetări politematice sau posibilități de informare intersectoriale, la granița unor domenii științifice sau tehnice. Însă tot ce am vorbit pînă acum reprezintă doar un aspect privind rolul de viitor al institutului. Al doilea aspect constă în faptul că recomandările UNESCO și ale Conferinței de la Viena „Știința și tehnologia în slujba dezvoltării” converg în direcția constituirii unui Sistem național de informare și documentare.

— Asta nu implică și ideea de „centralizare”?

— Și da, și nu. Desigur, un asemenea sistem presupune și unele funcții centralizate. Dar aceasta se realizează, în con-

textul economiei de piață, nu prin mijloace administrative, ci pe baza federalizării unor activități în esența lor descentralizate și asigurîndu-se respectarea deplină a autonomiei și intereselor economice ale unităților care participă — exclusiv pe bază de contract economic — la crearea și funcționarea sistemului. Acțiunile de colaborare bilaterale între unități de informare din România cu unități similare din străinătate fiind desfășurate, de asemenea, din inițiativa exclusivă a acestora, fără vreo „coordonare de la centru”. În cadrul sistemului național, unitățile de informare și documentare nu pot să nu fie însă direct interesate în realizarea unor instrumente informaționale centralizate, întrucît în felul acesta ele își pot dezvolta activitatea de marketing informațional, activitate strict necesară în condițiile economiei de piață. A continua să difuzați informații nediferențiate unor beneficiari nediferențiați este inutil și păgubitor, avînd în vedere faptul că beneficiarii își vor modifica atitudinea față de informație pe măsură ce vor fi confrunțați cu imperativele moderni-

zării și optimizării deciziilor economice impuse de apariția concurenței. Pe măsură ce simpla cerință abstractă a necesității de a ține pasul cu progresul tehnic pe plan mondial se va transforma într-o cerință concretă, resimțită ca o condiție a supraviețuirii economice, exigențele beneficiarilor față de calitatea informațiilor primite vor crește iar gradul de „personalizare” a relației dintre furnizorul de informație și beneficiarul acesteia va fi incomparabil mai mare decît în prezent. Or, pe baza informațiilor acumulate în instrumentele informaționale de care vorbeam, unitățile de informare pot veni în întîmpinarea beneficiarilor, pot adopta o atitudine ofensivă pe piața informației, contactînd beneficiarii potențiali și oferînd servicii care răspund direct problemelor cu care aceștia se confruntă. Pe de altă parte, să nu uităm că este posibil — iar la noi este chiar sigur — ca inventarierea cerințelor informaționale ale economiei de piață să constate că zone problematice sînt incomplet acoperite sau total neasigurate cu informații, fiind necesară crearea unor resurse infor-

maționale neexistente în prezent. Or, în condițiile unei piețe a serviciilor informaționale destul de puțin consolidată, în condițiile cînd dispuși de unități de informare încă insuficient de puternice crearea unor atari resurse implică exploatarea unor baze de date automatizate, achiziționate din străinătate sau create în țară printr-un volum de muncă enorm. Realizarea unor asemenea resurse presupune, cu alte cuvinte, un efort coordonat pe baza unor programe naționale finanțate, cel puțin în faza inițială, de către guvern, așa cum s-a întîmplat și se întîmplă și în state puternic dezvoltate ca Japonia, R.F. Germania, Franța, Canada. Acesta este, pe scurt, temeiul economic și social al constituirii unui sistem național de informare și documentare în cadrul căruia institutul nostru și-ar avea, desigur, un loc al său. Legea acestui sistem ar fi: nici o restricție, pentru nimeni, în desfășurarea activității de informare. Singura restricție posibilă nefiind alta decît aceea care rezultă din acțiunea legilor economice.

DUMITRU CONSTANTINESCU

Un țap ispășitor: halba

Orice ar spune meteorologii, temperatura se menține ridicată în cursul amiezii și chiar după amiezile. Orice ar crede diriguitorii comerțului, se bea multă bere. Asta numai în cazul cel mai fericit, când se găsește. De cele mai multe ori nu se găsește nici apă minerală, nici bere. Grădinile de vară ale Bucureștiului, renumite altădată pentru berea la țap și berea la halbă, acum se întrec într-un concurs al scaunelor goale. Se poate vedea cu ochiul liber că lipsesc, parcă programatic, atât vinurile, berea, cât și apele minerale și sucurile răcoritoare.

Vinee !

La Fabrica de bere din Timișoara am ajuns sâmbătă la prînz. Sâmbătă la prînz — în plin week-end, cu alte cuvinte, deocamdată englezesti — mă așteptam ca, în Timișoara, grădinile de vară să fie pline și fabrica de bere — goală. A fost invers. La fabrica de bere (care aprovizionează patru județe: Timiș, Caraș-Severin, Arad, Hunedoara), se lucra. Și încă surprinzător de bine.

— Sâmbăta asta înseamnă — îmi spune dl. ing. dr. Nicolae Rusănescu, directorul întreprinderii — 2000 de sticle și 1500 hectolitri de bere în comerț, iar pentru muncitorii noștri, o leafă dublă pe zi. Ca pentru toate simbetele și duminiile lucrate, fiindcă fabricile de bere nu pot funcționa, pentru continuitatea procesului de preparare și fermentare, decât în foc continuu.

— Domnule director, aș vrea să înțeleg un lucru. Dacă se lucrează bine și se onorează toate comenzile...

— Aproape toate...
— ...cum se face că, la ora asta, în Timișoara, nu găsești nici o sticlă de bere în cele câteva alimentare deschise, iar berea la halbă, acolo unde există, are gust și culoare de orice, numai de bere „blondă” nu ? Vă întreb asta cu atât mai mult cu cât fabrica timișoreană se bucură, totuși, de un real prestigiu !

— Prima situație privește rețeaua comercială, căreia nu vreau să-i aduc nici o acuzație. Știu că se confruntă cu probleme serioase. A doua...

A doua presupune o investigație mai complexă. La ca-

pătul ei putem schița o succintă geografie a deficiențelor. Utilajele sînt cu minimum douăzeci de ani în urma celor din țările imediat vecine. Cu excepția instalației de filtrare, care vine spre noi cu o întârziere de exact o sută de ani. Mecanicii care le minuiesc sînt încadrați la o categorie inferioară de salariu. Dacă greșesc poarta și intră, de exemplu, la „Electrobanat”, primesc o mie de lei mai mult. Presupunind că cele trei linii de producție funcționează în condiții optime (cum se întîmpla în ziua documentării mele), nu putem surmonta un alt obstacol: lipsa de sticle. La o medie de 35000 sticle pe oră stocurile din întreprindere sînt total insuficiente. 98 la sută din sticle trebuie asigurate din retururile comerciale. Nu sînt asigurate decât în cele mai fericite cazuri, 70—80 la sută. Cînd sînt sticle nu sînt capsule, fiindcă cele produse la Arad nu etanșează bine sticla. Și atunci ? Atunci se poate întîmpla oricînd ceea ce deja nu mai e o noutate: muncitorii din schimburile de la producție și de îmbuteliere de bere la sticlă, sînt trimiși acasă fiindcă, lucrînd, ar produce... prea mult, iar stocul de ambalaje disponibile e zero.

Dar berea la halbă ? Cu berea la halbă (deși de aceeași calitate cu cea îmbuteliată la sticlă) e altă poveste. Ea iese din procesul de fabricație bună, proaspătă, la temperatura de 4 grade Celsius. E introdusă în butoaie de aluminiu care — nu e o glumă — sînt făcute chiar din aluminiu, adică dintr-un material care nu asigură o etanșeizare termică. Prin canicula verii butoaiele ajung (uneori după

destul de mult timp) la unitățile comerciale, cu condiția ca acestea să fie deschise. Aici sînt conectate la instalațiile de debitat bere care nu sînt prevăzute cu sistem de răcire. Și, în sfîrșit, jetul de lichid spumos ajunge în halbe (care sînt cum sînt) exact așa cum nu trebuie, adică în curgere turbulentă, eliminînd bioxidul de carbon. (Curgerea ar trebui să fie laminară, adică lentă, pentru a respecta compoziția și cantitatea prevăzute pentru berea la halbă). Dar unde e rău, e loc de și mai rău. Uneori transportul se face cu cisterna, ceea ce compromite din start calitățile inițiale ale berii. Soluția ? Deocamdată, utilizarea unor recipienți de tip termos — gîndit de specialiștii întreprinderii și comandați la „Electrometal” Timișoara — în care berea să ajungă la consumator fără degradare pe parcurs. În curînd, 82 de recipienți a 450 litri fiecare vor intra în mișcare. E și asta ceva. Și ar mai fi o propunere pentru Direcția comercială și OJT: un mai mare accent pe berea la halbă în unitățile de alimentație publică.

— Bere la halbă ? — mă întrebă, sceptic, dl. Gheorghe Răducanu, director adjunct la Direcția comercială județeană Timiș. N-am nimic împotriva, dar nici pînă acum întreprinderea de bere nu și-a onorat în întregime comenzile. În fiecare lună, o restanță de 2000—3000 hectolitri. Pe de altă parte, butoaiele sînt vechi și de proastă calitate, iar încărcarea și descărcarea lor se face manual.

— Adică, durează mult...
— Exact.

— Din cîte știu, transportul e realizat în întregime de furnizor. Deci, singura problemă a rețelei comerciale este să aibă unitățile deschise cînd sosesc transporturile de bere.

— Unitățile noastre de alimentație publică sînt deschise non stop, toată săptămîna.

— Perfect. Vă rog să-mi spuneți la ce grădină de vară aș putea să beau acum o bere ?

— La oricare...

Grădina „La oricare” n-am găsit-o. În schimb, „Continentalul” era închis. „Bastionul” în renovare. „Cina” în renovare. „Stadionul CFR”, în renovare, iar la „Bănățeană”, la la „Vaporul” și la „Bulevard” nu mai era (la ora 17) nici un strop de bere. Mi-am consultat febril carnetul, sorbind cu nesat cîteva cifre de o frumusețe zguduitoare. Numai în luna iunie, în re-

țeaua timișoreană de alimentație publică au intrat zece mii de hectolitri de bere. Adică două milioane două sute de mii de halbe. Unde-or fi, dom'le ?

RADU CIOBOTEA ■

După vin, berea e un chin !

Vinerea, la prînz, vechea fabrică de bere din Oradea pare, pur și simplu, o cetate asediată de insecte. Cele două butoaie de aluminiu ce străjuiesc intrarea în unitate par recipienții umpluți pînă la refuz cu nemulțumirea asediaților, gata să arunce în aer maghernița portarului. Bietul om ! Cine l-a pus să fie portar la o fabrică de bere în loc să fie la o maternitate ? Asta-i misie grea — să fii la gura infernului alcoolice unde toți păcătoșii vor să dea buzna și să sacrifice pe altarul zeului Bachus doi țapi de bere ! În Oradea însă e foarte greu să aduci ofrandă aceasta zeului. Pe vremea lui Caragiale la „Carul cu bere” a fost bine ! N-am apucat noi vremurile alea ! Să pocnești din două degete și să răsară ca din pămînt „garcon”-ul cu două halbe cu o bere rece ca apa morții ! Acum pocnești din degete pînă ți le rupi ori poți să tragi și cu pușca pînă apare un ospătar arogant care pune capac răbdării tale cu un refuz de a te servi cu licoarea aurie. Motivul: nu avem !

Afirmatie care este, fără îndoială, de necrezut, avînd în vedere că din 1699 în urbea de pe Crișul Repede se produce, fără întrerupere, bere !

Un aisberg în cartierul „Nufărul”

Nu departe se întind Băile Felix cu apa lor termală atât de fierbînte, dar aici fabrica de bere se poate asemui unui aisberg. Din două motive: cît se vede sus cam atît se întinde și în jos spre adîncuri. Al doilea motiv este ușor de ghicit: în adîncuri tronează instalațiile de produs frig și muncitorii pe care i-am văzut acolo erau îmbrăcați cu

pufoaice, purtau cizme și căciuli împotriva frigului și umezelii.

Utilajele fabricii datează din perioada 1912—1918. Liniile de fierbere se compun din mari recipiente de aramă clasice marca Dreher, societate pe acțiuni și, în același timp, o firmă de bere austriacă. Cu asemenea vechituri nu se putea ajunge prea departe, așa că între anii 1972—1974 s-a dublat capacitatea de fierbere și s-a adus în unitate o linie tehnologică de îmbuteliere.

„Fierberea” din oraș cu privire la lipsa de bere din restaurante ori braserii îl lasă rece pe directorul fabricii, domnul Augustin Pantîș. Nici „asediații” de la poartă care caută cunoscuți ori mijlocitori din unitate nu-l interesează prea mult. El știe că fabrica aceasta veche și care s-a dezvoltat, pe urmă, destul de haotic produce zilnic cîte 1500 hectolitri de bere. E mult, e puțin ? E mult față, de pildă, de cît produce fabrica similară din Arad. De aceea, Oradea trebuie să livreze o parte însemnată din producția sa de bere orașelor din județele limitrofe Arad și Sălaj.

Nenorocirea, dacă o putem numi așa, este cu totul alta. Lipsa acută a băuturilor spirtoase și a vinurilor în magazinele din Oradea determină o presiune formidabilă, atît din partea comerțului cît și persoanelor fizice, asupra fabricii de bere.

Aceasta scoate zilnic de pe liniile sale de îmbuteliere cîte 180—200 de mii de sticle de jumătate de litru de bere. În România, îmi spune directorul, se produc cîte 50 litri de bere pe cap de locuitor, dar în Republica Federală Germania se produc 300 litri pe cap de locuitor ! Adică, de șase ori mai mult !

Presiunea asupra fabricii de bere crește în anotimpul călduros cînd gîtlejul e mai uscat ca oricînd. De asemenea, cînd începe sezonul nunților, cînd socrii mari și mici se dau peste cap ca să obțină bere pentru nuntași.

Pe de altă parte, o bună cantitate de bere îmbuteliată este cumpărată în scop de speculă la piață unde se revinde la prețuri exorbitante. Raziile poliției din Oradea tind însă să diminueze și chiar să lichideze acest fenomen.

„preasfin'ite” se muncesc să le lustruiască de zor...

PRIVATIZARE ÎN FLOARE

Întreprinzătorii constănțeni ademenesc, care cum pot mai ingenios, cumpărătorii „cotidiani” prin ambianță aparte, reclamă și, în final, cu produse. Încet, încet, simțul comerciantului se trezește, chiar dacă momentan marfa e puțină și acesta e nevoit (din rațiuni mai mult sau mai puțin obiective) să mai îngroașe uneori obrazul la preț. Dacă la „Ernest” se cumpără pe valută, la „Couleurs de Paris” se poate și pe lei. Vizavi de Hotelul Tineretului, la cele două dughene tapetate strident cu postere sexy și drapate cu însemnele statelor occidentale, se pot țîrgui diverse: vestimentație bouffique, acareturi și mărunțisuri, cosmeticele cu fason vestig. Nu e rău nici că pe ici, pe colo, mai poți servi și cîte o cafea sau o băutură răcoritoare mai acătării.

Inerția e încă mare, însă, ca peste tot, cu-atît mai mult cu cît pe pervazele caselor mulți au schimbat ghivecele de mușcate cu mîndre glastre de trandafiri...

CRISTIAN PAVEL ■

LITORAL-TALCIOAC

Fotografie de PAUL AGARICI ■

OARE ?

În data de 5 iulie a.c. s-a produs în Constanța, pe traseul de autobuz nr. 3 al I.J.T.L., ruta Palazul Mare, un accident rutier grav, datorat ruperii barei de direcție a autovehiculului. Autobuzul s-a răsturnat, accidentul soldîndu-se cu 25 de răniți, dintre care 15—16 în stare mai gravă. Ca urmare a evenimentului, sindicatul liber al întreprinderii respective a declarat grevă între 6—9 iulie, invocînd lipsurile bazei tehnico-materiale (piese de schimb, baterii, anvelope etc.) și afectînd grav transportul urban, cursul normal al vieții economico-sociale a municipiului. Sindicatul a motivat acțiunea, arătînd că lipsurile respective pun în pericol securitatea călătorilor. Se ivesc, firesc, o serie de întrebări: să fie aceasta oare calea optimă de rezolvare ? Să fie oare aceasta singura explicație a accidentului ? Să fie suficiente oare cele 140 de cauciucuri și 20—30 de baterii primite pentru întregul parc de autobuze existent ? Să rămînă oare tot omul de rînd cel pe capul că-

ruia să se adune toate belelele ? Cineva ar trebui să poartivească niște răspunsuri credibile, pe care să le aflăm cu toții. Oare ? !...

ALADIN PE PLAJĂ

Litoralul acuză în acest an — comparativ cu anii anteriori — o lipsă accentuată de oaspeți străini, înregistrînd însă o neprevăzută exacerbare a „inventivității” afacerestii. Această „compensatie” e de-a dreptul șocantă. „Business”-ul prosperă pantagruelic, chiar dacă acest mod de comerț pe cont propriu se substituie cu nerușinare speculei. Bunăoară, în Satul de Vacanță Mamaia, am găsit — ca prin farmec să fi fost ? — becuri obișnuite, un produs-fantomă, al cărui nume doar rostit zburlește părul omului de rînd. Becurile lipsesc din magazine de multă vreme, cu consecvență. Iată că, însă, un „duh bun” veghează la căpățiiul nostru, oferindu-ne (de unde ? ? ?) becuri la discreție, cu prețul de 15 lei bucata. Cîți nu se îngheșuie să frece, ca în poveste, lampa minunată a lui Aladin ? Numai că ea nu ajunge niciodată în mîinile omului simplu. Interesant ar fi de știut dacă mai există asemenea lămpi (mai mari și mai fermecate) și ce mîini

UNA CALDĂ ALTA RECE

După Revoluție, fabrica de bere din Oradea produce și vestita bere neagră — 1000 hectolitri pe lună. Curios, însă, nu am văzut și nu am băut o asemenea bere neagră de Oradea. Nu se găsește nici în localurile „de lux” din oraș.

Cind Mickey Mouse bea bere

Cu tot controlul sticlelor, nebagarea de seamă poate duce la întâmplări hazlii (dar nu pentru cel care cumpără berea). Teodor Chiș din Oradea cumpărând o sticlă de bere din magazinul strandului termal din Mădăraș observă cu stupeoare că în sticlă se află un șoarece. Omul s-a mai uitat odată la firma magazinului să nu creadă că a nimerit la vreun laborator de unde a luat o sticlă de formol. Dar nici pomeneală! Formolul cu pricina se cheama chiar bere! Neîntind vizitați de pisici, șoarecii își permit să se ascundă prin sticle unde se bețivesc. Din cind în cind, la linia de im-

buteliere se aude un zgomot de împușcătură.

Sînt împușcăturile sticlelor noi care explodează cu mare tărăboi. Ele sînt produse parcă să sperie șoarecii din grămezile de orzoaică ori cei ce dau tircoale naveteilor cu sticle goale.

Dar aceste împușcături pot fi și semnalul firesc al unui pistol prin care se dă startul pentru o bere cît mai bună, dar și în cantitate îndestulătoare. Și un semnal pentru producătorii de orzoaică: acela de a folosi soiuri speciale de orzoaică de calitate superioară, așa cum folosesc nemții ori cehii.

PASCU BALACI ■

Pentru vară, la borcan

Să nu mai acuzăm comerțul bucureșean de lipsă de in-

geniozitate în servirea consumatorilor. După bere la sticlă (o tempora), bere la halbă ori la cutie, iată-ne de curînd în fața unui nou sortiment din mult căutata licoare în această lună caniculară — bere la borcan. Să nu credeți cumva că fabricile noastre au descoperit modalitatea de a păstra berea și peste iarnă. Este vorba de o găselniță născută din penuria de halbe (Nu vă speriați. Nu vom inventa ce ne mai prisosește alături de speciificele cilindre de sticlă).

Deci: bere la borcan. Să vezi și să nu crezi. Bărbaților nu le pasă. Ba chiar dimpotrivă. Stau răbdători la coadă, zeci și zeci de minute, cu privirea la lichidul auriu, înspumat. Odată intrat în posesia ineditului recipient, un bărbat ridică la înălțimea ochilor borcanul și întrebă, așa, de al dracului:

— De ce nu-l umpli dom'le, așa cum trebuie? Răspunsul vine imediat.

— Nu vezi mă catirule cîtă lume-i la rînd! Nu trebuie să ajungă la toți?

Ba da, zicem noi.

JEAN DRĂGAN ■

Berea furajeră

Berea sătmăreană și-a făcut o relativ tînăra „intrare” în rîndul celorlalte sorturi de bere produse la noi în țară. În anii din urmă, berea de Satu Mare a fost solicitată și în județele vecine: Maramureș, Sălaj și Bistrița-Năsăud. Cum maramureșenii și bistrițenii și-au construit fabrică de bere, a rămas ca berea sătmăreană s-o bea, în cantități îndestulătoare, înșiși sătmărenii. Se întâmplă așa? Dacă am nota cele câteva zeci de milioane de hectolitri de bere produsă pe cele 7 luni ale anului în curs, am avea temeiuri să nu fim îngrijorați. Nu știm cum s-a întîmplat că exact în zilele prezentei „băieților de la Flacăra” la Satu Mare, pe piață nu era bere! Situație similară cu la București, ca în multe locuri din țară, de altfel.

DL director Stoicovici pare îngrijorat de sursa de apă. Două zile la rînd n-a fost apă laec. De la uzina de apă, directorul Karol Obiș ne relatează despre o gravă avarie produsă pe rețea. Dar problema apei la Satu Mare, cît și în alte localități, trebuie

abordată separat, distinct. Ese însă de la sine înțeles că dacă la fabricarea berii s-ar folosi apă de adîncime din zona Negrești-Oaș (zonă bogată în ape minerale, care curg pe... valea simbetel), inclusiv calitatea berii ar fi mai bună. În fond și, la urma urmei, cum se poate face o bere bună, băubilă? Am vizitat o fabrică de bere în Germania răsăriteană și trebuie să mărturisesc sincer că atît în fabrică, cît și în comerțul cu bere, n-am depistat deosebiri între berea din fabrică și berea din comerțul stradal, între berea la sticlă și berea la halbă. Ori, la noi se întîmplă invers. Bei în fabrică o bere excelentă iar berea la halbă este, în restaurant, ca vai de lume, udă pe unde merge... În mod normal contează și acest aspect. Omul de rînd mănîncă 5 mici și bea două halbe, iar a doua zi trebuie să se simtă excelent. Asta în cazul că nu-l la pîntecăraia, încă în aceeași zi.

Cîteva sortimente de bere se pasteurizează la Satu Mare și asta înseamnă un plus de calitate și consistență. Pasteurizarea — prin 6 băi cu jeturi de apă caldă la 25°C, apoi la 60—70°C, apoi un „duș rece” la 15°C — mărește mult termenul garantat de păstrare a berii, de la 45 la 120 de zile. Trei sînt factorii determinanți în realizarea unor indicatori calitativi superiori ai berii: materia primă folosită, hameiul întrebuințat și aburul tehnologic. Problema apei am atins-o tangențial. Conducerea fabricii dorește să realizeze o secție de bere în Țara Oașului, loc unde, de altfel, a fost preconizată să se construiască fabrica, din start.

Circa 50—60 la sută din materia primă folosită — orz, orzoaică, porumb, etc. — provine din cereale nemulțumite. Calitatea mai bună a cerealelor din acest an (un plus de gluten, de amidon) va spori, credem, calitatea berii. Se lucrează cu hamei indigen, dar și cu hamei importat din Olanda și Belgia. Pe plan local s-a extins o secție de malt, pentru a nu-l mai aduce de la Oradea și Hațeg (cel de la Hațeg, ni se spune, este de slabă calitate). În fabrică există culturi pure de droj-

die de bere, o drojdie folosită, de regulă, din primele generații, de bună calitate. Situația aburului tehnologic, de asemenea, s-a reglementat într-o oarecare măsură. În mod normal se lucrează cu 6—7 atmosfere, dar ani la rînd berarii sătmăreni s-au chinuit cu 3—4 atmosfere și cu sute de ore lipsă de abur tehnologic (?). Prin racordarea la magistrala cu gaz, care trece prin apropiere, lucrurile par să se fi îmbunătățit în oarecare măsură. Deși, drept să spunem, berea sătmăreană încă este departe să satisfacă publicul consumator atît calitativ, cît și cantitativ. Pînă cînd?

Circa 40 la sută din bere se îmbuteliază, iar restul de 60 la sută se desface la butoi, din lipsă acută fie de sticle, fie de capse. Un alt aspect. Doar restaurantul „Cina” are condiții pentru depozitarea și păstrarea berii, la temperaturile permisibile, de 4—10°C. Paradoxal e și alt aspect: lăsată peste noapte la temperatura de 20—25 de grade, berea nu mai este bună a doua zi. De ce? Numai temperatura de depozitare o fi de vină? Nu credem. În aceeași ordine de idei, între berea la sticlă și berea la butoi există o diferență calitativă „astronomică”. Cum e posibil, cînd provin din aceleași linuri, din aceleași tancuri de „linștire” a berii și chiar din aceeași sursă de imbuteliere?!

În fabrică totul este mecanizat, totul este automatizat. Așadar, cum e posibilă această pierdere de calitate pe traseul berii? Verificînd reclamațiile, ca și cercetările de laborator, au demonstrat că pe ici, pe colo se mai „botează” berea. Capacul de la butoi este lesne de desfăcut. A introduce apă sub presiune, iar este posibil. Așa că, în acest domeniu, facem apel atît la comercianți, cît și la poliția economică. Pînă la urmă contează atît calitatea berii, cît și aspectul comercial, eticheta, cum ești servit ș.a. În mod normal contează toate acestea la un loc. Dar în primul rînd contează, în aceste zile caniculare ale lui cup-tor, să găsim bere suficientă și de bună calitate. Pentru toate aceste deziderate întru pledoaria pentru calitatea berii sperăm sincer să nu ne prindă anul 2001.

DORIN SĂLĂJAN ■

Încep să se întoarcă în țară oamenii de cultură și artă

ROMICA PUCEANU

— Doamnă Romica Puceanu, iată-vă din nou în fața admiratorilor din România. Sincer să vă spun, nu m-aș fi așteptat ca dumneavoastră, vedeta incontestabilă a cîntecului lăutăresc și de pahar, înconjurată de dragoste și prietenie să vă încumetați să vă părăsiți țara și să vă stabiliți în S.U.A. Cum s-a întîmplat?

— Pentru că nu m-am dus la o recepție a lui Ceaușescu, din 1987 am fost scoasă de peste tot, de la televiziune, radio, din spectacole. Nici în restaurant nu mai cîntam. Am plecat să-mi cîștig pîinea unde se putea, să cînt pentru românii din America. Am cîntat la Montreal cu Năsturelă o lună, la New York două luni și mai bine de un an la Los Angeles la restaurantul Minion, în comuna California cum spun eu.

— Cum a fost printre străini? Cum sint românii din S.U.A.?

— Am cîntat pentru românii care m-au înconjurat cu toată dragostea. Mă ascultau și plîngeau. Ziua te îmbrățișau, dar noaptea tot singură eram. M-am îmbolnăvit de

dragul țării. Nimic nu mi-a lipsit, puteam s-o duc mai bine decît în țară de zece ori, dar nu mai puteam să suport depărtarea de țară. Am mai fost plecată, chiar pentru perioade lungi, dar atunci știam că mă pot întoarce cînd vreau. Am stat tot timpul printre ai noștri, le-am cîntat la petreceri, la nunți, la biserică. Românii sînt tot români, dar cu timpul s-au mai transformat. Din cauza banilor uită să mai trăiască, sînt preocupați de afaceri, de grija zilei de mîine, au o nesiguranță care nu-i părăsește poate toată viața. Am venit în țară și m-am făcut bine. Nu știu ce mă făceam dacă nu se schimbau vremurile. Pe 18 ianuarie am fost acasă. N-am putut veni mai devreme. N-o să uit toată viața întoarcerea mea pe Otopeni. M-au primit ca pe o regină. Am trecut printr-un culoar de oameni care mă sărutau, mă strigau pe nume, se bucurau că mă văd din nou, dar bucuria mea era mai mare decît a lor pentru această revedere. Eu nu pot concepe două lucruri: să nu cînt și să trăiesc în singurătate.

— Și de atunci abia acum

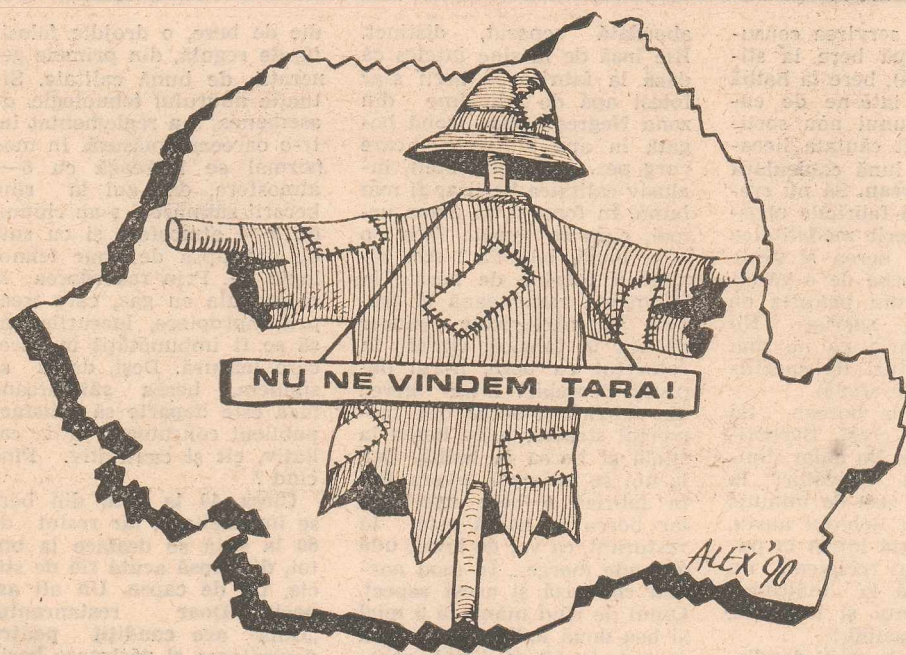
cîntați în public prima oară?

— M-am întors bolnavă. Încetul cu încetul m-am făcut bine. Nu mi-a fost ușor. Nu mai sînt la prima tinerețe. Acolo am luat-o de la lingură, cum spune românul. Tot ce am muncit într-o viață s-a risipit. O iau din nou de la început. Casă aștept să mi se dea, deocamdată stau la sora mea și vă dați seama că nu e ușor. Acum cînt la restaurantul Cazinou din Eforie Sud. M-a rugat Liviu Lascu, șeful de restaurant cu care mă cunosc de mult și n-am putut scăpa de el, deși doctorii mi-au recomandat să mai am răbdare o lună-două. Vreau să vă rog să transmiteți pe această cale oamenilor că m-am întors, că voi cînta cît voi trăi pentru poporul român, voi descreeți frunțile oamenilor. Să fie siguri de iubirea mea. Am încredere în oamenii noi. Va fi bine în țară și cînd e bine, oamenii trebuie să cînte și să se veselească.

— Vă mulțumim și vă rugăm să ne cîntați tot ce știți mai frumos.

OPREA GEORGESCU ■

Caricatură de AUREL ȘT. ALEXANDRESCU

Mortua EST sau Mortua VEST?

Versul bacovian „O, țară tristă, plină de humor” pare să ne introducă cel mai exact în atmosfera postrevolutionară. Alții, mai civilizați, au făcut o revoluție „de catifea”. Noi a trebuit s-o prefirăm cu morți și sînge. Lucrurile nu s-au liniștit. Am distrus statuia minciunii, dar mergem cu socul minciunii în brațe. Marele nostru gînditor și savant Mircea Eliade, spunea undeva: „Nu cred că mai este în lume vreo țară în care să se consume aștia energie politică”. Episodul cu minerii a demonstrat cită energie „vitală” are o parte din clasa muncitoare, chiar dacă unii dintre mineri au fost „drapați” în secu-politiști. Nu spunem lucruri noi. Cert este că ne-am făcut de risul Europei. Ce, parcă e prima oară? Consecințele politico-economice încă sînt greu previzibile. Ciudat, un fapt deosebit de grav în consecințe, trezește humorul românului:

- Alaltăieri am bătut un legionar, de l-am adunat cu fărășul.
- Bine i-ai făcut! Dar cum ți-ai dat seama că era legionar?
- Simplu, n-a vrut să recunoască.

Mai cu risu' plînsu' în virful condeiului, Marin Preda scria, în „Cel mai iubit dintre pămînteni”, că sîntem o națiune ușor de guvernat, mai exact spus, ușor de minat cu biciul! Nu întîrzie să-i numească pe cei care au dus economia și inclusiv țara la ripă „pitecantropi”. De la rinocerită, la pitecantropie, nu e decît un singur pas. Deși avem exemplul Pieței Tian An Men din Beijing, toate apele Gangelui nu ne vor spăla rusinea prin care am trecut.

După ce am răbdat ani întregi umilințe, vicisitudini felurite, care de care mai de care, după ce a fost vexată însăși ființa noastră națională, după ce s-a „turnat” frate pe frate, după ce s-a căsăpît frate pe frate, iată-i pe unii în postura de victorioși ai cruzimii și bestialității. Nici măcar perimetrul bunului simț nu și l-au lăsat, ca paravan. Românul e blind, bun, ospitalier, iertător. Nimeni n-a crezut însă că „mămăliga românească explodează”. Și-a explodat. Cu acest spirit răbduriu, credem că n-ar trebui să se joace prea mult cei îndrituiți cu putere.

Așadar, i-au trebuit zeci de ani lui Mircea Eliade să explice lumii civilizate că „extincția” din „Miorița” nu e o crimă, ci o reimpăcare cu natura-mamă. Se vede limpede treaba că sîntem din țara Mesterului Manole. Tot ce clădim ziua, dărîmăm noaptea sau viceversa. Aici iar ne întoarcem la **mon cher**, care a dibuit pe ici, pe colo, prin părțile esențiale, ce este cu totalitarismul și cu dictatura, ba chiar a anatimizat pe acei „pitecantropi” care au dus la prăbușirea economiei naționale.

Și totuși, a perora pe ideea că românul are atît vocația ironiei, cit și a tragicului, mi se pare ușor păgubitor. Unii nu se sfîșie și afirmă că această „lambadă” balcanică ne-ar fi salvat în momente de restrîns istoric. Să fim serioși. De cele mai multe ori relele și belelele ni le-am făcut noi înșine. Să fim și mai sobri. Civilizația noastră trebuie să înceapă cu gestul de a nu arunca un muc de țigară pe stradă, de a nu rupe florile de pe mormintele eroilor tineri, care ne-au dat o aspră lecție de demnitate, de curaj.

Mistocăreala asta pseudo-românească este, de cele mai multe ori, de prost gust. Este și de slabă civilitate. A face bancuri neroade despre cutremur, cînd în fața ta mai zac morți sub dărîmături, a-ți serba ziua de naștere cu mare alai, cînd pe străzile bucureștene tinerii mor cu sutele, înseamnă a avea, eventual, vocația maleficului, nu a ironiei! Așadar, acum în final, se pot pune, în mod justificat, cîteva întrebări: care este dominantă firească, naturală, care ne unește, care ne leagă și exprimă ființa națională? Risu' plînsu'? Care este dihotomia care ne dezbină sistematic, atît pe românii din interiorul granițelor țării, cit și pe românii aflați pe meleaguri străine?...

Pornind de la emblematicul vers bacovian, vom ajunge inevitabil la versurile celui mai tragic poet al literelor române, Mihai Eminescu: „**Vai de biet Român săracul!** / **Îndărăt tot dă ca racul,** / **Nici îi merge, nici se 'ndeamnă,** / **Nici îl este toamna toamnă,** / **Nici e vară vara lui,** / **Și-l străin în țara lui**”. Măcar acum, în ceasul al douăzecisicincilea, ar trebui să știm încotro o luăm: spre **Mortua Est** sau spre **Mortua Vest**? Întrucît am trăit o experiență tragi-comică de 45 de ani, eu unui zic să mai încercăm și o altă experiență. Că tot o facem pe pielea noastră și a bietului nostru popor.

DORIN SĂLĂJAN

Suflet tare ca fularul

(basm românesc descoperit în negura prezentului)

Cuvînt înainte

Dorim a-l preveni pe cititor, că basmul „Suflet tare ca fularul” face parte dintr-o specie literară aparte, care nu a fost încă studiată de specialiști din

diverse motive: fie că sursele de informație sînt greu de găsit, fie că oamenii care știu asemenea basme se tem să le povestească ori, lucru greu de crezut, nu există instrumente eficiente de investigație. Noi, cu riscul deja asumat, vom povesti basmul ca atare, rugîndu-l pe cititor să înțeleagă de ce n-am categorisit personajele în bune și rele (vezi Făt-Frumos și Căp-căunul). Ne lipsesc (repetăm) instrumentele prin care să ne proclamăm o instanță morală. Orice povestitor este un simplu... povestitor și nu un judecător. Vom fi, deci, cit mai absenți în cuvintele înșirate mai jos.

„O, țară tristă, plină de humor”

Partea întâi (cea mai tristă)

A fost un slujbaş conștiincios și vigilent al statului, fiind înnobit cu simpatii chiar de fosta conducere p.c.r. a județului. Avea funcția de locotenent-major în miliție. Într-o zi tristă, după cum se va vedea, aflat în stare de ebrietate la volanul automobilului proprietate personală, a lovit mortal doi oameni și citeva oi în zona orașului Negrești. Cu o luciditate exemplară pentru un apărător al ordinii publice de atunci, a coborît din mașină și a turnat alcool în gura celor două victime. Pe oile moarte le-a lăsat în pace. Cărui medic-legist i-ar fi trecut prin minte să facă o expertiză la o oaie? Oaia-i oaie! Un om obișnuit ar fi infundat imediat pușcări. Dar el (personajul) a fost (și este) un ales! Astfel, prin sentința penală nr. 719 din 25 iunie 1974, rămasă definitivă prin decizia nr. 366 din 11 septembrie 1974, din dosarul Tribunalului județean Satu-Mare, nr. 666/1974, Vasile Moiş este condamnat la doi ani închisoare pentru omorirea a doi oameni și 14 oi, într-un accident rutier, sub influența alcoolului. Este grațiat în baza articolului a, din decretul nr. 9 din 1974.

Dar fostul ofițer de miliție nu a rămas pe drumuri. A fost atins de aripa ocrotitoare a președintelui tribunalului, Doina Donuțiu, și făcut membru al colegiului de avocați din Satu-Mare. Cum a fost numit avocat? Izvoarele basmului spun că prin mită, cîteva sticle de whisky împinse ministrului de justiție. Această primă parte a basmului ar fi putut continua cu alte amănunte dar, din păcate, dosarul penal Vasile Moiş a dispărut. Drag cititor, nu te mira, tu citești un basm.

Partea a doua (ultima și cea mai veselă)

După Revoluția din decembrie, mulți nomenclaturiști din Satu-Mare s-au ascuns sub mantia ocrotitoare a „Vetrei Românești”. Vasile Moiş a oscilat între P.N.L. și P.N.T., dar în final s-a hotărît pentru „Vatră”, devenindu-i în scurt timp lider în Satu-Mare. La alegerile din 20 mai, a candidat independent pe listele F.S.N. (Drag cititor, nu ofta, F.S.N.-ul n-are vină!) Și Vasile Moiş este senator. Senator! Ce frumos sună! Senator!

Și-am încălecat pe-o șa... și cam atît!

PETRE BARBU

Farsa tragică

La serviciul de audiențe al revistei a sosit un tînăr robust, cu trupul tînăr, rezemat din nefericire în două zîrje. Părea să aibă vreo 25 de ani. La anii ăștia tineri nu-ți trebuie o nenorocire mai mare decît să nu simți pămîntul sub propriile picioare. **Ioan Marian Aldica** (acesta este numele său), este de loc din **Rîșnov, str. 1 Mai nr. 16, județul Brașov**. Ce l-a determinat oare să facă drumul anevoios de la Rîșnov la București? Se ajută greu de cele două cirje (și ele tinere), ca un parașutist de două aripi legate de picioare, într-un zbor extrem de periculos.

Din ochii săi mari, nefiresc de negri, se furișează o lacrimă pe care o șterge repede cu dosul palmei. Cu un optimism potolit ne relatează: „Mă aflam într-o mare întîrziere în gara Ploiești-Vest. Am întîrziat peste măsură și la casa de bilete. Nici pînă azi nu știu de ce n-au funcționat două case, din cele trei-patru existente. Am alergat într-un suflet să prind trenul, care era deja în mișcare. Am lunecat sub roțile nemiloase ale trenului și astfel am rămas la 25 de ani, fără ambele picioare. Ceasul rău? Destinul?”

Urmează un moment de respiro, în care sufletul pare să urce pînă pe marginea tremurătorilor buze. Relatarea atinge culmile paroxismului, deși tonul este același, calm, blind, potolit, reținut. El nu pune vina pe nimeni, nici măcar pe ceasul rău, care i-ar fi dirigit din umbră potrivit destinul. Tînărul din Rîșnov mai adaugă la această dureroasă confesiune alte cîteva fraze tulburătoare. Apoi scrie și semnează: „Mă aflam la Institutul de protezare din București, de unde m-am ales, de altfel, cu aceste cirje indispensabile deplasării mele. De necrețut,

dar adevărat este că Procuratura locală Ploiești a anunțat familia mea: am decedat! (?). Imaginați-vă starea de consternare care ne-a cuprins atît pe mine, cit și pe familia mea, atunci cînd membrii familiei mele au venit la București în haine cernite, cu mașina și sicriul pregătit anume pentru a-mi ridica, chipurile, corpul neînsuflit! (?).

O „glumă” grotescă? O „farsă” tragică? Am spus farsă? Am greșit profund. Pentru că nu poate fi vorba niciodată de păcăleală de 1 aprilie, nici de o comedioară pîcantă, cu consecințe funambulești. Ci este vorba, mai degrabă, de o tragi-comedie funestă, făcută de cineva cu rea credință, cu rea voiață. Regionala C.F. Brașov îi răspunde, cit se poate de lapidar, omului necăjit, cu „aripile” frînte. Îl sfătuieste, adică, să se adreseze Sucursalei A.D.A.S. Brașov, pentru relații amănunțite cu privire la modul cum a fost stabilită pensia de invaliditate, cit și condițiile în care poate beneficia de indemnizație de însoțitor. Cu privire la **EROAREA** comisă de Procuratura locală Ploiești, este sfătuit să se adreseze, în mod ierarhic, organelor de procuratură superioare, Procuraturii județene Prahova ori Procuraturii Generale.

Tînărul din Rîșnov, **Ioan Marian Aldica**, n-a mai dat pe la redacție. Explicabil, dat fiind modul său greu, dacă nu imposibil de a circula. Fosta Direcție pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Brașov nu ne-a răspuns pînă azi, despre felul în care au fost soluționate daunele materiale în urma accidentului suferit. Are pensie de invaliditate? Beneficiază de indemnizație de însoțitor? Cît despre apelul telefonic primit de la Procuratura locală Ploiești: „**in adevăr s-a comis o eroare!**”, credem că este insuficient! Dacă problema daunelor materiale este rezolvată, să zicem, calea-valea, cu problema daunelor și a traumelor psihice, cum rămîne? Cine le despăgubește? Aceluia care se face vinovat de o atare crasă nesăbuintă, trebuie să i se facă măcar o farsă similară. Ce-ai spune să fie transferat agent de asigurări la A.D.A.S.?

DORIN SĂLĂJAN

Ce-i albă

Chinurile lui Tarzan

Un copil este răpit de maimuțe și crescut de ele în junglă. Copilul se adaptează situației, se animalizează și crește în această stare. Este descoperit, cînd deja devenise matur, de oameni și reumanizat. Aceasta este povestea lui Tarzan, cunoscută în toată lumea datorită marelui ecran. La baza ei a stat o întîmplare adevărată. Puțini știu însă că în urmă cu vreo 15 ani a avut loc o întîmplare cu un alt Tarzan, să-i zicem Tarzan II. Pînă la un anumit punct, biografia lui este

ină de humor“

identică cu cea a lui Tarzan I : ajuns, nu se știe ce împrejurări, în junglă, crescut de animale, animalizat el însuși, găsit, mai bine zis capturat de oameni. De aici însă drumul vieții lui Tarzan II o ia în cu totul altă parte; după eforturi de umanizare îndelungate, tânărul în cele din urmă moare.

De ce a murit Tarzan II? Pentru că n-a putut supraviețui unei a doua treceri năpraznice de tăvălug peste el. Prima încercare atroce a fost transformarea din om în animal. Stresul, zguduirea provocate de această primă trecere l-au marcat cumplit, dar s-a agățat de viață și pînă la urmă și-a găsit un nou echilibru, în lumea fiarelor și a dobitoacelor, și a trăit acolo cum a putut. Și a venit momentul cînd s-a întîlnit iar cu oamenii și cînd a trebuit să se transforme a doua oară. S-a chinuit bietul băiat foarte mult, a vrut să se agate din nou de viață, dar, mai firav la trup și mai puțin robust sufletește decît Tarzan I, n-a rezistat unei a doua metamorfoze groaznic de stresante și a pierit fără să apuce să se facă din nou om.

Putem, desigur, să ne întrebăm de ce și-a bătut soarta joc de noi și am fost împinși în junglă acum 45 de ani. Putem să și cîntăm în cor, cu obidă: „Cînd s-a mpărțit norocu, fost-am eu dus la lucru“, pentru că, într-adevăr, norocul a nimerit numai pe la alții. Toate acestea însă nu schimbă cu nimic situația, nu ușurează cu nimic travaliul pe care, pentru a reveni în mijlocul oamenilor, cu deosebire în mijlocul oamenilor de sfîrșit de secol 20, trebuie să-l prestăm cu toții.

Ruperea noastră brutală de mersul normal, firesc al vieții, prezentată nouă ca o binefacere, a produs prima zguduire ce ne-a însemnat puternic existența. Au urmat chinurile vieții în pădure, timp de 45 de ani. Românii s-au agățat de viață, s-au adaptat ei cum au putut. Ajunși acum la momentul cînd se întrevade ieșirea din junglă, mulți români se sperie, se trag îndărăt. Cel de-al doilea tăvălug le pare de nesuportat. Desigur, românii nu trebuie condamnați din această pricină, dar nici compătimiți. Priviți cu necesară înțelegere pentru spațiu lor,

Între asceză și
austeritate scapă
cine poate

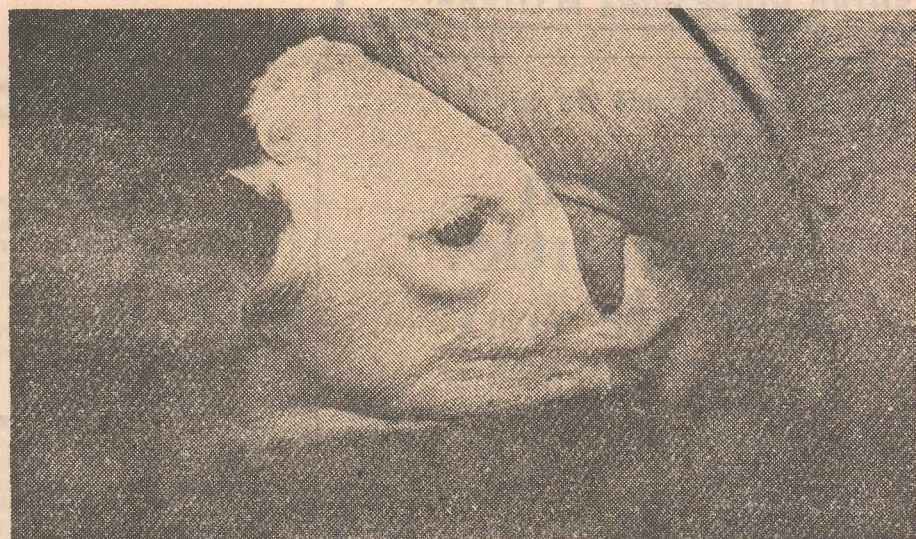
Devenise un loc comun în timpul „epocii de aur“ să spunem și noi, cei născuți între 1940 și 1944: „asta ne-n-groapă pe toți, poate nepoții noștri să aibă norocul să rămîna orîni de el“.

Acum cînd acest vis a devenit și realitatea noastră, nu numai a descendenților, ne întrebăm ce-o să fie toți, apucăm și noi cîțiva ani buni de viață demnă, liberă de urgențele materiale ale zilei de mîine, umilitoare acum ca și odinioară; de vreme ce eu nu voi putea discuta de la egal la egal cu un occidental, dată fiind prosperitatea evidentă a eventualului meu partener, cum voi reuși să fiu sincer, decontractat și cuceritor și să-mi reprezint țara cu **justificată mîndrie**? Deocamdată, zimbetul meu e lipit, amendat și de gîndul acelui odios tratament diferențiat, un gen de apartheid la care românii în propria lor țară sînt supuși de către toți șnapanii din rețeaua serviciilor. Nu există spectacol mai monstruos ca aceea perpetuă îndoire a spinării pînă la cel mai josnic servilism, numai și numai fiindcă ei, străinii, sînt deținători de valută.

Asceza din ultimii ani pe care am profesat-o cu toții, în afara eternilor invirtiți (fie din preajma camarilei de partid, fie hoți și măsluitori) ne-a adus renumele de mucenici ai Europei, în curs de sanctificare; n-am să insist asupra privațiunilor spirituale, sînt arhicunoscute. Vreau să evoc doar „stavridizarea națiunii“, stavridul fiind la un moment dat singurul aliment de bază al românilor, acum o raritate (deși substituit de preparate din carne); ultimii ani au fost cei ai victoriei absolute a **inlocuitorilor în toate domeniile**, numai căldura în colivile noastre de beton nu putea fi înlocuită cu rapoarte, cuvîntări multilateral dezolante. Pîndeam ora de apă caldă ca pe o ibovnică, se gătea noaptea cînd flacăra aragazului pilpăia, și apoi cozile la butelii, la benzină, la „facimuri“ etc. Lumina „cele mai glorioase epoci din istoria țării“ ne juca farse, adesea tragice, orbecăiam pe străzi, pe scările blocului și în casă, toată lumea venea spre casă, eram morali volens nolens, strada devenea pustie la ora opt seara, totul era închis, veneam încolonați acasă să facem copii pentru „viguroasa noastră națiune“ dar nu prea ne dibuiam nevestele de cite bulendre aveau pe dinsele iarna. Venea și vara, ne luam rația, ne mai și otrăveam dacă doream să nu leșinăm de foame în timpul celor opt ore de serviciu, consumînd cu încredere produse inventate conform celor mai respingătoare rețete care au putut exista în lume, pisicile și cîinii refuzau să se atingă de ele. Venea și vremea cartofilor cu bălegar, mai mici decît orice ochi de plasă. După care luna albiturilor, a undulațiilor permanente etc...

Așadar ne-am numit și noi „generație de sacrificiu“ dar iată că riscul de a nu scăpa de acest nefericit apelativ există. Cum nimeni nu se prea omoară cu munca, se fură masiv, oricum clasa muncitoare merge-n paradă, pe cine întreb, se arată sceptic: „noi, ești timpit, cu ce și cu cine, poate copiii noștri să înțeleagă ceva“. Sînt foarte mîhnit, doamnelor, domnișoarelor și domnilor, vorba lui Paul Soloc, această profeție a fost confirmată recent de însuși baronul de Telese, spunînd că ei, italienii, au atins respectiva cotă de prosperitate în 40 (patruzeci) de ani, or noi, peste patru decenii, vom fi risipiți prin cele cimitire, dacă rămîne loc.

Dar să stăm strîmb și să judecăm drept, simptome că prezentul trăiește nu numai din rănile trecutului există. Sîntem prompt informați că Hagi se însoară pe litoralul nostru însořit, sîntem; președintele țării acordă un interviu unei reviste literare din care aflăm dubla perplexitate a reporterului și a interviuatului în fața celui

A-nțrcat bălaia ?

Fotografie de PAUL AGARICI

mai înclcit (inextricabil, cum ar fi spus Foartă) film polițist scris de evenimentele din decembrie '89; (un rol performant avîndu-l diabolicul joc al casetelor și simulatoarelor). În ceea ce-i privește pe teroriști, iată ultima supoziție, ei ar fi fost niște roboți malficii SF programați să intre-n funcțiune cînd sînt dați pe **emergency**, după care să se dezintegreze automat, fără să lase vreo urmă. Oricum, respectiva revistă va înregistra un **boom** în ceea ce privește vinzarea. Nu este acesta un simptom pozitiv al redresării și al viitoare prosperități? Oricum ea sau el nu putea să se coboare, **est modus in rebus**, vorba lui Zigu Ornea, la difuzarea unor fotomontaje erotice sau a unor știri că Ceaușescu ar trăi bine mersi în Coreea de Nord.

Simptomul libertății de vineri pînă luni, poate deveni lesne un sindrom căci orașul însuși e letargic; „sînt cîțiva morți în oraș, iubito“, vorba poetului, mai funcționează doar cimitirele, metroul și la vedere, taxime-trele, mai ales cele Parti, căci **partir c'est mourir un peu**. Dacă rămii fără țigări, pline, antinevralgic, adio, fie cerșești, fie te sinucizi. Becuri, elastic, baterii, dero, deodorante, zahăr, poți să cauți de luni pînă joi și chiar pînă apoi. Acestea trebuiesc trecute pe lista de înaintat prietenilor din occident sau celor oacheși din țîrg.

M-am întrebă, oare ce-or face oamenii cu atîta libertate, la ce e bună ea, dacă n-ai bani, n-ai mașină, n-ai partid și în general de nici unele, nu începe ea să semene cu un fel de exil forțat între cei patru pereți pentru noi toți cei ce semnăm un singur stat? Ieși în parc, faci coadă la țîșnitoare, cumperi ceva publicații independente și o vată de zahăr de la ambulanți, intri într-un restaurant, 21 lei ness-ul, 25 o oranjadă de apă chioară, tu vezi aici o dovadă a acelei profunde crize morale cînd de fapt e o batjocură generalizată reciproc dăunătoare; vii acasă, evident tot acasă, mai o prună (15 lei kg.), mai o ceartă cu nevasta provocată de **simpla coincidență** a ace-luiasi timp liber, trece sîmbăta, dar ce te faci duminică? Te cultivi dar fii aduci aminte de ce spunea poetul: „La chair est triste, hélas / et j'ai lu tous les livres / “; atunci treci pe televiziune, axată din ce în ce mai mult pe știri externe, cele interne fiind fie în curs de naștere, fie de epuizare.

Dar tot te alegi cu ceva: o elevație morală nu-i de colea, fii lei o rație dublă, ascultîndu-i pe Ionel Stoica și pe Arachelian, cele două mari vocații monahicești ale momentului.

Cetățene, ai uitat că ai un pașaport? De ce nu-l utilizezi? mă apostrofează familiar un fost ofițer de pe palier. Îl întreb cu demnitatea cerută de ceea ce ne sepaă: „se dau și bani de avion“, stimate și mult iubite“, dacă vrei să ajungi în Piazza di Spagna fii trebuie cam vreo 15 000“, dus și întors, nu ca ăia care au întins-o cînd cu Coppa del Mondo, supralicitez eu (nu se știe niciodată), de-o să vadă ei pe dracu' cum e cu capitaliștii ăștia; Să-tanele-astea sînt în stare să-l ispitească pe Gorby cu credite cit cuprinde, numai să nu le pună bețe-n roate în operațiunea Kohl — Germania Unită — N.A.T.O.

Simptomele de leșire din această **celebră-nfundătură** (mă autocitez, dacă

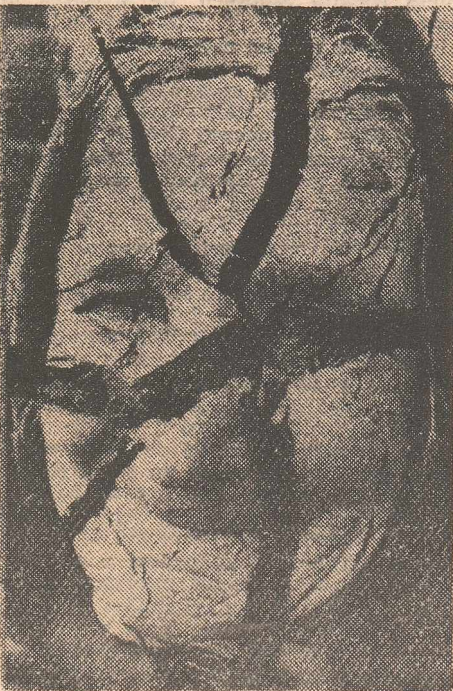
am de unde) se conturează tot mai apăsător, gata-gata să devenim o țară a contrastelor, unii permițîndu-și să se îmbrace de la Shop și să aibă Panasonic, Adidas torsion și Mercedes (în ciuda scumpirii motorinei), alții îndreptîndu-se rapid dar sigur spre o ireversibilă pauperizare. Avea dreptate Bacovia cînd se războia cu acel „vălmășag milionar“. Gurile bune spun că scumpirea apei minerale se datorează tot minerilor, nu numai în virtutea rădăcinii comune, ci ca o replică la folclorul intelectualist scris și vorbit și care a atins performanțe rare în defăimarea acelora. Astfel, știindu-se că intelectualii își trag venitul din minereul apei minerale pe care o consumă în mari cantități, vinul lipsind cu desăvîrșire, s-a luat hotărîrea respectivă. La baza acesteia a stat o operă a cunoscutului dispărut D.R.P.: „Domnul Montaigne bea ape minerale.“

Se mai spune că vajnicii ortaci ai galeriilor au fost chemați de ortacul-părinte Galeriu, așa se și explică de ce participații la „marșul imaculațiilor“ strigau: „Să fie judecat / cel care i-a chemat“, îndemn cu evidente referințe la **Judecata de apoi** și nedifuzat pe posturile naționale de televiziune, și nici cel, ce-i drept mult mai eufemistic: „Sase luni / de minciuni“. Chiar așa să fie?

Adevărul este că generația noastră, a celor născuți între 1940 și 1944, se află tot după gratiile comandamentelor privațiunii în numele unui viitor saturat de abstracțiuni cu care am fost dopați pînă la crucificare, așa încît între asceza trecutului și austeritatea prezentului, scapă cine poate. Duhul prezentei eliberări ne-a prapionit iar de partea greșită și nu ne rămîne decît să mușcăm zăbala.

Ceva-ceva tot am dobîndit: dreptul de a nu mai slăvi cuceririle și realizările dulcelui nostru popor.

GEO VASILE

Ci noi locului ne ținem...

Fotografie de CHIOVEANU LEONARD

tru nu e verde

Fotografie de CHIOVEANU LEONARD

ei trebuie făcuți să înțeleagă că îi pște un pericol mai mare decît moartea: **să nu mai poată să revină la condiția de om**, să nu mai vrea să revină. Pentru că foarte mulți s-au dezobîșnuit să gîndească cu capetele proprii, s-au învățat să gîndească alții pentru ei, și acum efortul gîndirii li se pare prea mare. E adevărat, eforturile necesare pentru ieșirea la lumină, în care se include și efortul de gîndire, dar și multe altele, sînt foarte mari, sînt imense, dar fără ele nu se poate. Plîngîndu-l pe Tarzan II, să ne adunăm toate forțele ca să rezistăm cu bine celui de-al doilea stres, foarte puternic dar benefic, și să fim Tarzan I.

ION D. GOIA

Mai sint de citit mii de cărți

Termen de garanție: sute de ani

În virtutea publicisticii politice în care ne-am aflat atîta, și cu vocație, și fără, ar fi bine să avem drept reper publicistica lui Eminescu. Am recitat de curînd volumul XI din *Opere*. Acest volum cuprinde aproximativ jumătate din articolele publicate de Eminescu între 17 februarie 1880 și 31 decembrie 1881 în ziarul „*Timpul*”. Este perioada în care poetul funcționează ca redactor-șef al publicației sau, mai exact spus, ca redacție, deoarece puternicul sentiment al responsabilității și, în același timp, incapacitatea de a transfera altora sarcinile dificile îl determină să suplinească de unul singur o armată de redactori.

Avem, deci, în acest volum doar o scurtă secvență din activitatea publicistică a lui Eminescu, activitate care, la rîndul ei, reprezintă o parte neînsemnată din opera sa. Și totuși trebuie să recunoaștem că puțin dintre noi ar reuși, chiar și printr-o strădanie de-o viață, să scrie acest volum XI, să producă o cantitate egală de creație intelectuală.

Intrucît ziarul „*Timpul*” era, după cum se știe, principala publicație a Partidului Conservator, articolele poetului din cursul anului 1880 se bazează pe Programul întocmit de Emanoil Costache Epureanu, presedintele acestui partid în perioada respectivă. Se „bazează” în sensul foarte larg al cuvîntului, deoarece Eminescu, respectînd doar cadrul general, își face cunoscut, cu ocazia fiecărei intervenții, tot modul său de-a gândi. El critică sistematic Partidul Liberal aflat la conducere, dar ne amintim că avusese o poziție intransigentă față de autorități și în perioada de guvernare a Partidului Conservator, ceea ce demonstrează o inflexibilă independență de gîndire.

Capacitatea sa de-a se obiectiva se dovedește, printre altele, în momentul săvîrșirii atentatului împotriva primului ministru, I. C. Brătianu. Iată ce scrie poetul: „E un semn de statornicia principiilor și instincțelor noastre conservatoare dacă atentatul îndreptat în contra d-lui Brătianu ne-a indignat mai mult și mai adînc decît pe chiar amicii săi politici.” Acest interes față de principii constituie, de altfel, o dominantă a personalității lui Eminescu. Pe el îl preocupă mai puțin un caz sau altul; dincolo de situația imediată vede întotdeauna un sens general. Atitudinea sa n-are nimic demagogic, ci reprezintă un fel de-a fi. Tocmai de aceea, polemizînd cu diferite publicații din epocă, precum „*Românul*”, „*L'Indépendance roumaine*” sau „*Bukarester Tagblatt*”, redactorul-șef de la „*Timpul*” creează impresia că ridică de jos cite o furnică și o studiază cu lupa.

Convingerile lui Eminescu — respectul față de tradiție, încrederea în steaua poporului român, cultul muncii —, departe de a fi rezultat din preluarea unor fraze din doctrinele altora, reprezintă concluziile unui proces laborios de regîndire pe cont propriu a problemelor existenței.

Impresionant — și într-o oarecare măsură înspăimîntător — este faptul că poetul nu ierarhizează temele de reflecție, ci le dă tuturor o importanță egală și anume maximă. Discutînd despre „chestiunea dunăreană” sau despre manualele școlare, despre calitatea intelectuală a directorului băncii naționale sau despre specificul culturii românești, el pune în mișcare aceeași formidabilă mașină de gîndit, producînd o argumentație inatacabilă și deschizînd o perspectivă filosofică. Această aptitudine a sa de-a se mobiliza intelectual constituie un miracol. Eminescu ne apare ca o ființă nepămînteană; citindu-l, ne simțim atinși, cum ar spune Nichita Stănescu, de apăsarea unui gînd cu mult mai mare și, oricît de inteligibile ar fi textele sale, ceva ne rămîne neînțeles.

Impresia devine și mai puternică dacă ne gîndim că în exact aceeași perioadă gazetarul redacta poeme ca *O, mamă... S-a stîns viața... Din valurile vremii... Dintre sute de catarge, Gelozie, Mușat și ursitorile*. Conștiința sa era deci cuprinsă de reveria mării creației lirice și totuși Eminescu citea conștiincios presa românească și străină, traducea, făcea diferite comentarii, urmîrea atent viața politică și culisele ei, formula diferite propuneri riguroase argumentate, aducea în discuție lucrări de istorie, de economie politică, de etnografie cu valoare de îndreptar și, mai ales, integra numeroasele informații într-o concepție unitară.

Uriasa anvergură a gîndirii poetului constituie prin ea însăși o armă formidabilă în orice polemică; expresia „a trage cu tunul în vrăbii” capătă astfel o ilustrare insolită. În fraze ceremonioase și pedante, de tratat științific, poetul îl descrie pe adversar și îl aruncă în abisul condiției de „fenomen” supus observației. Iată, ca exemplu, un scurt fragment dintr-un articol polemic despre „*Bukarester Tagblatt*”: „Această foaie era la început bînișor scrisă; alitudinea ei era modestă, judecata nepreocupată încă. Dar iefînitătea vinului din Țara Românească a avut un efect de-a dreptul dezastruos asupra inteligențelor conducătoare, încît cu părere de rău constatăm că nu numai se-nuimetă a discuta zilnic cu toată presa din țară lucruri pe cari nu le pricepe, dar a mai contractat strania apucătură de-a falsifica cuvintele ziarelor românești...” etc.

Dornic să înțeleagă și să explice — și nu doar să facă politică —, Eminescu rămîne departe de acel virtute al efemerității în care este prinsă gazetăria. De aceea citim și azi cu interes articolele sale. De aceea nu ne vom plictisi de ele multe sute de ani de acum înainte.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Civilizația ochiului

Sensul măiestriei

Orice obiect de artă e, într-o ultimă analiză, un conglomerat de convenții. O butadă ne învață că înainte de a fi un măr, un nud sau un peisaj, imaginea pictată e o problemă de pete de culoare, de linii și legi fizico-chimice. Cea mai convențională imagine rămîne, oricît de straniu ar suna aceasta, un prag de sus al imaginii. Se va găsi întotdeauna un om căruia un efect plastic simplu să i se pară ceva extrem de savant. Un explorator în Amazonia a avut o idee foarte interesantă: i-a arătat unul primitiv fotografia fructului pe care acesta tocmai îl ținea în mînă. Omul din epoca de piatră nu a reușit să realizeze că i se oferea, în două dimensiuni, proiectia a ceva ce în natură exista în trei. Dovadă că fotografia și, în general, orice reprezentare, să-i zicem, realistă, sînt convenții profund asumate. Am ajuns să le considerăm un dat firesc al existenței.

Evident, există și convenții cu un regim alît de selectiv încît imaginile întocmite pe regulile lor continuă să scandalizeze. Pictura abstractă a fost, cîteva decenii, un motiv de dispută estetică tensionată al căru beneficiar ar fi urmat să devină marele public. Deși numărul inițiatorilor a crescut iar abstracționismul contează ca o metodă istoricește dată, creația cu un final indice de abstractizare va rămîne o problemă chiar și pentru artiști — pentru acea parte a publicului, adică, pregătită să consume noul cu simpatie, doar pentru că e nou.

Cîteva expoziții din ultima vreme — între care și selecția *Cristinei Tănăsescu* de la „*Orizont*” — ne dau ocazia de a cerceta impactul operei acuzat abstracte la un public deprins mai degrabă cu convenția post-impresionistă. Colecționarii, indeosebi, s-au simțit motivați să mă chestioneze, cu tonul ironic și ușor belicos pe care-l au toți cei care sînt siguri că răspunsul e conținut de întrebare, dacă vastele foi cu aspect de acuarele și amintind vag, foarte vag de spectacolul unor rădăcini și crengi au vreo valoare.

Să-mi fie iertat că scriind de

pictura abstractă a Cristinei Tănăsescu săvîrșesc impietatea de a-i numi suportul, totuși, figurativ. Într-o expoziție anterioară artista a înfățișat o serie de „vederi” după natură — o natură contorsionată și aspră, hieratică, străină de agreabilul reprezentării tradiționale. Piese de la „*Orizont*” sînt consecința unui studiu îndrîjit. Cum se întîmplă cîteodată, analiza unui motiv ducă la negarea acestuia. Ceea ce se pune aici sub semnul dubiului e rostul însuși al picturii, sensul măiestriei.

Nu cred că e cazul să ne întrebăm, cu ocazia fiecărei acțiuni artistice moderne de valoare componentelor, în felul în care o facem într-o expoziție cu tablouri obișnuite. Faptul cel mai important e că avem posibilitatea să abordăm treburile creației degajate de grija evaluării. În Occident, activitățile plastice avînd caracter experimental sau care presupun o investiție fără speranța unei acoperiri imediate sînt sponsorizate de felurite firme sau societăți care încurajează arta. Un artist nu e neapărat și un fabricant de „obiecte frumoase”. Sînt situații cînd interesantul, conflictualul, deosebitul trec înaintea frumosului. Astfel de expoziții au un caracter colocial și ar fi o greșală să le frecventăm cu criterii proprii altor manifestări.

TUDOR OCTAVIAN ■

Univers sonor

Trei lumînări

„Acest concert este o rugă” spunea Mariena Rotaru în prefața recitalului din Studioul Radioteleviziunii pe care „*Madrigalul*” l-a închinat memoriei eroilor tineri. Peste suferințele celor care au urmărit și ascultat recitalul a coborît, blindă, tristețea consolatoare și răscolitoare totodată, asemenea oricărui gînd pios care nu se împacă cu evidența sacrificiului.

De fiecare dată, de-a lungul multor ani, reîntăresc aceeași senzație înfîinînd muzicienii „*Madrigalului*”. Mi se pare incredibil de nouă și surprinzătoare puritatea incantatorie a rostirilor sonore modelate de magicianul Marin Constantin. Știu, membrii acestui cor sînt muzicieni cu o profesionalitate demnă de oricare

solist prestigios. Știu, de asemenea, că Marin Constantin este un artist desăvîrșit, capabil a construi prin sunete arhitecturi mirifice de culoare și sentiment. Dar știind acestea, nu-mi folosește la nimic pentru a tempera autenticitatea repetabilă a emoției, în momentul reîntîlnirii, mereu nouă și surprinzătoare. Poate, de astă dată, resimțeam totuși și un regret. Bunii mei prieteni, madrigaliști, au plecat din portul în care adăstaseră multă vreme. Academia de Muzică nu-i mai numără printre artiștii ei. „*Madrigalul*” a devenit autonom. Poate va fi mai bine pentru ei? În orice caz, pentru cei rămași pe mal, imaginea unui „*Madrigal*” care, împreună cu căpitanul, a ridicat pinzele plecînd în larg este o imagine de despărțire. Deci tristă dincolo de orice rațiune sau tocmai de aceea...

Intrînd în atmosfera de rugăciune care era subiectul acestui concert, „*Madrigalul*” ne-a cîntat pagini unde esențialul era să te recunoști, pentru a pași împreună cu el. Un spațiu de idei și sunete situat undeva între Putna și Horezu, un timp numîrînd secole. Opere evocînd lumina calmă a reculegerii, semănate de Anastaseos Imera, Ioan Hrisafi, de Chirescu, Paul Constantinescu, Pașcanu, Brețan, Toduță sau Marbe. Mai multe muzici sau una singură, cum este și inima țării noastre? Îmi este greu să răspund, căci vocile limpede, ca și cele de căldă umbră intonau și modulau firul cîntecului, fără a-l apăsa conșturile. Nu ne mai aflăm, desigur, în taina stranelor, dar prin asemenea muzică totul se refacă din interior, rezidînd starea capabilă a recepta vibrația spirituală.

Pe această coroană a frumuseții s-au așezat, vii și delicate totodată, cuvintele. Rostite de Leopoldina Bălănuță, Miorița sau *Mesterul Manole* nu părăsesc aceeași lume a muzicii. Ca și cele murmurate despre o copilă care ne-a dăruit, prin jertfa sa pe altarul Crăciunului cel Mare, tinerețea ei dintîi — Ruxandra Mihaela Marcu. Ce a înțeles din viață, cum de a simțit fără frică apropierea morții acest suflet fragil, care a avut curajul să-și scrie, în versuri, gîndurile? Trei lumînări ardeau pe scenă, în amintirea ei. Trei lumînări strălăuiau ruga prin muzică, sfioasă încercare de a plămădi în spațiul nevăzutului chip al Milei, în care se cuprinde bunătatea, iertarea și speranța.

G. CONSTANTINESCU ■

„În Bucureștii nașterii mele” (II)

— De vorbă cu doamna ILINCA R. BOSSY —

— Revenim. Raoul Bossy — din cite am reținut eu — s-a scollit (cum se spune) numai în strălănătate, la Paris?

— Nu. Liceul, de pildă, l-a urmat la „*Lazăr*”, în București. Este adevărat că după aceea a continuat studiile universitare, pentru cariera diplomatică, în școlile superioare din Franța.

— Uluitoare carieră diplomatică, din păcate ca și necunoscută în România zilelor noastre: atașat de Legație la vîrsta de 24 de ani, secretar de Legație la 26 de ani, consilier de Legație la 36 de ani, ministru plenipotențiar la 39 de ani (în 1933).

— Îndeletnicirile dvs. științifice vă înlesnesc să știți mai bine cum și din cine se formau diplomații de carieră în România de pînă prin anii 1946—1947. Tatăl meu și-a petrecut peste douăzeci și cinci de ani numai în diplomație, apărînd interesele naționale ale statului român. A fost secretar de Legație la Roma, consilier de Legație și apoi ministru plenipotențiar la Viena, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la Helsinki, Budapesta, Roma, Berna, Berlin (și simultan la Copenhaga).

— Da, am descifrat și eu acest periplu al ambasadorului Raoul Bossy. Dincolo de travaliul imens, dar mai mereu neștiut, al diplo-

matului, am constatat că tatăl dvs. a fost tot timpul urmărit și de a doua pasiune a sa: istoria. Politica și istoria românilor i-au fost deopotrivă dragi, le-a servit cu fidelitate și pasiune. Studiile întreprinse la Roma i-au facilitat tipărirea unor articole și cărți referitoare la politica externă românească văzută de la Agenția diplomatică de la Roma. Cercetările asidue din arhivele veneze l-au prilejuit inedite studii și lucrări privind politica externă din epoca Unirii Principatelor vizavi de Austria. Anii petrecuți la Helsinki au însemnat și elaborarea volumului *MĂRTURII FINLANDEZE* despre români. Și exemplele ar putea continua.

Din cite vă aduceți aminte, tatăl dvs. trebuie că a fost un înrobît al arhivelor, bibliotecilor, biroului de lucru. Purați pe rețînă astfel de imagini despre diplomatul-istoric din peregrinările sale europene?

— Tata a fost un om deosebit. Și-a iubit meseria, a slujit-o cu înaltă probitate. Și-a satisfăcut cu prisosință și patima scrisului — ca să spun așa — însă a avut grijă, ca și familia să-i fie reușită, nu o povară.

— Doamnă Ilince, ultimii ani din activitatea diplomatică a lui Raoul Bossy au coincis cu o mare contorsionare a vieții interna-

ționale. Din noiembrie 1936 s-a aflat ambasador al României la Budapesta, din septembrie 1939 și pînă în octombrie 1940 la Roma. Au fost ani de ample tensiuni politice. Din documentele oficiale aflate în Arhiva Ministerului de Externe de la noi, reiese cu toată limpezimea că R. Bossy a avut de fiecare dată cea mai corectă atitudine în actele sale diplomatice destinate salvării independenței naționale și integrității teritoriale ale României, tot mai des puse în discuție de fascisto-revizioniști și chiar ciuntite prin „ultimatumuri” și „arbitraje” pe cit de silnice pe atît de criminale.

— Domnul meu, tata și-a notat cu minuțiozitate și cu scrupulozitatea ce-l caracteriza, toate marile evenimente, legate de statul român, la care a fost nu doar martor, ci — aș îndrăzni să spun — chiar artizan. S-a indignat ca nimeni altul în fața nedreptăților strigătoare la cer, dar a prorocit și ziua izbăvirii ce avea să vină.

Cum spuneam, familia păstrează de la tata memoriile sale, însemnările din viața diplomatică. Dorința sa a fost ca aceste texte să vadă lumina tiparului într-o Românie slobodă de comunism și democratică. Va veni,

Violeta Andrei — un rol fără repetiție

Începem publicarea unor fragmente dintr-o amplă convorbire pe care am avut-o cu actrița, atîta ani, practic, interzisă, Violeta Andrei, cu numai cîteva ore înainte începerii procesului în care compare și soțul său, Ștefan Andrei. Interlocutoarea noastră era, în mod vizibil, marcată, dar a avut amabilitatea să ne acorde, totuși, un nesperat de amplu interviu. O expresie, poate, și a unei îndelung reprimite nevoi de confesiune.

— Aveți un destin foarte ciudat, Violeta Andrei. Deși ați făcut parte dintr-un grup privilegiat fiind soție de demnitar, ca actriță erați practic interzisă, nu aveți voie să dați interviuri, să apăreți la tv sau în film. Acum parcurgeți o perioadă și mai grea, Ștefan Andrei urmînd să fie judecat iar dumneavoastră veți apărea în fața publicului fără să știți dacă acesta vă mai iubeste sau nu.

— Am intrat cînd aveam 16 ani la Institutul de teatru. De fapt mă pregătisem pentru arhitectură și m-am hotărît să dau la teatru cu două săptămîni înainte. Și am intrat cu nota zece. Recitaseam „Moartea căprioarei” a lui Labiș și în minte că după ce s-au terminat examenalele cineva din comisie a venit să mă felicite, deși știu că așa ceva nu era voie și mi-a spus „Căprioară, căprioară...” După ce s-au terminat examenalele, am aflat că am intrat cu zece și toți se întrebau cine sint. Și spuneau: este fetița aceea cu cozi și cu fundă. Violeta Popa. În Institut am avut o soartă foarte bună, am fost răsfățată de profesori, la examenale mele venea foarte multă lume. Această pasiune pentru teatru nu era un lucru foarte nou pentru mine, de la șase ani am făcut balet deci eram obișnuită cît de cît cu scena, am făcut și dans clasic și dans modern pînă la 16 ani.

— Sînteți zodia berbecului, nu? — Dar un berbec care nu e luptător, un berbec mîncător, timid și fără tupeu. Și lipsa de tupeu am resimțit-o toată viața nu numai pe scenă.

— Deci ați terminat cu 9,86... — Două materii mi-au strîcat media, tehnica vorbirii pentru că nu am învățat niciodată exercițiile, știind că nu am defecte de dicție, și mișcare scenică, nu mai țin minte ce am greșit și am luat o notă mai mică. Dar nu notele contează.

Nu mi-a folosit la nimic în viață faptul că am intrat cu zece

De-aia n-o iubea Elena...

și am terminat cu medie mare Institutul de teatru decît pentru repartiție. În momentul acela erau vreo zece locuri în București. Puteam să intru la Teatrul Național dar nu cunoșteam absolut pe nimeni, pe niciieri. Rolul cu care am terminat facultatea a fost un rol de balerină și am dansat un fragment din „Moartea lebedei” al lui Saint Saëns. Directorul Teatrului Giulești a trimis după mine să-mi schimb repartiția de la Teatrul Mic. A venit regretatul regizor Mihai Dimiu să mă convingă să vin la Giulești pentru că se va pune „Poveste din cartierul de Vest” și au nevoie de o actriță care să și danseze, să și cînte. Acest rol m-a tentat și mi-am schimbat repartiția.

La trei luni după intrarea în teatru m-am căsătorit, soțul meu era pe vremea aceea asistent la Facultatea de petrol și gaze, meseria lui fiind inginer hidrotehnician.

— Se spune că ar fi fost o foarte mare iubire.

— Da, așa e. Ne-am căsătorit, eu aveam 20 de ani și el 30. La trei luni după căsătorie am rămas gravidă și am păstrat copilul considerînd că primul copil e cel mai reușit și între timp n-a mai venit nici aprobarea pentru „Poveste din cartierul de Vest”. Am stat la Teatrul Giulești patru ani pînă cînd am intrat prin concurs la Teatrul Bulandra cu toate că la Teatrul Giulești am jucat foarte multe roluri și foarte frumoase. Dar m-a atras foarte mult personalitatea lui Liviu

Ciulei. Și am visat să joc sub bagheta lui. Din păcate nu am avut parte să fac decît două roluri mici. Poate pentru că firea asta a mea nu m-a ajutat niciodată. Chiar Ciulei mi-a spus că am o cumsecădenie prea mare și îmi va fi foarte greu în teatru. Și am și pățit-o, vreo doi ani de zile am făcut chiar figurație. Și atunci m-am hotărît să mă pregătesc pentru Institutul de arte plastice. Am intrat la Istoria artei, nerenunțînd însă la teatru. Avînd cursuri dimineața, repetiție la prînz, după amiaza mergeam în bibliotecă și învățam, deși aveam multe cărți și acasă moștenite de la tatăl meu. De fapt el m-a sfătuit să dau la teatru dar a murit cu trei luni înainte de admitere.

— Ce profesie avea tatăl?

— Era inginer electrotehnician, cunostea 11 limbi. A avut cancer la plămîni. 11 ani a stat la Brașov la spital și acolo a murit. Cu un an înainte de a muri m-am dus la el la spital, la sanatoriu, și am dansat un fragment din „Moartea lebedei”, acolo în cămăruța aceea de spital. L-a impresionat foarte mult trăirea mea. Și de fapt el m-a sfătuit să mă fac actriță spre disperarea mamei mele. M-a pus să citesc din diverse volume de versuri ca să vadă. Și a văzut că mă pot concentra foarte repede și pot să intru.

AURELIA BORIGA ■

Minte-mă frumos

— Ștefan Iordănescu, încercînd să aflu vești despre viitoarea sa premieră, am descoperit că ești și directorul artistic al postului de televiziune din Timișoara. Deci la 32 de ani conduci televiziunea în orașul în care a început revoluția, în care s-a citit Proclamația, în care jumătate din oameni au votat cu FSN și jumătate cu opoziția. Grea sarcină.

— Ștefan Iordănescu: În țară este o mare foame la televiziune după acești ani de criză. Nu la fel stau lucrurile în Timișoara. Noi trebuie să-i concurăm pe sirbi și pe unguri. Deci plecăm de la principiul de a arăta multă informație zonală și încercăm să facem și emisiuni de divertisment care să intereseze. Și uneori reușim. S-au dat și interviuri cu Monica Lovinescu, Virgil Ierunca și alte personalități care au avut încredere în noi. Primim și materiale în exclusivitate, la care Bucureștiul nu are acces. La noi pînă și partidele au o altă structură. Cei de la F.S.N. se înțeleg bine cu liberalii, care sînt foarte puternici în Timișoara. Au făcut chiar și multe lucruri împreună. Nu sînt poziții ireductibile cum se întîmplă în alte locuri în țară.

— Cum colaborați cu postul național de televiziune?

— Ș.I.: Noi le dăm pe gratis materiale primite din străinătate pentru emisiunile de tîneret și divertisment. Ei dau, din cînd în cînd și tot mai greu, la actualități cite o știre despre Timișoara.

Mai sînt tot felul de corespondenți ai televiziunii care dau materiale verificate. Există un cetățean Jireghie, care locuiește în Arad și, îmi aduc aminte, că pe 13 a transmis la TV un material despre o mare demonstrație din Timișoara împotriva etc. etc. Ceea ce nu a fost deloc adevărat.

— Dar ce s-a întîmplat în realitate?

— Ș.I.: Oamenii s-au adunat în piață să comenteze știrile și să afle vești. Am avut noroc că niște cetățeni din Timișoara se aflau atunci chiar în televiziunea din București, lucrau niște materiale. Și ne-au dat imediat telefon, și am aflat, și cealaltă variantă. Am știut că nu au fost chiar așa de mulți, că au fost vreo 20 de indivizi care au intrat grupați, separați de ceilalți, au intrat pe un geam pe care l-au spart în acest scop sub privirea oblăduitoare a poliștilor. Ne-au mai spus că masa de montaj, aceea faimoasă, care s-a arătat în film, fusese dată la casat cu cîțva timp înainte și lîngă ea, asta nu s-a mai arătat în film, se afla masa nouă, primită din străinătate și care nu a suferit absolut nici un fel de lovitură. Asta le-am spus oamenilor din piață, după care oamenii s-au mai plimbat puțin și s-au retras.

Un alt exemplu. Acum o lună am văzut pe postul național o persoană numită Molnar care a fost prezentată ca muncitoare frunțasă la o fabrică și care spunea că strînsese 8 000 de semnături împotriva Proclamației. Ne-am dus la acea fabrică și am aflat că nu mai lucra acolo de doi ani, că își părăsise și familia, și copiii.

Este vorba de o trecere a evenimentelor printr-un filtru ciudat și recunosc că de la oamenii care conduc acum TV mă așteptam la mai mult.

— Să cred că dacă în Timișoara ar fi venit minierii ați fi dat imagini la postul de televiziune?

— Ș.I.: Există niște antene ale Timișoarei pe la Petrosani și am înțeles că s-a pus în discuție și lucrul acesta. Dar se pare că nu au avut curajul să vină. În Timișoara forța nu este studențimea, ci muncitorii. Iar aceștia erau pregătiți să apere orașul, să nu-l lase să intre.

Galatiul propune o nouă caroserie: Proclamația de la Timișoara. Descentralizarea TV

Problema este alta, că datorită campaniei de dezinformare care se produce la nivelul țării față de Timișoara, se întîmplă fenomene regretabile. Foștii mei colegi sînt ingineri în diverse fabrici și mi-au povestit că se face un fel de blocadă economică împotriva Timișoarei. Cei de la Lăstun s-au dus la fabrica din Galați să ceară tablă să facă și ei mașina aceea cît de cît mai bună. Li s-a spus: Să vă faceți caroseria din Proclamație. Mașinile cu număr de Timiș sînt întoarse pe dos sau li se sparg parbrizele dacă trec prin Oltenia sau Moldova. Acum o lună a murit un profesor universitar în timp ce îi întorceau mașina lîngă Rîmnicu Vilcea.

Model iugoslav

— Sînt tendințe de obstrucționare a postului vostru?

— Ș.I.: Județul ne sprijină. De la centru, în afară că nu ne dau nimic, alte probleme nu avem. Probleme vor fi cînd aceste instituții vor trebui să capete un statut legal, pentru că, deocamdată, sînt în stare de provizorat. Ca din întîmplare, se pare că frecvența care va fi alocată postului, nostru se suprapune cu cea de la Belgrad 2 și atunci s-ar putea să iasă puțin scandal.

Acum două luni am propus celor din București să adopte sistemul iugoslav zonal. Asta ar însemna să rămînă un trunchi național de TV care să funcționeze de la București un număr de ore de emisie, iar restul emisiunilor să fie făcute de programele locale, urmînd ca programul 1 să facă preluări. Se creează un sistem mozaic. S-a spus da, dar nu s-a făcut nimic.

A consemnat
AURELIA BORIGA ■

file fotocopyate de pe manuscrisele tatălui și aflate acum la dvs. ca moșire, cum se spune.

— Îmi dau seama că aveți și alte surse documentare. Dacă aceste puține selecții făcute de mine vă pot fi de folos, vi le încredințez.

— Mulțumesc.

Dvs. ați rămas în România, de fapt în București, doar o singură săptămînă. Știu că ați întîmpinat oarecare „peripeții TAROM”, de la decolare și pînă la aterizarea în București. Vă temeți de un eventual ghinion și pentru reîntoarcerea la Londra?

— Nu sînt superstițioasă. Altfel vorbind, românii sînt oameni deștepti și mindri. Vor ști să depășească greutăți ce par insurmontabile.

Personal, abia aștept un nou prilej spre a reveni în București nășterii mele.

— Cu asentimentul dvs., vom încheia aici dialogul nostru, pe care-l consider ca un preambul la alte și alte convorbiri.

Vă mulțumesc pentru amabilitate, pentru toate cele bune și frumoase ce ați știut să ni le oferiți.

Rog să transmiteți sentimentele mele de respect și prețuire doamnei Senta Bossy Cantacuzino.

Vă urez drum bun și la o curîndă revedere.

Sărut mina, doamnă Ilina Bossy.

STELIAN NEAGOE ■

sper, o zi cînd le vom încredința spre editare.

Pînă atunci însă, rog ca nimeni să nu mai folosească — din Arhivele S.U.A. — nici măcar extrase din memoriile tatei. Spun asta fiindcă am constatat cu surprindere și cu indignare, în cartea „România după Marea Unire” cum doi domni autori le-au produs fragmentar sau în extenso pe o sută și mai bine de pagini.

Profit de ocazie și rog stăruitor să se rețină hotărîrea familiei, altminteri ne vom simți obligați să acționăm pe căi legale.

— Din puținele file pe care le-ați adus cu dvs. spre exemplificarea ineditului memoriilor lui Raoul Bossy, vă rog să citați două-trei pasaje.

— Vă dați seama că din cele aproape 2 000 de file manuscrise, mi-a fost foarte greu să mă opresc la cele cîteva zeci pe care le-am adus cu mine.

Iată, bunăoară, cînd s-a dictat, la Viena, ruperea unei bucăți din trupul sfînt al țării, tatăl meu se afla de față, în calitate de ministru al României la Roma; că doar între „arbitri” se număra și fascistul Ciano. Cum a surprins tata semnificația abominabilului act: „În modul acesta, mișelește, prin fraudă și surprindere, ca de tîlhari în miez de codru, a fost vremelnice ucisă România Mare. Dar nu este adevărat! ea n-a murit. Mai falcie și mai măreață ca oricînd, ea va învia ca mintuitorul. Și tot ce s-a petrecut azi nu va fi decît un vis urît. Căci Dumnezeu e

veșnic, și peste chinuri vremelnice menite a purifica neamul nostru, ne va da Dreptatea care este a lui și pentru care singurăm din moși strămoși. Trăiască România Mare!”

Din cîte vedeți, tata îl invoca mereu pe bunul Dumnezeu. Trebuie să vă spun, din acest punct de vedere, că el era efectiv un mare credincios, creștin ortodox.

Încă un exemplu, cred eu sugestiv pentru profesionalismul și moralitatea politică a ambasadorului patriot: „După depunerea, de către întregul personal al Legației de la Roma, a legiuitului jurămint față de Mihai I, trec la Ciano (11 septembrie), ca să-l pun la curent cu desfășurările de la noi. Trebuie să fac un efort psihologic ca să dau cu ochii de unul din cei doi călăi sinistri și cinici care au sfișiat trupul țării mele. Dar datoria e datorie! Ministrul de externe al Italiei mă asigură de interesul cu care guvernul său urmărește actuala consolidare a statului nostru sub conducerea generalului Antonescu — despre a cărui personalitate nici el, nici eu pe atunci, nu știam prea mult”.

— Nu vă ascund că nutresc gîndul de a iniția un serial de cîteva episoade, prin care să fac cunoscută în conștiința contemporanilor mei personalitatea reputatului ambasador care s-a întîmplat să fie și un istoric merituos.

V-aș fi recunoscător dacă, pe lîngă documentația ce posed, mi-ați încredința și cele cîteva

Mihail Manoilescu

- ministru de externe, iulie-august 1940 -

URMARE LA MEMORIILE MELE

Cu episodul de față vom încheia serialul selectat din Memoriile lui Mihail Manoilescu. Manuscrisul însumează circa patru sute de pagini, pe care evident că nu ne puteam propune să le redăm integral în circuitul informațional prin intermediul revistei „Flacăra”.

XI

Intr-adevăr, îndată ce am putut să mă ridic de pe canapea, am trecut cu Ribbentrop în salonul de alături unde ne aștepta toată lumea. Ribbentrop l-a chemat pe Ciano, căruia i-a arătat înghiorțările mele. La întrebarea lui Ribbentrop, Ciano i-a răspuns și el că este exact de aceeași părere și că în aceleași angajamente de a considera cauza românilor din Transilvania cedată drept o cauză proprie a puterilor Axei!

Ribbentrop a chemat atunci pe Csaky care a fost pus să declare în fața noastră, a lui Valer Pop, și a mea, ca și în fața celor doi miniștri de externe ai Axei, că ungurii vor face față de români o politică din cele mai largi (!)

Ciano și cu Ribbentrop l-au vorbit în cuvinte în adevăr foarte energice lui Csaky, atrăgându-i atenția că socotesc această clauză ca un punct esențial.

Cu tot caracterul solemn, hotărât și spontan al gestului celor doi miniștri de externe și cu toată declarația lui Csaky, eu am rămas tot sceptic, fiindcă cunoaștem care este temperamentul unguresc și cât de ușor alunecă ungurii în excese, chiar cind acestea pot să le facă rău lor înșile. Căci, ungurii sînt totdeauna pasionați și niciodată politici.

De altfel, în cursul celor din urmă douăzeci ani, ei au făcut enorme greșeli — multe chiar împotriva Germaniei — și au trebuit să aibă un noroc mare, cum am avut noi în 1918, pentru ca să ajungă la un rezultat ca acest arbitraj de la Viena.

În zbuciumul meu sufleteșc și în imaginile care îmi năvăleau în minte, pe cînd, întins pe canapea, priveam prin fereastră soarele unui frumos sfîrșit de vară, mi-a revenit în gînd soarta tragică pe care au avut-o reprezentanții României, ori de cîte ori au venit în contact cu marile puteri ale lumii.

M-am gîndit la Ion Brătianu — tatăl și la Mihail Kogălniceanu, care la Congresul din Berlin din 1878, ajungeau cu greu în anticameră și care niciodată n-au fost admiși la masa conferinței unde se hotăra de fapt soarta unei României participante la un război victorios.

M-am gîndit la Ion Brătianu — fiul, care la Versailles, după un război greu și sîngeros, unde România fusese alături de învingători, nu reușise să obțină o audiență la președintele Statelor Unite, Wilson, și era tratat cu indiferență și cu dispreț de către Clemenceau și Lloyd George! Evocarea aceasta m-a înscris pe linia tuturor celor ce au suferit umilințe și nedreptăți de cîte ori au reprezentat România, care rămîne vecinic mică față de marile puteri ale lumii.

Desigur poziția mea era mai absurdă și mai nedreaptă ca a oricui. Chemat în ultimul moment la regele Carol al II-lea, care făcuse atîtea ani de zile, ba chiar pînă în ultima clipă, o politică ostilă Axei, nu mai puteam să schimb decît prea puțin din ceea ce era sortit României să plătească.

Dacă îmi scrutam însă conștiința și îmi făceam singur judecata — mai sever poate decît mi-ar fi făcut-o altii — nu aveam de ce să mă simt vinovat. Fusesem chemat la guvern într-o situație disperată de un rege care voia să salveze ceea ce se mai putea din situația țării și a lui. Nu cerusem nimănui acest mandat și nu făcusem nici o tranzacție pentru asta. Cum nu făcusem nici un compromis în timpul celor nouă ani cît am fost proșor de dînsul! Nu aveam nici o obligație față de rege, care-și pierduse orice drept moral și sentimental față de mine, prin purtarea lui; aveam numai obligații față de țară pe care înaintașii mei îmi porunceau să le împlinesc.

Aș fi putut sta la o parte ca alții ca să speculez în favoarea mea, printr-o atitudine demagogică, situația dezas-

truoasă în care căzuse regele. Puteam să-l refuz brutal, să-l reamintesc toate păcatele lui față de țară și față de mine și să-mi plătesc îndreptățita răzbunare de a-l vedea umilindu-se în fața mea. Nu am făcut-o fiindcă gîndul meu era atunci numai la țară și la strîmtoarea ei, și — fiindcă credeam că sînt mai calificat decît alții să o ajut.

Astfel, am intrat în Palat, fără să mă închin la nici o poartă mai mare sau mai mică, dar și fără bravadă, cu fruntea întunecată de griji, dar cu capul sus.

Cînd am preluat ministerul de externe la 4 iulie, țara era pe prag de a fi atacată și invadată din toate părțile. Germanii nu voiau și nici nu puteau la data aceea să oprească pe vecinii noștri cei puternici. Am oprit atunci destrămarea României. Germanii și italienii care pînă atunci văzuseră din partea noastră, a românilor, cea mai cruntă și mărturisită dușmănie, erau pentru prima oară constrinși să dea puțin credit unui guvern românesc. Nu era guvernul

Ciano, Ribbentrop și Pál Teleki — la bal-conul palatului Belvedere din Viena, imediat după ce au impus României diktatul

pe care-l voiseră și-l pregătiseră ei; acela legionaro-antonescian, care a venit mai tîrziu. Dar era totuși un guvern căruia nu-i puteam refuza un mic răgaz, în timpul căruia se putea pregăti o soluție în orice caz mai bună decît sfărîmarea României ca stat. Acum sosisse a doua scadență, de data aceasta ineluctabilă. Creditul nostru, limitat, se epuizase, acum fuseserăm siliți să plătim cu un sacrificiu îngrozitor, dar în orice caz preferabil pulverizării României. Țara se alegea cu folosul de a nu cădea, în cel mai mare rău posibil, acela care era o certitudine imediată la 4 iulie. Cît despre noi, care trebuia să acoperim personal cu ființa noastră un act atît de dureros, eram după legile imorale, dar ineluctabile ale istoriei, sacrificați pentru totdeauna. Nu sfîrșitul carierei mele politice mă durea, ci teama și aproape certitudinea că sacrificiul meu nu va fi înțeles.

Cele cîteva ore cît am rămas la Viena după arbitraj au fost și ele pri-

lele unor noi frămîntări și chinuri sufletești. Consiliul de Coroană dăduse comunicatul reproduș în aceste amintiri o dată cu actele arbitrajului, prin care se arăta cu multă dreptate și curaj, că arbitrajul a fost acceptat „în urma comunicării cu caracter ultimativ a puterilor Axei”. Nu știu cine a avut inspirația să inscrie aceste cuvinte laconice, care definesc atît de exact situația și denunțau în fața lumii întregi siluirea și brutalitatea la care fuseserăm supuși, dar știu că autorul acestor formule a binemeritat de la viitorime, fiindcă a creat chiar din acea clipă baza unei anihilări morale și politice a monstruosului act de la Viena.

Acest comunicat a iritat însă pînă la exasperare pe Ribbentrop și Ciano.

Valer Pop relatează într-un raport detaliat, oră cu oră, incidentele provocate de comunicat. La ora 18, după arbitraj, eu fusesem invitat de către cei doi miniștri de externe, împreună cu Valer Pop, la Hotel Imperial.

Aici trebuie să întrerup expunerea pentru a atrage atențiunea că, pe de o parte, această declarație a lui Ribbentrop, iar, pe de altă parte, faptul pe care îl relatez mai jos că arbitrajul nu era semnat în regulă (întrucît plenipotența cuprîndea și pe ministrul Valer Pop, iar semnătura fusese dată numai de mine), ofereau și după pronunțarea arbitrajului prilejul pentru nerecunoașterea sentinței. Vreau să subliniez prin aceasta că și Consiliul de Coroană din noaptea de 30 spre 31 august, care a fost desigur informat asupra acestor situații (mai ales că ministrul Romalo sosise între timp cu avionul în București, anume în acest scop și a participat chiar la Consiliu), a avut aceeași răspundere istorică în acceptarea arbitrajului, căruia acum îi cunoaștea conținutul, ca și Consiliul de Coroană din noaptea de 29 spre 30 august, care a fost silit să se pronunțe înainte pentru acceptarea lui.

Revenind la expunere, adaug că Ribbentrop a calificat comunicatul ca „un act de nemaipomenită neloialitate” și a cerut refacerea textului comunicatului printr-un comunicat interpretativ: „Cer ca această comunicare să fie transmisă imediat la București și aștept ca răspunsul să-l aducă cu toată urgența delegatul României în persoană”.

Valer Pop a arătat, cu drept, că România nu a cerut niciodată arbitrajul, dar Ribbentrop i-a comunicat că: „trenul nostru va fi ținut atîta timp cît va fi necesar, pentru primirea răspunsului (!!) pe care el personal îl înțelege să-l aștepte și să-l primească” (!!).

De asemenea, Fabricius i-a arătat lui Valer Pop, că „telegrama a produs o impresie de nedescris asupra cercurilor germane și italiene și mai ales contele Ciano a fost ca ieșit din fire (!) și l-a chemat și el pe Fabricius ca să-i comunice indignarea sa (!!) pentru cele întîmplate”.

Mai tîrziu, în prezența noastră a amîndurora, Fabricius a fost chemat la telefon de Ribbentrop care i-a spus că Germania și Italia caracterizează procedeul de la București ca „eine unerhörte loialität” și că stăruie ca această comunicare să fie transmisă și la București. Eu fiind suferind, Valer Pop a comunicat telefonic acest incident lui Urdăreanu, care i-a răspuns că va raporta regelui și îl va comunica șefului guvernului.

Deși mă simțeam încă în cea mai rea stare imaginabilă, am făcut totuși efortul ca să merg la Hotel Imperial pentru a liniști pe miniștrii Axei. Curînd după aceea am plecat la gară unde mă aștepta Ribbentrop.

Asupra incidentului, Valer Pop raportează:

„Am cîștigat impresia că injoncțiunea s-a petrecut mai mult din inițiativa și la cererea contelui Ciano care nici nu a mai luat contact personal cu noi”.

În orice caz, la gară, Ribbentrop socotea încă că „o rectificare sau măcar o punere la punct este indispensabilă” (vezi telegrama no. 14, dată la 2,20 noaptea la trecerea trenului special prin Budapesta).

La despărțirea în gară, Ribbentrop a ținut totuși să-mi afirme încă o dată că garanțiile date de puterile Axei nu pot să aibă decît un singur înțeles: „În cazul cînd cineva se apropie de frontierele României, tragem”.

A doua zi, ziarul „Völkischer Beobachter” scria, nevinovat ca o floare albă: „România și Ungaria au rugat (!) să se facă acest arbitraj și l-au acceptat fără rezervă” (!!).

Pentru a încheia cu relatarea de la Viena, menționez aici textul scrisorilor de garanție pe care le-am primit:

„Excelenței Sale
Mihail Manoilescu,
Ministru al afacerilor străine
al României

În numele și din ordinul guvernului german (italian) am onoare a comunica Excelenței Voastre că Germania și Italia asumă cu începere din ziua de astăzi garanția de inviolabilitate și integritate a statului român”.

Consultînd la 2 septembrie pe consilierul juridic Coty Stoicescu și pe profesorul N. Dașovici, amîndoi au fost de părere că garanția nu are nevoie, în forma în care este dată, de nici o completare și de nici o precizie ulterioară, fiind dată într-o formă juridică categorică și ireproșabilă.

Menționez de altfel că o asemenea garanție nu s-a dat la Viena decît României, iar nu și Ungariei, ale cărei granițe, vechi sau noi, nu au fost asigurate de puterile Axei în nici un fel.

Ca voinicul din poveste (II)

Durerea de acasă pînă-acasă

La al doilea Congres al Frontului Popular din Republica Moldova a participat și o delegație română care a fost salutată cu căldură în timpul lucrărilor. Delegație cred, însă, că e mult spus. Erau mai degrabă oameni care aflaseră de Congresul Frontului pe filieră personală. Cine a fost din România la Chișinău? Oameni pentru care Basarabia e încă o rană deschisă și nu vor avea liniște în suflet pînă cînd istoria își va cicatriza singur rănilile. Au venit de la revista **Timpul** din Iași (prima revistă din România care a deschis public dosarul Basarabiei cu tot curajul, publicînd documente și întreținînd legături permanente cu spiritele ei, incluzînd în redacție cîțiva poeți de primă mînă din Chișinău), au venit așadar de la **Timpul** domnii Cassian Maria Spiridon și Ștefan Prutianu, lideri ai Frontului Popular Român — organism creat în simetrie cu Frontul Popular din Republica Moldova pentru susținerea din România a acelorași idealuri, au mai venit cîțiva redactori de la ziarul **24 de ore**, **Milcovul** și alte cîteva publicații județene, au participat, de asemenea, domnii Gavrilă Copilu-Cheatră de la Asociația **Chișinău-București** — inițiatorul **Podului de flori peste Prut**, o delegație a Asociației **Pro Basarabia și Bucovina** (între care Valeriu Graur, secretarul Asociației), cîntăreții Victor Socaci și Ștefan Hrușcă. Uniunea Democrată Creștină din România a trimis o telegramă de solidaritate, la fel Congresul Mondial Românesc (de care am auzit pentru prima dată) — prin domnii Tudor Popa și Fl. Matrescu. O adevărată sărbătoare a Congresului a fost, însă, prezența delegației din Lituania. Cuvîntarea delegatului lituanian a fost ovaționată minute în șir, sala s-a ridicat de nenumărate ori în picioare: Republica Moldova este singurul stat care a recunoscut independența Lituaniei, din toate punctele de vedere, prin toate formele politico-juridice uzuale.

Au fost primite cu toată căldura și cuvîntările românilor. Au fost primite — aș spune — cu respect și bunăvoință. Lituanienii au fost îmbrățișați, însă, ca niște frați! Am trăit în sala Congresului din Chișinău cîteva clipe dureroase de umilință: de ce nu s-a trimis nici o telegramă oficială din România (sau măcar personală, din partea oamenilor politici români), un semn de salut și solidaritate adresat unui Congres care a schimbat numele R.S.S. Moldovenești în Republica Română Moldova și a pus în discuție inclusiv natura raporturilor viitoare ale

acestui colț de limbă română cu România, într-o clipă istorică irepetabilă cînd nimeni din țara-mamă n-a pus în discuție, într-un cadru oficial, natura acelorași raporturi?

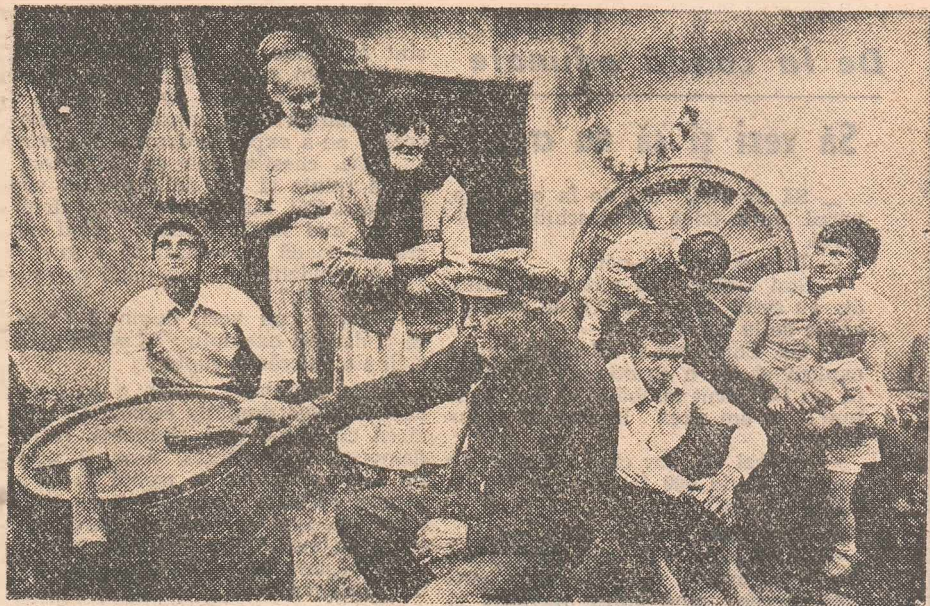
Moldova basarabeană a fost primul stat din lume care s-a solidarizat cu Revoluția noastră, Chișinăul știa mai exact decît noi ce se întimpla la Timișoara și ieșise în stradă înaintea Bucureștilor; în ziua de 22 Decembrie '89, basarabenii, adunați într-un miting uriaș, se pregăteau să treacă Prutul să ne ajute. Basarabenii s-au purtat exact ca niște frați cu noi trimițîndu-ne din durerea lor sînge și pîine peste Prut, Frontul Popular a adunat imediat un ajutor de 46 mii de ruble și le-a trimis României iar noi — măcar pentru toate acestea, dacă nu dintr-un firesc instinct al singelui, — să ne facem a nu băga în seamă că dincolo de Prut fratele nostru năpăstuit de istorie, clopîrțit pînă la inimă de un imperiu odios vrea să se întoarcă acum la propria lui familie, acasă? Să nu-i trimitem în întîmpinare nici o telegramă?

M-a durut pînă la lacrimă realitatea că lituanienii au fost primiți de românii moldoveni ca niște frați adevărați iar noi românii, ca niște frați vitregi. De ce pot fi niște străini, în fapt, mai mult decît putem fi noi în baza unui drept istoric? Ce destin cumplit ne împiedică în continuare să ne înfrățim cu proprii noștri frați, înaintea altora care n-au nimic comun cu ei decît aceeași suferință? Care este țara-mamă pentru Basarabia: Lituania sau România? Lituanienii n-au alăturarea lor, peste vreun riu oarecare, 23 de milioane de frați. Basarabenii au! Și totuși, de ce realitatea aceasta umană nu înscamnă și o așteptată realitate istorică? Ce s-ar întimpla dacă lituanienii ar avea alături de ei un popor-frate ca România?

Cred că România trebuie să fie prima țară din lume care să se solidarizeze, în aceste condiții istorice irepetabile, cu idealul Republicii Române Moldova, înainte ca alte țări și forțe politice din lume să o facă, cred că România nu trebuie să rămînă în continuare prima țară din lume care să ignore această problemă majoră a lumii contemporane numită, începînd cu al II-lea Congres al Frontului său, Republica Română Moldova! Acum, și dincolo și dincoace de Prut, se cîntă același imn național, în fluturarea aceluiasi drapel tricolor: „Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte / În care te-adînciră barbarii de tirani“.

Deșteaptă-te, române!

ION ZUBAȘCU ■

Fotografie de MIHAI POTIRNICHE ■

Este absolut normal să tindem spre unirea cu România

Cred că noi, intelectualitatea din Basarabia, cu politica noastră de azi, riscăm să rămînem de căruță. Consider că a venit demult timpul să spunem părinților noștri, fraților și surorilor noastre din fabrici și uzine, de pe planșatiile de tutun și de la ferme: oameni buni, treziți-vă, renunțați odată pentru totdeauna la minciunile pe care ni le-au băgat în cap ocupanții ruși și lacheii lor care se află printre noi. Oameni buni, voi nu vorbiți moldovenește fiindcă limba moldovenească nu există, e un dialect cu mici particularități de pronunție al dulcii limbi românești... Să le spunem cîntî: oameni buni, voi sînteți moldoveni numai după locul în care trăiți — o regiune cu numele Moldova, după cum românii din Bucovina își pot zice bucovineni, cei din Ardeal — ardeleni, cei din Muntenia — munteni, dar toți împreună formăm națiunea română, poporul român, adică sîntem români. E timpul să spunem ce se cuvine: oameni buni, ajunge cît am încercat să stăm concomitent în două luntre, aceasta este o politică fără perspectivă și indiferent de cine s-ar

afla pe tronul României, indiferent de starea ei economică și de situația politică, este absolut normal să tindem spre unirea cu România, fiindcă pămîntul pe care trăim este o parte inseparabilă a teritoriului României, fiindcă sîntem români...

Sînt sigur, românii de peste Prut ar vrea să se unească cu noi, cei ruși din trupul României. Nu sînt sigur că noi, marea noastră majoritate, o vrem astăzi. Vom vrea mîine. Dar mîine va fi prea tîrziu...

Varianta ideală ar fi, desigur, tratativele cu Ucraina și trecerea teritoriilor românești de acolo în componența R.S.S. Moldova, reorientarea treptată a economiei, relațiilor culturale etc. spre colaborarea cu România, ieșirea peste un timp din U.R.S.S., păstrarea pentru un timp a statutului de independentă, apoi a statutului de autonomie în cadrul României pînă la unirea definitivă, peste nu știu cîți ani, în mod lent, firesc, fără a forța acest proces obiectiv.

V. PLUGARU ■

„Tineretul Moldovei” nr. 78/1990

Saint Lazareff, roagă-te pentru noi

Un basarabean la Paris

Iată că presa franceză descoperă și omagiază, de curînd, personalitatea unui ziarist marcant, care a făcut școală la Paris, atît în presa scrisă cît și la televiziune. Consecrat în Franța sub numele de Pierre Lazareff, acesta este fiul unor emigranți din Basarabia, de origine evreiască, stabiliți, la începutul secolului, în orașul-luminilor. Lansat în presă de la vîrstă de cincisprezece ani, la puțină vreme după luarea certificatului de studii, el a făcut carieră la cunoscutul jurnal PARIS-SOIR, care poate fi considerat ca și creația sa (împreună cu aportul lui Jean Prouvost, un alt cunoscut om de presă), al cărui tiraj a crescut, prin contribuția sa, de la 134 000 la 2 400 000 de exemplare, în numai cîteva ani. Interesant este că această memorie colectivă a presei franceze pare abia acum să-l asume pe de-a-ntregul, în complexitatea personalității sale. Ea își amintește de cel care, în anii războiului, a dirijat emisiunile londoneze sau new-yorkeze spre Europa ocupată. De la sfîrșitul anului 1944, a magnetizat cu bagheta sa publicația FRANCE-SOIR, care a devenit, împreună cu HACHETTE, nucleul unui puternic concern de presă. În această perioadă, Lazareff este dispecerul a aproape șase sute cincizeci de gazetari și a șaptesprezece birouri de presă deschise în străinătate. Timp de cîteva ani buni el va susține o emisiune periodică de televiziune care va face vogă în deceniul șapte. Această emisiune îi va aduce consacrarea definitivă ca o notorietate a mass-mediei, activitatea sa fiind definită de către confrății din presa franceză, ca „un mariaj între presa scrisă și televiziune, mariaj care

s-a dovedit însă fatal pentru FRANCE-SOIR”. În ciuda unor reproșuri pe care presa, la fel de generoasă în calomnii cît și în ovații, i le-a făcut, Lazareff rămîne una din figurile memorabile ale puterii cuvîntului emis. În memoria publicului francez, nu rămîne el, oare, ca maestrul de la care au învățat meserie niște nume de primă mărime de pe firmamentul actual al literelor franceze, ca Joseph Kessel, Bodard, Reinchenbach, Schoendoerffer? (Oare nu chiar Pierre Schoendoerffer, nimeni altul decît cel care a scris minunata povestire a ultimului rege din insula Borneo?) Iată un motiv în plus, pentru presa franceză, de a-l omagia: această puternică școală de reportaj pe care a lăsat-o în urmă. În paralel cu această evocare în jurnale, a existat o prezentare a personalității sale și la televiziune, joi 28 iunie, cît și pe 5 și 12 iulie, într-o emisiune de seară.

Să încheiem cu un portret-conglomerat, apărut în LE MONDE, care ni-l prezintă ca pe un bărbat scund, mereu cu ochelarii pe frunte, vibrînd la senzațional, curios de tot și de toate, jonglînd cu ideile într-o perpetuă aventură a spiritului ca eveniment și a evenimentului ca spirit, cu o voce rapidă și percutantă, emoționantă, „qui faisait trembler la rédaction de la rue Réaumur”. Și să încheiem deasemeni, cu acest subtil joc-invocație, adresat oamenilor de presă, pe care îl reiterăm și noi: „Saint Lazareff, patron des journalistes, priez pour nous!” Mai ales acum, cînd, cu adevărat, avem nevoie de cineva care să se roage pentru noi...

MIHAIL GALĂȚANU ■

O revistă a tuturor românilor

Deși apare la Chișinău (sau tocmai pentru că apare la Chișinău), revista **Mihai Eminescu**, al cărei prim număr a apărut recent, se adresează tuturor

românilor, fie ei trăitori în Basarabia, Bucovina de Nord sau între fruntariile actuale ale României. Editată de Ministerul Culturii din Moldova, Liga Culturală Română și Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, sub direcția lui Victor Crăciun (România), Mihai Cimpoi (Basarabia) și Vasile Levițchi (Bucovina de Nord), beneficiînd de colaboratori de excepție, români sau personalități culturale legate de destinele românilor (din Letonia, Franța, R.F.G., Bulgaria, Suedia, Ucraina, Spania, China), publicația își propune să lege „trei capitale ale spiritului, București — Chișinău — Cernăuți” care-și „dau mîna, pentru prima dată după o jumătate de veac, pentru a se reîntîlni sub zodia Voievodului Eminescu — unificatorul limbii, conceptului istoric și scrisului național”. Semnează (în ordinea paginilor): Edgar Papu, Dumitru Matcovschi, Marin Sorescu, Tudor Gheorghe, Emil Cioran, Gheorghe Munteanu, Vasile Romanuc, Jacob Burghiu, Ștefan Hostiuc, Gheorghe Vodă, Liviu Damian, Ilie T. Zegrea, Grigore Bostan, Simion Gociu, Valeriu Matei, Mircea Lutic, Vasile Tărbîțanu, Arcadie Suceveanu, Nicolae Esinescu, Ion Hădîrcă, Ion Gheorghită, Titus Vîjieu, Andrei Strimbeanu, Mihai Cimpoi, I. M. Ștefan, Victor Crăciun, Vasile Levițchi, Constantin Galeriu, Emil Loteanu, Ioan Adam.

De la coadă adunate

Să vezi și să nu crezi!

— Să nu rizi, da' de la o vreme, parcă mi-e frică să deschid televizorul.

— Ei și dumneata, acu'...

— Stai s-auzi! Ai văzut interviul ala cu șeful de la PECO, de criticau cozile de la benzină?

— Da. Chiar mă și miram, ce calm explica el, că e chestie de inventar, că nu l-a făcut simbută, că l-a făcut luni... n-am prea înțeles eu bine atunci.

— Atunci nu, dar când s-a scumpit benzina de la 400 la aproape 700 de lei plinul, ai înțeles?

— Ei și? Eu n-am mașină, așa că...

— Dumneata n-ai, da' zarzavagiul din piață are. Și mașina lui cu benzină merge când aduce dovlecei și morcovi. Așa că, să fii mata sănătos, că scumpirea te cam privește și pe dumneata. Lucru dracu' cu economia asta de piață, domne!

— Să zicem că... în fine, ai dreptate. Dar ce-ai cu televizorul, unde e legătura?

— Păi, nu vezi domne că guvernul se ia după el? A arătat la televizor greva de la fabrica de hirtie din Le-tea, hop și scumpirea; ne-a explicat că n-avem „borviz“ din cauză că nu

sînt ambalaje — sticle adică — și, gata, ne-ăm și „alinat“ țările celor mai avansate, unde apa minerală e mai scumpă decît vinul, cum, competent ne-a explicat domnul Severin.

— Da, chestia asta cu „alinarea“ o țin minte și eu, da'... tot nu văd legătura. Păi, nu-mi spuneai tot dumneata, mai zilele trecute, cînd am stat la coadă la brînză, că e invers, adică televiziunea se ia după ce spune guvernul?

— Cum nu vezi, domne? Stai că-ți dau alt exemplu: Ai văzut pier-sicii ăia cu crăcile rupte?

— Da, domnule, asta e barbarie curată. Avea dreptate reporterul cînd zicea că într-o țară civilizată, într-o democrație adevărată, n-ar fi posibil așa ceva și că ar trebui să se ia măsuri serioase. Am fost și eu copil domnule, mai săream un gard, mai luam un măr, da' nu rupeam crăcile, nu devastam ca ăștia! Chiar, ar trebui luate măsuri.

— Păi, asta tot încerc să-ți explic. Cum au arătat ăia la televizor, s-au și luat măsuri. N-ai auzit că ministrul de interne înființează o jandarmerie care să ajute poliția? O jandarmerie serioasă, formată din militari și civili — nu se spune ce fel de civili — care să împinzească toată țara, să asigure ordinea.

— Eugi domnule cu ursu', că sperii copiii!

LIANA TATOS ■

Dacă vrei, poți!

Nu-i așa că vreți? (Gabriel Bugnar)

Căldură mare

Atragem atenția asupra unor aspecte apărute la concursul de admitere în învățămîntul superior în municipiul București, sesiunea iulie 1990.

În subiectele date la examenul de fizică în Institutul Politehnic București în ziua de 17 iulie după amiază, s-a strecurat o eroare. Enunțul problemei 4 (termo-dinamică), ori este contradictoriu prin el însuși, ori se află în contradicție cu manualul de fizică pentru clasa a X-a și anume: În problemă se menționează că reci-

pientele (presupuse rigide) sînt izolate termic de mediul înconjurător, ceea ce înseamnă că nu schimbă căldură și lucru mecanic cu acesta; concluzia imediată conform manualului de clasa a X-a (pag. 39, ediția 1988) este că temperatura nu variază.

Pe de altă parte, în enunțul problemei se afirmă la punctul c) că temperatura finală diferă de cea inițială, fiind mai mică. Se pune întrebarea dacă autorii problemelor sînt conștienți de această confuzie și dacă o vor lua în considerare la alcătuirea baremului pentru corectare?!

Dr. Gh. Stratian,
A. Isar,
Dr. Lilliana Micu,
V. Cionga,
Un grup de fizicieni
de la Institutul
de fizică atomică

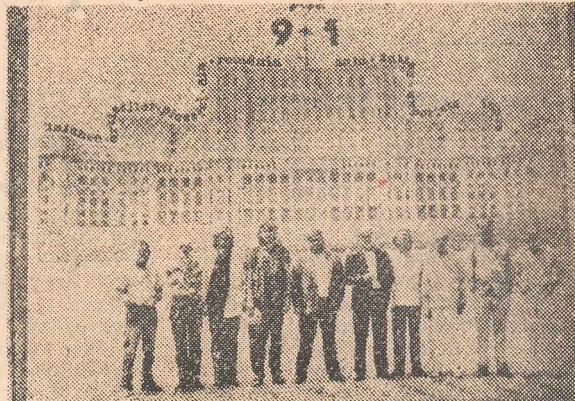
Expoziție

În trecere pe Litoral, sînteți invitați de pictorul Traian Marinescu la expoziția „Culorile mării“, deschisă în lunile iulie și august la Muzeul Marinei Române din Constanța. Autorul vă asigură că veți regăsi „frumusețil“ inegalabile ale mării și în pinzele sale. (Reghina Vărvici)

Completare

Asociația Cascadorilor Profesioniști din România ne mulțumește pen-

Și cu sergentul-zece

Cei 9 + 1 întorc spatele „Casei Republicii“. Să fie asta o garanție pentru vizitarea expoziției deschise la sala „Dalles“? (Gabriel Bugnar).

tru că în primul număr al revistei FLACĂRA-BIS am dedicat un articol cascadorilor, precizînd, totodată, că imaginea care însoțește acest material nu sînt numai ale lui Aurel Popescu și Vili Pirva. Lor li se adaugă Gică Oproiu, Radu Roșca, Nelu Caragea și Sobi Cseh. „Scăparea“ este, într-adevăr, a lui Paul Agari, dar, domnule vicepreședinte Ion Crăciun, nu este cam mult să credeți că este vorba de „lipsă de onestitate“? Facem aici cuvenita completare, mulțumindu-vă pentru informație și vă așteptăm, cu plăcere, oricînd la redacție. Cu acest prilej, cunoscîndu-ne mai bine, poate vom renunța la anumite „cascadorii“ de limbaj și — cu hotărîre — la orice proces de in-

tenție. Profesiile noastre seamănă, nu-i așa? (C. Dumitru)

Mai intii, adjectivele

Încet, încet, din peisajul stradal „România...ră“ dispăre. (Gabriel Bugnar)

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Bateți palma?

Visul domnului Nicolae Bogoslov din Deva — Bd. Decebal, bl. 35, sc. E, et. 4, ap. 58 — este să facă un schimb de locuință cu domnul director care răspunde de spațiul locativ în municipiu. Nu pentru mult timp: doar o săptămînă. Dar să fie o săptămînă în care să plouă strașnic! Iar domnul director să se mute nu doar cu mobila și covoarele proprii, ci și cu ligheanele, crățile și castroanele aferente gospodăriei domniei sale, întrucît, ne asigură corespondentul nostru, în apartamentul cu pricina — situat la ultimul nivel — se simte mare nevoie de așa ceva, pe timp de ploaie.

Ce spuneți domnule director? Bateți palma?

Pămîntul, o șansă reală

Dușmănind izvorul pîinii, primăria, I.A.S.-ul și C.A.P.-ul, toate aparținînd municipiului Făgăraș, au făcut un schimb de terenuri din care păgubită iese doar agricultura. După datele furnizate de Asociația de cultivare, conservare și acrotire a pămîntului Făgăraș, 40 hectare teren agricol de cea mai bună fertilitate vor încremeni sub betonul unor duplexuri

și blocuri de locuit, treabă la care s-a pornit fără a se ține seamă de nici un considerent economic sau legal. Perimetrul orașului Făgăraș oferă suficiente spații cu aspect de-a dreptul dezgustător pentru sfîrșitul de secol — case ce stau să cadă, adevărate focare de infecții și descompunere socială — pe care s-ar putea construi cu rost.

Agricultura este, deocamdată, unica șansă reală și rapidă de redresare a economiei. Fiecare lovitură pe care i-o dăm se va întoarce împotriva noastră. Meditați la acest adevăr, gospodari din Făgăraș!

Propuneri „curajoase“

Iarăși o semnătură indescifrabilă, însoțită, de data aceasta, de explicații: „Nu doresc să apar ca autorul acestei propuneri, ar trebui să mor de foame“. Care este propunerea ce l-ar condamna? „În comerț, pentru orice abatere, dacă nu este fraudă de proporții mari, să se aplice amenzi de la 1.000 la 5.000 lei, ceea ce la cîștigul lor înseamnă cam ceea ce ar fi pentru venitul nostru 5 sau 10 lei“.

Cu asta, anonimul nostru vrea să demonstreze, probabil, că se fură. S-o fi gîndit vreodată, domnia sa, că una

din cauzele acestei stări de lucruri este și neaîmpomenitul „curaj“ — al său și al altora, asemănătorii lui?

Capitala, o rușine?

Hotărît, pentru domnul Ioan Crișan din Cluj, capitala e vinovată. „Ce s-a întimplat în 13 iunie în București, nu s-ar fi petrecut în alte orașe nici în secolul trecut. Bucureștiul este un oraș murdar, plin de bisnițari și hoți de buzunare, cu alte cuvinte, o rușine pentru țară. De aceea, propun să fie mutată capitala României acolo unde a fost pe timpul marelui Mihai — la Alba Iulia“.

Toate bune și frumoase, doar că un lucru nu ne-am lămurit: ce facem cu sediul Poliției, al Ministerului de Interne, cu Televiziunea și Universitatea? Le mutăm și pe ele?

Un alt punct de vedere

În articolul „Se preferă domnișoare și valută“, publicat în 13 iunie 1990, solicitam Primăriei orașului Tirnăveni, județul Mureș, lămuriri asupra modului în care sînt repartizate locuințele la întreprinderea de confecții 7, Tirnăveni. Remarcînd

promptitudinea cu care ni s-a răspuns — nefiînd prea „răsfățați“ din acest punct de vedere în ultimul timp, publicăm, așa cum se cuvine și punctul de vedere al organelor locale: „Repartizarea locuințelor la Atelierul de Confecții s-a făcut după criteriile legii în vigoare, cele 3 apartamente de care a dispus în acest an fiind atribuite unor familii cu situații de locuit mai deosebite și care au fost înscrise pe tabelul cu ordinea de prioritate. Domnul Turcu Daniel și-a depus cererea pentru locuință în luna noiembrie 1989 și i s-a oferit un apartament din redistribuirii, compus din două camere și bucatărie, situat în cartierul 1 Decembrie 1918, pe care l-a refuzat, invocînd mai multe motive.“

Vești, pe jumătate

Vești de la Biroul de presă al Inspectoratului de Poliție al municipiului București. După cum sîntem informați, în urma apariției articolului intitulat „Cine-i ia locul lui Nicu“, publicat în „Flacăra“ nr. 23 din 6 iunie 1990, împotriva lucrătorilor de poliție vizati s-au luat măsuri corespunzătoare, iar personalului din

cadru restaurantului „Moldova“ i s-au aplicat sancțiuni convenționale pentru nerespectarea regulilor generale de comerț. Care sînt acestea — măsurile, cu alte cuvîn-

te — nu ni se mai spune.

Să așteptăm noi vești, ori să ne mulțumim cu atît?

Grupaj realizat de LIANA TATOS ■

Posta redacției

Popescu Florica — București: Da. ● **Ginghină Vasile** — com. Gohor (Galați): Aveți dreptate cînd spuneți în finalul scrisorii, citînd, că viața-i datorie grea. Trebuie să gîndiți, dar numai gînduri bune pentru dv. și pentru cei din jur. În rest, n-am înțeles ce vă frămîntă. ● **Boșa V. Maria** — com. Runcu (Vilcea): Pentru ca să aveți dreptul la pensie de urmaș trebuie îndeplinite următoarele condiții: vîrsta dv. — 55 ani, cel puțin 10 ani de căsătorie, soțul să fi fost pensionar sau să îndeplinească, la data decesului, condițiile de a deveni pensionar (vîrstă și vechime în muncă). Se pare că în cazul dv. ultimele condiții nu sînt îndeplinite. ● **Sabó Francisc** — satul Ulciu, Cehu Silvaniei (Sălaj): Stagiul militar se consideră vechime în muncă dacă ați fost angajat înainte de încorporare și după, în termen de 15 zile de la lăsarea la vatră. Dacă este cazul trebuie să vă adresați D.P.M.O.S., Oficiul de pensii, și nu tribunalului. ● **Z. Roxana** — Galați: Care este explicația semianonimatului pe care îl păstrați? La Biblioteca județeană puteți găsi ceea ce vă interesează. ● **Olteanu Gheorghe** — Tg. Jiu: Nu. ● Noi adrese ale unor tinere domnișoare din Republica Moldova care asteaptă scrisorile dv.: **Berdan Viorica**, raionul Cotovschi, cod 278 545, satul Cărpineni, str. Sverdlov 53 (16 ani, muzică modernă, modă, istorie); **Trofim Svetlana**, raion Cotovschi, cod 278 545, satul Cărpineni, str. Gagarin (16 ani, muzică modernă, ilustrate, modă, lucru de mină); **Guțuleac Angela**, raion Cotovschi, cod 278 545, satul Cărpineni, str. Calinin 8 (17 ani, muzica de diferite genuri, dans, cîntă, compune versuri, ilustrate, modă); **Alerguș Viorica**, raion Cotovschi, cod 278 545, satul Cărpineni, str. Cea-paev (17 ani, muzică modernă, lucru de mină, modă); **Chirinciuc Angela**, raion Cotovschi, cod 278 545, satul Cărpineni, str. Gagarin 60 (17 ani, muzică modernă, lucru de mină, modă, istorie, colecționează calendare).

REGHINA VĂRVICI ■

CONGRESUL CARE AMINĂ

După obişnuitul maraton de aproape două săptămîni cu care ne-au obişnuit congresele de partid sovietice, cel de-al 28-lea Congres al P.C.U.S. s-a încheiat puţin în coadă de peşte, cu rezultate care pot fi — şi au şi fost — interpretate de fiecare în felul său, după interese şi necesităţi. De pildă, mass-media oficială sovietică, în frunte cu T.A.S.S., a susţinut că a fost un succes pentru Gorbaciov, care a deplasat uşurel întregul său centru către stînga, a evitat scindarea mult temută, şi-a făcut ales ca adjunct propriul candidat şi şi-a întărit în general poziţia de lider. Ca atare, perestroika va merge cu avînt înainte, ca şi pînă acum. Alţii însă au observat că cele întimplute la congres îi creează lui Gorbaciov mai multe dificultăţi decît avantaje. Astfel, înfrîngerea lui Ligaciov, pe de o parte, plecarea lui Eltin, a altor lideri reformişti şi desprinderea „Platformei Democratice”, pe de altă parte, fac ca P.C.U.S. pierzîndu-şi concomitent şi dreapta, şi stînga, să semene cu un trunchi fără membre, care se va mişca cu destulă greutate.

Dar, oare, în contextul general al politicii U.R.S.S., mai are o importanţă aşa de mare cum vor fi dispuse forţele în conducerea P.C.U.S.? Anul trecut, cînd Gorbaciov se pregătea să pună la punct sistemul în care accentul să cadă pe organismele guvernamentale, s-a crezut că rolul P.C.U.S. o să scadă aşa de mult, încît Gorbaciov va face la Congresul al 28-lea gestul de a renunţa la funcţia de secretar general. A rezultat însă că el mai vrea, cel puţin pentru un anumit timp, să deţină ambele funcţii supreme. Din chiar acest fapt se poate deduce că P.C.U.S. încă mai are un cuvînt greu, că Gorbaciov fie n-a izbutit, fie a renunţat de a face din P.C.U.S. un partid de tip occidental. Poate că şi cele întimplute în celelalte ţări ale defunctului lagăr socialist, unde partidele comuniste fie că au trecut, după ce şi-au schimbat numele şi identitatea (dar năruvul?), în opoziţie, fie pur şi simplu au dispărut, să-l fi determinat pe Gorbaciov să renunţe la intenţiile lui iniţiale de a trimite P.C.U.S. într-o vacanţă prelungită.

Dar poate că cel mai potrivit cuvînt cu privire la recentul congres al P.C.U.S. este aminarea. Ce anume a aminat el? Deznădămintul final, moartea partidului ar fi, deocamdată — după părerea noastră — mult spus. Desigur, cînd Gorbaciov a remarcat, cu maliţie, că „funeralele P.C.U.S. vor trebui aminate”, el a prezentat faptul ca pe un succes, în sensul că, iată, în pofida a ce au spus unii şi alţii, P.C.U.S. a scăpat cu viaţă. Da, dar pentru cît timp? Fiindcă, se ştie, în timpul congresului şi imediat după încheierea lui au avut loc puternice demonstraţii anticomuniste, în cadrul cărora s-a cerut judecarea şi desfiinţarea P.C.U.S. şi renunţarea de către U.R.S.S. la comunism. Dar tot Gorbaciov a pus, de astă dată fără maliţie, sub semnul provizoratului, al amînării întreaga problematică dezbătută la recentul congres, precum şi hotărîrile luate, atunci cînd a anunţat că programul partidului cu privire la economia de piaţă va fi dezbătut abia anul viitor şi că peste numai doi ani va avea loc un nou congres al P.C.U.S. (nici vorbă deci de tradiţionalii patru sau cinci ani între congrese, Gorbaciov nu şi-a mai putut permite luxul de a-şi acorda un aşa de lung răgaz). Se va mai ţine oare acest congres? Mulţi afirmă deschis că cel de-al 28-lea Congres al P.C.U.S. are toate şansele să fie ultimul, şi nu numai din cauză că 28 este un multiplu al lui 14.

ION D. GOIA ■

JAPONEZII VOR INVESTI ÎN ROMÂNIA?

— Care este scopul turneului dumneavoastră în Europa de Est?

— Din cauza sistemului politic care a fost în Europa de Est, schimburile au fost frînate. De aceea voi încerca să cunosc şi să prezint cultura acestor ţări, pentru a determina o trezire a interesului publicului japonez, pentru că sînt convins că aici există o mare cultură.

— Care este imaginea României în Japonia?

— Încă din perioada lui Ceauşescu imaginea despre România era întunecată din aproape toate punctele de vedere. Din punct de vedere politic, toată lumea era convinsă că este o ţară unde foarte greu se va schimba ceva. Iar în ceea ce priveşte modul de a face business în România, probabil că şi înainte şi acum sînt foarte puţini oameni care ştiu cu adevărat să lucreze la standardele internaţionale de afaceri. Fiind şi o ţară situată departe de Japonia, foarte puţină lume ştia ceva despre România. În aceste patru zile pe care le-am petrecut aici, imaginea mea despre România s-a modificat. Am avut ocazia să întîlnesc oameni de cultură de un înalt nivel şi toată lumea pare dornică să facă ceva. De aceea, eu aş vrea să schimb imaginea japonezilor despre români, pentru că, într-adevăr, acum lumea e foarte serioasă şi încearcă să facă lucruri serioase. Aş vrea să pot arăta în Japonia că aici este un teren unde se poate face un schimb economic şi cultural de nivel. Oamenii cu care am venit acum în contact mi-au dat imaginea unui popor de un înalt nivel cultural, oameni care îşi iubesc ţara şi vor să

facă acum ceva pentru ea. Am vorbit cu cei de la Uniunea artiştilor plastici şi vreau să facem o asociaţie de schimburi culturale şi economice în cadrul căreia să organizăm în Japonia expoziţii itinerante pe care vom avea grijă să le prezentăm cu o publicitate corespunzătoare. Voi ajuta la tot ce poate ajuta la refacerea imaginii proaste care este despre România şi la redarea adevăratei României.

**Convorbire cu
ZAZUSHI MIURA,
om de afaceri japonez,
preşedintele firmelor:
D.C.S. Corporation,
H.E.I.M., Active Life
Associates**

— În zona dumneavoastră de interes se află pictura, muzica, filmul, electronica. Ce contacte aţi avut şi la ce concluzii aţi ajuns?

— Perioada a fost foarte scurtă, doar patru zile. M-am întîlnit cu oameni din lumea muzicală, am văzut multe ateliere ale pictorilor şi am fost foarte impresionat pentru că am descoperit personalităţi puternice cu un stil conturat şi care nu pictează pentru negustorie. Am văzut Complexul de tratament Gerovital şi Institutul de gerontologie şi geriatrie unde ne-am întîlnit cu domnul director Vrabiescu. Ne-am întîlnit cu membrii fondatori ai Societăţii Niponica şi sperăm să colaborăm bine

cu ei. Voi reveni în septembrie cînd voi rămîne o săptămînă şi cînd s-ar putea să fiu însoţit de un grup mai mare de oameni de afaceri.

— Credeţi că în acest moment Japonia este interesată să investească în România?

— Părerea mea este că încă foarte puţină lume se gîndeşte la asta foarte serios. Şi aceasta din cauză că există această imagine întunecată a României. Unele evenimente de după revoluţie au contribuit la accentuarea părerii proaste despre ţara dumneavoastră. Eu tocmai asta aş vrea să-i determin pe japonezi să-şi schimbe această părere. Japonezii sînt o naţiune aparte, altfel decît americanii şi germanii. Lor le trebuie mai mult timp pentru un start într-o zonă de business. Dar în momentul în care vor fi porniţi, atunci vor veni foarte mulţi. E nevoie de un înaintaş, iar eu mi-aş asuma acest risc, de a face schimburi culturale şi economice cu România şi de a convinge şi pe ceilalţi că este o societate unde se poate face business. Însă pentru ca oamenii să fie convinşi să investească în România, este foarte important să fie definite legile în ceea ce priveşte investiţia de capital şi schimbul economic între ţări. Eu cred că viitorul României poate fi minunat pentru că nivelul de inteligenţă al românilor este foarte ridicat şi există şi dorinţa de a face ceva. Important este să se muncească cu adevărat. Din punctul meu de vedere, ca om de afaceri, cred că România poate deveni un vîrf al Europei de Est.

AURELIA BORIGA ■

Gorbaciov conduce în continuare P.C.U.S. Problema e cît timp va mai conduce P.C.U.S. în U.R.S.S.

Apropiata reunificare a Germaniei produce temeri, entuziasme sau confuzii în funcţie de o multitudine de factori. Pentru că Germania nu este insulară, ci strict continentală apropiata reunificare a Europei văzută de un german merită să fie cunoscută. Iată ce scrie Johannes Rau, ministru, preşedinte al landului Renania-Westfalia şi vicepreşedinte al P.S.D. din R.F.G., în „Le Figaro”: „Puterea Europei în viitor, nu numai a comunităţii celor 12, va fi dată de regiunile sale şi de locuitorii lor care, identificîndu-se cu regiunea de care aparţin şi avînd sentimentul valorii acesteia, sînt gata să gîndească şi să acţioneze ca europeni. Sînt convins că fără existenţa unor regiuni puternice nu poate exista o Europă puternică.

Va fi nevoie de mulţi ani pentru a construi o nouă Europă. Carlo Schmidt, marele social-democrat german, născut la Perpignan şi unul din întemeietorii Legii noastre fundamentale, a spus „Ne înşelăm cu toţii dacă credem că se poate crea o Europă pe jumătate. Dacă se doreşte edificarea Europei, ea trebuie făcută pe de-a întregul”. Făcută pe de-a întregul înseamnă astăzi că toţi europenii trebuie să demonstreze capacitatea şi voinţa de a lua ei înşişi şi-

tuaţia în propriile mîini. Nimeni nu trebuie să-şi facă iluzii: noua Europă — o confederaţie europeană — este de neconceput în actuala înfruntare dintre N.A.T.O. şi Pactul de la Varşovia înţesat de arme. Două sînt posibilităţile ce permit depăşirea situaţiei de după război. Una dintre ele este unificarea celor două Germanii prin ieşirea lor din cele două alianţe militare. Nu aceasta este maniera pe care o întrevădăm noi, pentru că ea nu corespunde nici interesului Germaniei, nici al Europei.

• Ideea noastră este de a depăşi încet-încet sistemul de bloc. Avem nevoie de o nouă ordine, de pace şi securitate care să înlocuiască blocurile militare actuale. Dorim un sistem de securitate colectivă pentru întreaga Europă şi nu pentru o anumită zonă neutră din centrul continentului. Toţi europenii trebuie să organizeze această trecere de la înfruntarea dintre două blocuri la o nouă ordine de pace în comun, astfel încît pacea şi stabilitatea să fie salvădate. Să rămînă cei din afara acestei Europe a viitorului şi din afara securităţii? • Şi pentru că Europa adevărată, continent prosper, optimist şi cu o vocaţie a civilizaţiei are şi vocaţia deschiderii către restul lumii să nu uităm că şi alţii au

o „vocaţie” a deschiderii spre Europa: sovieticii şi americani. Sînt cele două deschideri în... consens? „Newsweek” notează: „Pentru moment, cea mai apropiată ameninţare pentru pacea europeană vine din interiorul Uniunii Sovietice însăşi. La Paris şi Bonn emoţiile legate de viitorul lui Gorbaciov sînt la fel de mari ca şi la Washington. La întîl-

MONDORAMA

nirea sovieto-americană la nivel înalt şi în lunile următoare aceste capitale vor să vadă că Bush face tot ce poate pentru a sprijini poziţia internă a preşedintelui sovietic. Ele nu numai că aprobă moderarea americană în legătură cu disputa lituaniană, dar şi reclamă credit pentru a o fi inspirat. Le-ar plăcea ca Bush să facă o serie de concesii la negocierile asupra armelor convenţionale.

Deocamdată există un acord general printre americani şi aliaţii lor vest-europeni în ceea ce priveşte situaţia tactică. Pînă nu de mult se vorbea curent despre sfîrşitul iminent al N.A.T.O., dar acum aşa ceva nu se mai aude în cancelariile

europene. Iminenţa reunificării germane, cuplată cu o întărire bruscă a liniei politice externe a lui Gorbaciov, a redus la tăcere — sau cel puţin a aminat — o serie de dispute transatlantice delicate. Dar faptul central rămîne. Europa se încordează să atingă o nouă independenţă. Ea nu mai este cîmpul de luptă al războiului rece. Şi, cu toate că Europa ar putea rămîne tabla de şah pe care superputerile să-şi joace jocul final al rivalităţii lor hegemonice, europenii vor insista pentru a-şi spune cuvîntul în toate problemele majore. Să sperăm! O asemenea speranţă este scenarizată acolo unde interese majore intră în joc. Pe această temă liderul majorităţii din Camera Reprezentanţilor a Congresului S.U.A., Richard Gephardt, scrie în „International Herald Tribune”: „Pentru est-europeni avantajele libertăţii şi democraţiei sînt evidente; pentru americani acest cîştig potenţial — miliarde de dolari economici din bugetul apărării, mii de locuri de muncă şi eliminarea riscului unui conflict nuclear devastator — sînt mai puţin evidente.

Trebuie să acţionăm cu curaj. Am solicitat Administraţiei stimulente economice pentru deschiderea de noi pie-

ţe prin promovarea liberalizării în Europa răsăriteană. De exemplu, reducerea restricţiilor privind exportul de tehnologii avansate care nu sînt vitale pentru securitatea S.U.A., împrumuturi şi asigurări pentru investitorii particulari din ţările est-europene, crearea unui „corp al liberei iniţiative” pentru a-i stimula pe americani să sprijine noua generaţie de campioni ai libertăţii.

S.U.A. ar trebui să stabilească „un program internaţional pentru libertate” care să contribuie la o mai mare prosperitate a celor de ambele părţi ale Atlanticului prin schimburi în domeniul educaţiei şi ştiinţei şi un alt program — „alimente pentru libertate” — care să umple rafturile magazinelor cu produse ale fermierilor americani şi să deschidă noi pieţe pentru aceştia; de asemenea, S.U.A. ar trebui să abroge restricţiile comerciale în relaţiile sale cu ţări care au un comportament corespunzător în domeniul drepturilor omului. Ne oprim aici pentru că ni se face poftă şi nu este cazul pentru că noi nu cedăm nici un raft nimănui!

RADU BUDEANU ■

— Mă joc puțin de-a pronosticul cu bătaie lungă și spun că Universitatea Craiova are toți așii în mână să devină campioana ediției viitoare. Și-a cristalizat o echipă tină, valoroasă, și suferă mai puțin decât Dinamo și Steaua de cura de slăbire de efective. Semnezi lângă pronosticul meu, Sorin Cîrțu?

— Mi s-a terminat cerneala din stilou. Un lucru e sigur: Craiova a devenit o echipă frumoasă. Dar campionatul e un drum cu surprize la fiecare intersecție. Cele două mari nu se vor resemna însă lângă semnul de „cedează trecerea”. Se vor întări cu talente capabile să erupă pe scena primei divizii. Și apoi nu cred într-un campionat curat.

— Cum, fotbalul nostru n-a auzit de Revoluție?

— Petele s-au imprimat prea adânc în structurile și practicile lui ca dispariția unor generali din vestiare să-l albească complet. În primăvară, la Constanța, Moreni, Timisoara am fost pur și simplu tocați sub ochii arbitrilor. Miopia lor a fost răsplătită cu nisaiva videouri și teancuri de sute. Unii se mai și laudau cu astfel de talciocuri. Fără o dezinfectie totală, urmată de aducerea unor oameni noi, totul seamănă

cu o miuță organizatorică jalnică. Condițiile materiale oferite de federație, legile financiare au rămas în continuare închistate. Deși din iarnă s-a decretat autogestiunea cluburilor, te poticnești în tot felul de prevederi absurde. De ce să nu poți cheltui cum și cît consideri necesar pentru cazare, masă dacă tu îți gospodărești fondurile? De ce să

cu sufletul deschis la Craiova. Dar mulți fac presiuni ca ei să nu îmbrace tricourile noastre. Chiar dacă nu îi doresc în formațiile lor. Numai așa, de dragul unui fault asupra Universității Sper să-i legitimăm căci, fără un lot omogen cu mai mult de 11 valori, cupele europene îți trântesc repede ușa-n nas.

— Va avea Craiova același

Viitoarea campioană a unei renăscute iubiri?

ni se lege mîna pentru a nu acorda prime de joc mai mari de 25% din încasări pentru un joc excepțional? Fără stimulente nuanțate, stilul de joc profesionist devine basmul cu cocoșul roșu.

— Observ totuși că Universitatea Craiova n-a stat cu mîinile-n sân și Cheregi. Prunea, morenarii C. Pană și Chiriță s-au antrenat în curtea voastră.

— Ne-am orientat spre jucători polivalenți. Apți să se grefeze în locurile unde se simte nevoie. Băieții au venit

farmec dacă nu se va mai sprijini pe umerii liberoului „fără teamă și reproș”, Gică Popescu?

— În primul rînd, plecarea lui e încă acoperită de suspans. Am pierdut nu numai un jucător de multe carate, ci și un catalizator al echipei. Dar vom găsi noi o soluție pentru libero: cu Ad. Popescu, Bica, Olaru, Girleşteanu. Cu banii obținuți din transfer se poate ridica la Craiova o bază sportivă de anul 2000. Vedeti, nu mă pot vindeca de optimism.

F.C.

În numai cîteva luni, Gică Hagi a semnat două contracte cu fericirea. Fericire numită mai întîi Real Madrid și acum Leni Celnicu. Frumoașa studentă cu plete romantice adusă de mînă în fața altarului. La ora slujbei de căsătorie, Catedrala din Constanța a fost luată cu asalt de mii de oameni. „Mai bine făcea nunta pe stadion”, zice cu năduf un puști cu privirea înțepenită în spatele unei matahale. Mirele și mireasa abia reușesc să înnoate prin mulțimea ce scandează: Hagi, Hagi! „S-au cunoscut în septembrie anul trecut la o nuntă macedoneană și, de atunci, s-au lipit unul de sufletul celuilalt, povestește socrul mic, Gică Celnicu. Iubire frumoasă și curată. Leni va fi alături de el în noul drum al carierei continuînd facultatea de economie la Madrid”.

Și în fața restaurantului Miorița din Mamaia circulația s-a intrerupt. Șeful complexului, Ion Bănoiu, cu cei 70 de oameni ai săi, se agită de două săptămîni să ofere celor 1000 de invitați o ambianță ca în „o mie și una de nopți”. De la sălile aranjate cu gust pînă la meniul cu tarte cu icre negre, cocktail de pasăre, gustări calde și reci, file de șalău, sarmăluțe, mixes grilles, salată dobrogeană, jardineria de fructe cele mai diverse băuturi. Tortul de ciocolată de 70 kg, dispus în etaje, îi depășește statura. Cum s-o fi simțind lăncu Hagi ca tată al unui fiu de 4 milioane de dolari? „Gică a rămas același copil cuminte și serios. Cînd a început fotbalul cu Bükossi i-am spus că pe mine mă interesează în primul rînd cariera. Le-a împletit pe amîndouă așa că, deși urcat în

virful sportului, a încheiat cu bine în iarnă și ultimul an de facultate. După scoaterea din teren la meciul cu Camerunul, devenise negru de supărare. I-am spus că misiunea lui e să joace bine pentru România. M-a ascultat”.

Nunta a mai sunat odată convocarea lotului național. Dar și a fotbalistilor de la Sportul, Farul, foștii echipieri

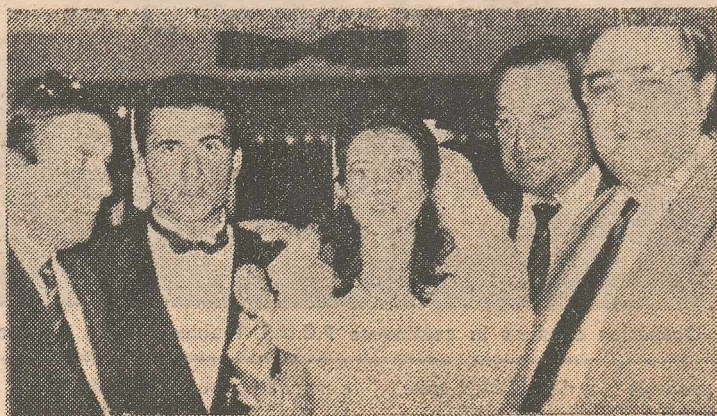
vile”. Pasează o privire cu subînțeles fermecătoarei sale parteneră, Claudia Niță, cîștigătoare locului III la concursul de miss. „Mulți zic că golurile mele poartă sărutul norocului. Dar în spatele așazise șanse se află deschiderile mirelei și orele mele de antrenament cînd înroșesc mingea șutînd-o în plasă”. Orchestra macedoneană Gra-

pus umărul amîndoi la calificare dar, în Italia, antrenorii nu m-au lăsat și pe mine barem un sfert de oră să arăt ce pot. Specialiștii străini au admirat ghetele de aur românești pe banca rezervelor. În tratativele cu Panathinaikos s-a exagerat cu prețul meu, Lucescu întîrzie să mă la cu el la Pisa cum a promis, așa că voi îmbrăca iar tricoul lui Dinamo”.

Ia-ți, mireasă, ziua bună de la frați, de la surori, că mirele e mai greu să spună la revedere milioaneilor de suporteri. „Hagi reprezintă o bijuterie a fotbalului românesc, ni se destăinuie Iordănescu. Vă străluci cu siguranță și în Spania. Feste un an mă voi reîntoarce și eu în tumultul fotbalului nostru”. Lăcătus demarează pe extrema rîngului de dans ca să ureze mirilor casă de piatră. Pe Hagi abia-l mai zărești din îmbrățișările lui Mircea Pascu, Jeni, Stoica, Răducioiu, Cristea, Terheș, Munteanu II, Buduru, Iorgulescu. Gică Popescu își amintește de ultimul lui un-doi cu Hagi din meciul cu Irlanda. „Apărătorii lui Charlton nu m-au putut opri decît prin fault. Din păcate, n-am mai urcat în atac căci arșița mi-a transformat picioarele în plastic. Mi-au bătut la ușa solii lui Real, Cristal, Aston Villa, Köln, Fiorentina, Eindhoven, dar cred că voi juca la Lecce”. Leni Hagi își ține strîns de mînă soțul. Nu peste mult timp, îl va aștepta la fereastră să se întoarcă de la meciurile cu Barcelona, Atletico. Mingîindu-i bucuriile, pansîndu-i tristețile. Și uitînd de propria singurătate din parcă nesfîrșite zile ale cantonamentelor.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Nunta din preajma careului de 16 m

Fotografie de ELENA GHERA

ai dresorului de mingi numit Hagi. Constanțenii au venit însoțiți și de șeful galeriei lor, Cico, primul, care a strigat din tribună numele puștiului-dinamită pentru apărările adverse. Balint, prietenul și colegul de cameră în lungile seri de cantonamente, spune: „E minunat ce i se întîmplă lui Gică în această seară. Mi-ar plăcea și mie un „meci” la ofițerul stării ci-

moste cîntă cu foc „La mușata armină” și un potpuriu de sirbe. Primul în lanțul de dansatori, Hagi. Recunoaștem ceva din frenezia dansului lui de la marginea terenului cînd bucuria golului îi stăpînea inima. În spate, purtînd steagul alb cu cruce, Mateuț. „Încă de pe vremea junioratului, ne-a legat o strînsă prietenie. Nepătată de rivalitatea Steaua — Dinamo. Am

FLACĂRA

EDITURA „PRESA LIBERĂ”

Stan Pelteacu
Ion Ciurescu

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF
George Arion

Redactori șefi adjunți:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia

Secretar general de redacție:

Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORII (2569): Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542): Dorin Sălăjan, Pașcu Balaș, Petre Barbă, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559): Dorin Gherghinescu, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Paul Vinicius, Reghina Vărvici.

■ CULTURĂ-ÎNVAȚĂMÎNT (2569): Ion Zubăscu, Sorina Mon, Margareta Muresan.

■ FOTOREPORTAJ (2528): Paul Agari, Gabriel Bagnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghiera, Gig Motoianu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Savghia Omer, Smaranda Petrea, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ SECRETARIAT (2002, 2558): Constanța Balaban, Mihăela Moroșanu, Eugenia Vasile.

FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție: Răzvan Bărbulescu (2128)

Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

REBUS

Redactor șef adjunți:
Tudor Octavian (1457)

Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20 (cu interdicțiile trecute în parantezele de mai sus); secretariat redactor șef: 2002; redactor șef adjunți: 2558 (C. Dumitru), 2560 (I. D. Goia); secretar general de redacție: 2143; public relation: 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr 64-66.

TIPARUL:

Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini — 3 lei

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA?

În sfîrșit luna lui Cuptor a început să fie din ce în ce mai caldă, apropiindu-se de valorile normale pentru aceste zile ale anului. Căldura din ultimul timp a determinat temperaturi ridicate în majoritatea regiunilor; frecvent s-au atins și depășit 30° în vestul, sudul și sud-estul țării, temperaturi ce definesc zilele de vară. Dimineata valorile

minime nu au coborît decît accidental sub 12° C în nordul țării și în depresiuni. Ploile căzute în ultimele zile au afectat mai ales zonele de deal și de munte din Carpații Orientali și Meridionali.

În ultima săptămînă a lunii iulie (25—31.VII), apreciem că vremea nu va diferi prea mult de ceea ce a fost în zilele trecute. Astfel, în Banat, Oltenia și Muntenia va predomină o vreme în general frumoasă, cu cerul mai mult senin. Șansele de ploaie sînt reduse în primele zile, apoi vor fi condiții de aversă de scurtă

durată. Valorile termice vor fi cuprinse între: 30°—36° C cele maxime și între 15° și 20° C cele minime. În Crișana șansele de ploaie sînt ceva mai mari mai ales în zonele deluroase și de munte, iar regimul termic mai scăzut cu 2°—3° C. În Maramures nordul Moldovei și Transilvania, cerul va fi variabil și pe alocuri vor cădea averse de ploaie, cu deosebire în cursul după-amiezilor. Temperaturile maxime vor fi cuprinse între 24° și 30°, iar cele minime între 8°

și 14° C. În centrul și sudul Moldovei, precum și în Dobrogea va fi mai cald, iar ploile mult mai puține.

Pe litoral în primele zile va fi frumos și cald. În a doua parte a intervalului o masă de aer usor mai rece asociată cu nebulozitate va deteriora puțin aspectul vremii, dar nu de natură să nemulțumească turiștii care, sperăm, se simt bine în concediu. Atît în apă cît și aer temperaturile vor fi suportabile.

IOANA MAȘEK

ULTIMA ORĂ

O formă originală
a luptei de clasă:
lupta celor
cu clase mai puține
împotriva celor
cu clase mai multe.